

การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

นางสาวพัชรี แซ่เล่า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสารสนเทศศาสตร์ สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

**The Use of Learning Resources by The Fourth Level Students of the
School Under Phitsanulok Educational Service Area Office 1**

Miss Patcharee Saelao

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Arts in Information Science

School of Liberal Arts

Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1
ชื่อและนามสกุล นางสาวพัชรี แซ่เล่า
แขนงวิชา สารสนเทศศาสตร์
สาขาวิชา ศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา หาญพล
2. รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา
3. อาจารย์วิไลย สดงคุณห์

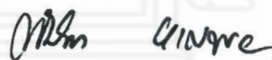
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 26 กรกฎาคม 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

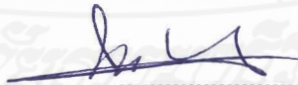
..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์)

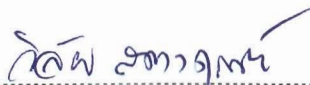
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา หาญพล)

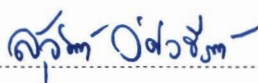
..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา)

..... กรรมการ

(อาจารย์วิไลย สดงคุณห์)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ผู้วิจัย นางสาวพัชรี แซ่เล้า **รหัสนักศึกษา** 2491000044 **ปริญญา** ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สารสนเทศศาสตร์)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.ทัศนีย์ หาญพล (2) รองศาสตราจารย์พวา พันธุ์เมฆา (3) อาจารย์วิมลย์
สดงคุณท์ **ปีการศึกษา** 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการใช้และเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ซึ่งศึกษาอยู่ในโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 13 โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 504 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีเชฟเฟ่

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางยกเว้นที่มีการใช้ในระดับมาก คือ ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องสมุดโรงเรียน และนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียนโดยรวมและรายชื่อทุกข้อแตกต่างกัน ด้านการใช้ทรัพยากรสารสนเทศโดยรวมอยู่ในระดับปานกลางเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีการใช้ในระดับมาก 3 ลำดับแรก คือ แผ่นวีซีดีหรือแผ่นดีวีดีภาพยนตร์ แผ่นซีดีเพลง และ หนังสือแบบเรียน และด้านปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่ต่างขนาดกัน และระดับชั้นต่างกันประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยรวมทั้งหมดแตกต่างกัน (2) ผลการเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน พบว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนต่างขนาดกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน การใช้ทรัพยากรในห้องสมุดและสบบปัญหาในการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนในโรงเรียนขนาดเล็ก/กลางมีการใช้แหล่งเรียนรู้ มีการใช้ทรัพยากรในห้องสมุดและประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียนมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ส่วนนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้ทรัพยากรในห้องสมุดและประสบปัญหาในการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ส่วนนักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนต่างกันประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหามากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

คำสำคัญ : แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโรงเรียน นักเรียนมัธยมศึกษา
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก

Thesis title: The Use of Learning Resources by The Fourth Level Students of The Schools Under Phitsanulok Educational Service Area Office 1
Researcher: Miss.Patcharee Saelao; **ID:** 2491000044; **Degree:** Master of Arts (Information Science); **Thesis advisors:** (1) Dr.Tassana Hanpol, Associate Professor; (2) Pawa Panmekha, Associate Professor; (3) Ms.Wilai Stongkun; **Academic year:** 2011

Abstract

The purposes of this study were to study and compare the use of learning resources, school library resources, and the problems on the use of information resources of the school library by the fourth-level secondary school students under the Phitsanulok Educational Service Area Office classified by school size and class levels.

The samples were 504 fourth-level secondary school students (Grades 4-6) who studied in the first semester of the 2011 academic year from 13 public schools under the office of Phitsanulok Educational Service Area Office 1. The research tool was a questionnaire. The statistics used for data analysis were percentage, means, standard deviation, one-way ANOVA and Scheffe's pairwise comparison method.

The research findings were that (1) the students used school learning resources overall at a moderate level, excepting 2 items that were used at a high level. These were the computer room and school library respectively. Students who studied in different school sizes used school learning resources and community learning resources differently, both overall and in each item. Regarding information resources, the students used them overall at a moderate level. Considering each item, it was found that the first three types that were used at a high level were VCD or DVD movies, musical CDs and text-books respectively. Regarding the problems in using school library information services, they were used overall at a moderate level. Students who studied in different school sizes and different class levels found the problems in using information resources in the school library overall differently. (2) The results of the comparison of school learning resources, information resources in the library and problems in using school library information resources by the fourth-level secondary school students classified by school sizes and class levels found that students who studied in different school sizes used both school learning resources and community learning resources, school library resources and faced the problems on the use of information resources of the school library significantly different at .05. Students in small/medium school sizes used learning resources both in school and community, used school library resources and faced the problems on the use of information resources of the school library much more than large and extra large school sizes. But students in large school sizes used the school library resources and faced the problems on the use of information resources of the school library much more than extra large school sizes. Students who studied in different class levels faced the problems in using school library information resources overall significantly different at .05. Mathayomsuksa 4 students faced the problems much more than Mathayomsuksa 6 students.

Keywords: School Learning Resources, Information Resources in the School Library, Mathayomsuksa Students, Schools Under Phitsanulok Educational Service Area Office

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี โดยผู้วิจัยได้รับความกรุณาอย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์ ดร. ทศนา หาญพล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช รองศาสตราจารย์ พวาพันธุ์เมฆา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และ อาจารย์วิไลย สดงคุณห์ ที่กรุณาให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งสำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ โรงเรียนทุกโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลก เขต 1 ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์อนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 ทุกคนที่กรุณาให้ข้อมูล

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนักศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกท่านที่กรุณาได้สนับสนุน ช่วยเหลือและให้กำลังใจตลอดมา

พัชรี แซ่เล่า

กรกฎาคม 2555

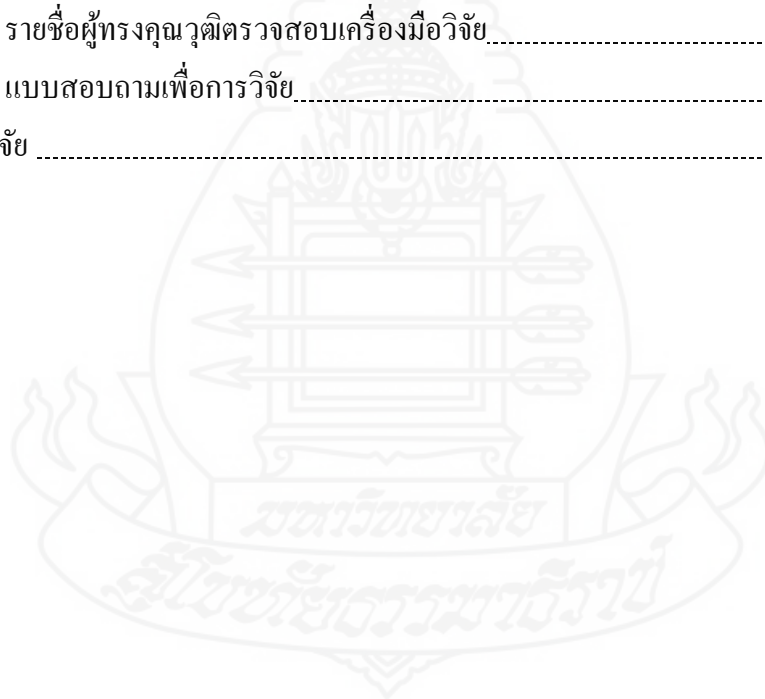

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
ความหมายและประเภทของแหล่งการเรียนรู้	9
แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	15
แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	18
ห้องสมุดโรงเรียนและบริการสารสนเทศในห้องสมุดโรงเรียน	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	28
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	48
ตอนที่ 2 การใช้แหล่งการเรียนรู้	50

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด	75
ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด	89
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	118
สรุปการวิจัย	118
อภิปรายผล	125
ข้อเสนอแนะ	131
บรรณานุกรม	132
ภาคผนวก	139
ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	140
ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัย	142
ประวัติผู้วิจัย	155

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรจำแนกตามระดับชั้นเรียนและโรงเรียน.....	41
ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียนและโรงเรียน.....	42
ตารางที่ 4.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	48
ตารางที่ 4.2 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม(ข้อมูลทั่วไป).....	49
ตารางที่ 4.3 การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายใน โรงเรียนของนักเรียน	50
ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียน.....	52
ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง	55
ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปร ระดับชั้นเรียน	59
ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปร ระดับชั้นเรียนของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง	62
ตารางที่ 4.8 การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนของนักเรียน	63
ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียน.....	64
ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง.....	67
ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปร ระดับชั้นเรียน	72
ตารางที่ 4.12 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด	75
ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียน	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ตารางที่ 4.14	การเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง	80
ตารางที่ 4.15	การเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนตามตัวแปร ระดับชั้นเรียน	85
ตารางที่ 4.16	การเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนตามตัวแปร ระดับชั้นเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง	88
ตารางที่ 4.17	ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโรงเรียน	89
ตารางที่ 4.18	การเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียน	93
ตารางที่ 4.19	การเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง	99
ตารางที่ 4.20	การเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด ตามตัวแปรระดับชั้นเรียน	108
ตารางที่ 4.21	การเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด ตามตัวแปรระดับชั้นเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง	114

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพที่ 1.1	กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องการใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1	5
------------	--	---

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ของกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายจัดแหล่งวิชาการขึ้น โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้สนับสนุนจัดแหล่งวิชาการภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วย ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น การเรียนรู้ในปัจจุบันเน้นแนวคิดของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เน้นการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยทุกคนเท่าเทียมกัน เพื่อให้มีความพร้อมและความสมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข โดยการจัดการศึกษาตลอดชีวิตให้กับทุก ๆ คน และเปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ให้ไปอย่างต่อเนื่องโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จัดเนื้อหาที่เป็นที่น่าสนใจ ผู้เรียนมีโอกาสลงมือปฏิบัติ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาโดยใช้หลักการและปลูกฝังศีลธรรมจรยาการจัดการศึกษาแบ่งเป็น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการจัดการศึกษาตามอัธยาศัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการศึกษาตลอดชีวิต และก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้ (จันทน์ หอมเย็น ม.ป.ป.: 57)

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ฉบับแก้ไขปรับปรุง พ.ศ. 2545 หมวด 4 ซึ่งกล่าวถึง แนวการจัดการศึกษาโดยตรง 2 มาตรา คือ มาตรา 24 การจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการดังนี้

1. จัดเนื้อหาและสาระกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
2. ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา
3. จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง
4. จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอน และแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

6. จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

มาตรา 25 กล่าวว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

จากฐานนโยบายการศึกษาดังกล่าวได้มีการกล่าวถึงการจัดการศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมบรรยากาศการเรียนรู้ด้วยตนเองและนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนให้ความสำคัญในการจัดแหล่งเรียนรู้ โดยกำหนดให้มีการจัดเครือข่ายการเรียนรู้ แหล่งข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ ความรู้ และบริการด้านต่าง ๆ ในโรงเรียน รวมถึงการจัดเครือข่ายเชื่อมโยงแหล่งการเรียนรู้ สร้างเครือข่ายและความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เนื่องจากแหล่งเรียนรู้เป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน เป็นแหล่งที่ผู้เรียนสามารถศึกษาได้ตามอัธยาศัย ปลุกฝังนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้า สร้างเสริมความรู้ ความคิด วิทยาการและประสบการณ์แก่ผู้เรียน การจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายจะทำให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และมีความสามารถในการใช้ข้อมูลข่าวสารเพื่อนำมาพัฒนาให้เกิดทักษะกระบวนการเรียนรู้ของตนเองได้ตลอดชีวิต (สิริยุพา ศกุนตะเสถียร 2545: 2)

การดำรงชีวิตของคนจำเป็นต้องอาศัยการเรียนรู้เพื่อให้สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การเรียนรู้จึงเป็นครรลองของชีวิตที่เกิดได้ทุกแห่งทุกเวลาต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต เริ่มจากการเรียนรู้จากครอบครัว ชุมชน ศูนย์การเรียนรู้ โรงเรียน สถาบันศาสนา แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ กว้างไกล ครอบคลุมสถานการณ์ของสังคมไทยและสังคมโลก (บุญธรรม ปานเพชร 2546: 240)

แหล่งการเรียนรู้จำแนกเป็นแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและแหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน อาทิ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องคอมพิวเตอร์ แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน อาทิ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ ศูนย์กีฬา เป็นต้น

สภาพสังคมในปัจจุบันสารสนเทศได้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ดังนั้น แหล่งการเรียนรู้ภายในที่สำคัญ คือ ห้องสมุด ซึ่งเป็นแหล่งสะสมสารสนเทศที่มีคุณค่า มีประโยชน์ จึงควรจัดและให้บริการในลักษณะที่เป็นห้องสมุดแห่งการเรียนรู้ มุ่งส่งเสริมและนำคนในสังคมให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ถือเป็นแหล่งความรู้ที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพของคนไทยให้รู้จักวิธีการแสวงหาความรู้และเกิดเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ มีความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และนำสารสนเทศไปใช้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ห้องสมุดจึงมีความสำคัญ เพราะเป็นแหล่งรวบรวมวิทยากรต่าง ๆ ที่อาจารย์ และนักเรียนสามารถเข้ามาค้นคว้าหาความรู้ เลือกอ่านหนังสือ ได้โดยอิสระตามความสนใจของแต่ละบุคคล ช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน และการรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โดยศึกษาและเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน บรรณารักษ์ ครูผู้สอน และ ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ภายในห้องสมุดให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่เพียบพร้อมด้วยทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับความต้องการของนักเรียน ครูผู้สอน และเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรการศึกษา เพื่อการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

2.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

2.3 เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

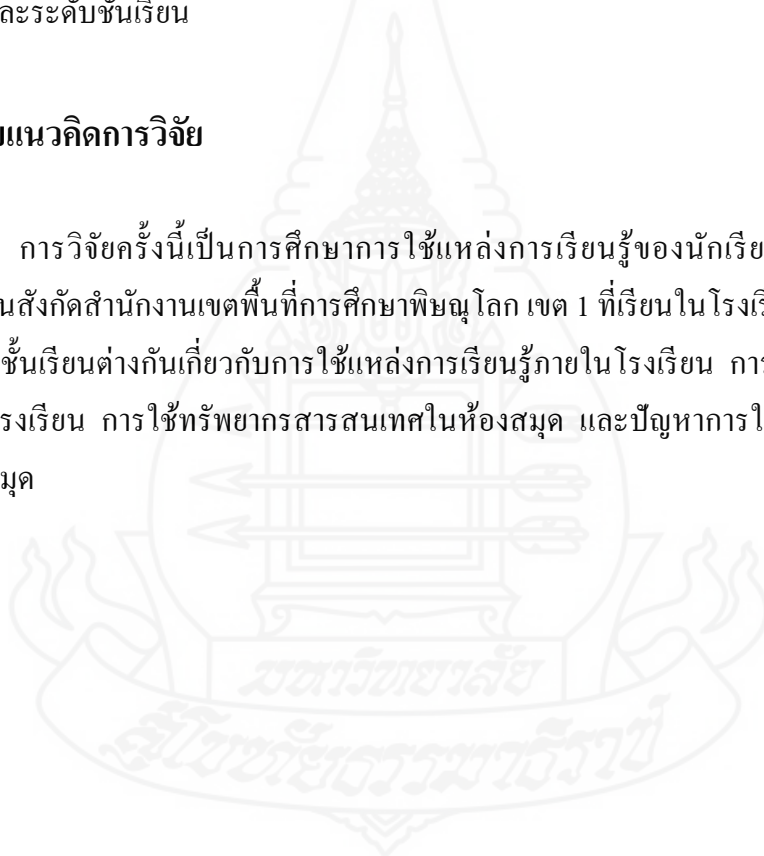
2.4 เพื่อเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

2.5 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

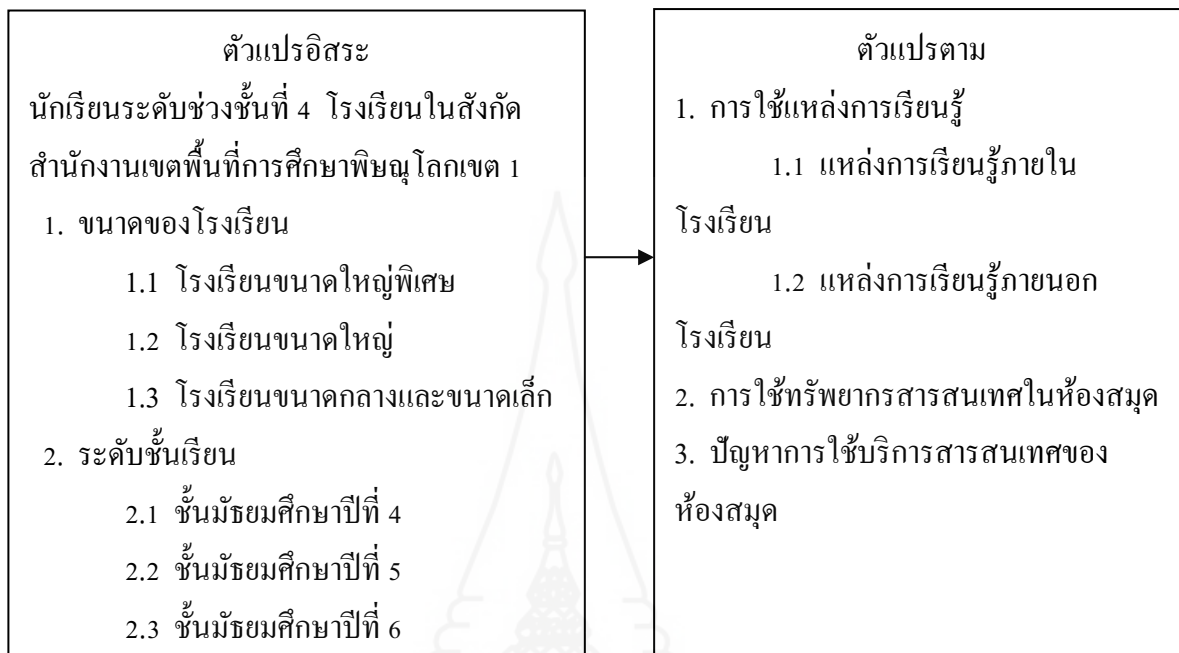
2.6 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ที่เรียนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน และระดับชั้นเรียนต่างกันเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องการใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1

4. สมมติฐานการวิจัย

- 4.1 นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนแตกต่างกัน
- 4.2 นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนแตกต่างกัน
- 4.3 นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนแตกต่างกัน
- 4.4 นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนแตกต่างกัน
- 4.5 นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดแตกต่างกัน

4.6 นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดแตกต่างกัน

4.7 นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดแตกต่างกัน

4.8 นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนต่างกันมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการวิจัย

5.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

5.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ครอบคลุม อำเภอเมือง อำเภอบางระกำ ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล 13 โรงเรียน มีนักเรียนปีการศึกษา 2554 รวมกันทั้งสิ้น 8,491 คน

5.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ที่สุ่มมาจากประชากรข้างต้น จำนวนไม่น้อยกว่า 367 คน ตามตารางการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครชีและมอร์แกน (พวา พันธุ์เมฆา และสุจิตรา หังสพฤกษ์ 2545: 204) โดยทำการสุ่มแบบแบ่งชั้นโควต้าตามขนาดของโรงเรียน และระดับชั้นเรียน จากการกำหนดนักเรียนจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษชั้นละ 20 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ชั้นละ 30 คน และโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กชั้นละ 8 คน รวมทั้งสิ้น 552 คน

5.2 ตัวแปรที่ศึกษา

5.2.1 ตัวแปรอิสระ

- 1) ขนาดของโรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็น
 - (1) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ
 - (2) โรงเรียนขนาดใหญ่
 - (3) โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก
- 2) ระดับชั้นเรียน ซึ่งแบ่งเป็น
 - (1) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4
 - (2) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
 - (3) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

5.2.2 *ตัวแปรตาม* จำแนกเป็น

- 1) การใช้แหล่งการเรียนรู้
 - (1) แหล่งการเรียนรู้ภายใน
 - (2) แหล่งการเรียนรู้ภายนอก
- 2) การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด
- 3) ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด

6. *นิยามศัพท์เฉพาะ*

6.1 แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ที่ให้ข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศแก่นักเรียนเพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดแหล่งการเรียนรู้ที่จะศึกษาออกเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน

6.1.1 แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน หมายถึง แหล่งที่ให้บริการสารสนเทศที่ตั้งอยู่ภายในโรงเรียน เช่น ห้องสมุดโรงเรียน ห้องคอมพิวเตอร์ และอาจารย์ผู้สอน

6.1.2 แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน หมายถึง แหล่งที่ให้บริการสารสนเทศที่ตั้งอยู่ภายนอกโรงเรียน รวมทั้งแหล่งความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ห้องสมุดประชาชนจังหวัด ห้องสมุดประชาชนอำเภอ ห้องสมุดสถาบันการศึกษาอื่น เช่น สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร ห้องสมุดวิทยาลัยพิษณุโลก ห้องสมุดโรงเรียนอื่น ๆ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน

6.2 การใช้แหล่งการเรียนรู้ หมายถึง การใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1

6.3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง การใช้ทรัพยากรสารสนเทศที่ให้บริการในห้องสมุดโรงเรียน เช่น หนังสือตำรา หนังสืออ้างอิง หนังสือทั่วไป หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร จุลสาร กฤตภาค วิกิทัศน์ แดปบันทึกลีขึง ซีดีรอม วีซีดี อินเทอร์เน็ต

6.4 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด หมายถึง ข้อขัดข้องที่เกิดกับนักเรียนในการใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด เช่น ปริมาณหนังสือที่ยืมต่อครั้งน้อยเล่ม หนังสือไม่ตรงกับความต้องการ ปริมาณหนังสือน้อย เก่า ล้าสมัย อาคารสถานที่คับแคบ

6.5 โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พิษณุโลกเขต 1

6.6 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การแบ่งขนาดของโรงเรียนมัธยมศึกษาตามเกณฑ์ มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ โดยยึดจำนวนนักเรียนเป็นหลัก แบ่งออกเป็น 4 ขนาด คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (นักเรียน 2,500 คนขึ้นไป) โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียน 1,500-2,499 คน) โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียน 500-1,499 คน) โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียน 1-499 คน) แต่ ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยแบ่งขนาดโรงเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียน ขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก เนื่องจากโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีจำนวน นักเรียนน้อย

6.7 ระดับช่วงชั้นที่ 4 หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การวิจัยครั้งนี้จะทำให้ทราบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและภายนอก โรงเรียน การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศห้องสมุด ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ที่มี ขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียนต่างกัน

ผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศให้ตรง ตามความต้องการของนักเรียน เพื่อเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ดีให้กับนักเรียน และใช้เป็นแนวทางใน การขจัดปัญหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายใน ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดของ นักเรียน ช่วยให้สามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้และใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดได้อย่างมี ประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการมากที่สุด

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาใช้เป็นกรอบในการวิจัย โดยเสนอหัวข้อตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ความหมายและประเภทของแหล่งการเรียนรู้
2. แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน
3. แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน
4. ห้องสมุดโรงเรียนและบริการสารสนเทศในห้องสมุดโรงเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายและประเภทของแหล่งการเรียนรู้

ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ (2535: 130) กล่าวถึง ความหมายของแหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียนว่า หมายถึง บุคลากร บริเวณ สถานที่หรือศูนย์รวมความรู้ที่ให้เข้าไปศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญที่โรงเรียนหรือหน่วยงานจัดให้เกิดการเรียนรู้

ชนัญชิตา สุวรรณเลิศ (2548: 59) กล่าวถึง ความรู้และแหล่งเรียนรู้มีอยู่มากมายจึงเป็นเรื่องยากที่ครูจะติดตามไปสอนนักเรียนได้ทั้งหมด ต้องสร้างให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เพื่อติดตามค้นคว้าหาความรู้ที่มีอยู่มากมายนั้น การที่จะทำให้นักเรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ได้นั้น จะต้องเริ่มต้นจากทุกที่ที่เป็นฐานความรู้ที่มีอยู่เชื่อมโยงไปสู่แหล่งเรียนรู้ใกล้ตัวที่เป็นสากลในโลกกว้าง แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น ซึ่งเป็นทรัพยากรของท้องถิ่นประกอบด้วย

1. ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ดิน แหล่งน้ำ ป่าไม้
2. ทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น โรงงาน สถานประกอบการ ศิลปวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น เหตุการณ์ ปัญหา
3. ทรัพยากรมนุษย์ เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากรท้องถิ่น ผู้ประกอบอาชีพต่างๆ

บุญธรรม ปานเพ็ชร (2546: 140) กล่าวถึง แหล่งการเรียนรู้ว่า หมายถึง แหล่งความรู้ที่มีประโยชน์ต่อการเรียนการสอนของโรงเรียน ได้แก่ มวลประสบการณ์ต่าง ๆ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการสอน บัตรงาน ห้องสมุด สถานที่อันควรศึกษา รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น

สามารถ รอดสำราญ (2546: 18) กล่าวถึง แหล่งเรียนรู้ว่า หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ แหล่งความรู้ทางวิชาการ และประสบการณ์ที่สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนไปเรียน ไปรู้ แสวงหาความรู้และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่องจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

สิริยุพา ศกุนตะเสถียร (2545: 10) กล่าวถึง แหล่งเรียนรู้ในชุมชนไว้ว่า หมายถึง พิพิธภัณฑ์ สถานที่ราชการ โบราณสถาน โรงภาพยนตร์ สวนสัตว์ โรงงาน สวนครัว แม่น้ำ ลำธาร และบุคคลที่โรงเรียนอาจเชิญมาเป็นวิทยากร หรือวิทยากรที่นักเรียนและครูออกไปสัมภาษณ์ เยี่ยมเยือนเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา เช่น บุรุษไปรษณีย์ ตำรวจ ชาวสวน ชาวนา พ่อค้า หรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการ

สรุปแหล่งการเรียนรู้ หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นบุคคล สถานที่ ห้องถิ่น ชุมชน ทรัพยากรท้องถิ่น ประสบการณ์ แหล่งข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ พิพิธภัณฑ์ สถานที่ราชการ โบราณสถาน สวนสัตว์ เป็นต้น

เกียรติวิโรจน์ ชื่นเรณู (2547: 19-25) กล่าวถึง แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนว่า หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ทุกประเภทที่อยู่ในโรงเรียนที่สามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

1. แหล่งเรียนรู้ ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดหมวดวิชา ห้องสมุดเคลื่อนที่ มุมหนังสือในห้องเรียน ห้องพิพิธภัณฑ์ ห้องมัลติมีเดีย ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องอินเทอร์เน็ต

2. แหล่งเรียนรู้ มี 5 ศูนย์เรียนรู้ ได้แก่ ศูนย์วิชาการ ศูนย์วิทยบริการ ศูนย์โสตทัศนศึกษา ศูนย์สื่อการเรียนการสอน ศูนย์พัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

3. แหล่งเรียนรู้ มี 5 สวนเรียนรู้ ได้แก่ สวนพฤกษศาสตร์ สวนวรรณคดี สวนสมุนไพร สวนสุขภาพ สวนธรรมะ

ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์ (2544: 139) กล่าวถึง แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตว่า เป็นแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ตามสถานที่ต่างๆ รอบๆ ตัวเรา เป็นสถานที่ที่จะให้ความรู้แก่เราได้ตลอดเวลา เป็นแหล่งที่มีความรู้อย่างมหาศาล แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นแหล่งที่บุคคลสามารถเรียนรู้ได้ตามความสนใจ ตามศักยภาพและโอกาส ตามความสามารถ โดยจะเรียนรู้ได้อย่างไม่เป็นทางการ แหล่งการเรียนรู้จึงเป็นที่เรียนของการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งมีอยู่ทั่วไปในสังคม หากจะกำหนดลักษณะของ

แหล่งการเรียนรู้ตามนัยของมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จะพบว่าแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งอาจจำแนกประเภทแหล่งการเรียนรู้ไว้กว้าง ๆ 2 ประเภท คือ

1. แหล่งการเรียนรู้ที่จัดกระทำไว้เพื่อวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

2. แหล่งการเรียนรู้ที่จัดกระทำไว้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นเป็นหลัก โดยมีหรือไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ เช่น หอศิลป์ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ เป็นต้น

ชุดิมา ประภากรกุล (2550 : 23) กล่าวถึง แหล่งเรียนรู้ในชุมชนว่าแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ

1. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภทบุคคล เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ครู หมอพื้นบ้าน

2. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภททรัพยากรธรรมชาติ เช่น เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า วนอุทยาน อุทยานแห่งชาติ เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภทสื่อ เช่น สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

4. แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภทวัสดุและสถานที่ เช่น ห้องสมุด โรงเรียน วัด สถานีอนามัย พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

บุญธรรม ปานเพชร (2546: 140) แบ่งประเภทของแหล่งเรียนรู้ในชุมชนออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แหล่งการเรียนรู้ในโรงเรียน ได้แก่ โรงฝึกงาน อาคารเรียน วัสดุอุปกรณ์ ต้นไม้ สวนหย่อม แปลงนา แปลงเกษตร บ่อเลี้ยงปลา สระน้ำ ครู นักเรียน

2. แหล่งการเรียนรู้บุคคลที่โรงเรียนเชิญมาเป็นวิทยากร เช่น ชาวนา ชาวประมง ช่างไม้ พ่อค้า กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ข้าราชการ บุรุษไปรษณีย์ วิทยุสงฆ์ ตำรวจ

3. แหล่งการเรียนรู้ภายในชุมชนและนอกชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ เช่น สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ปุชนิยสถาน โบราณสถาน โบราณวัตถุ สถานที่ราชการ สถาบันทางศาสนา และพิพิธภัณฑ์สถาน เป็นต้น

เนื่องจากแหล่งสารสนเทศเป็นแหล่งการเรียนรู้อย่างหนึ่งและมีความสำคัญมาก จึงได้นำมากล่าวไว้

คณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ (2547: 142) กล่าวถึง แหล่งสารสนเทศว่าอาจเป็นสถาบัน บุคคล สถานที่ สื่อมวลชนหรือช่างานคอมพิวเตอร์ ดังนี้

1. แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถาบันบริการสารสนเทศ นอกจากใช้คำเรียกว่าห้องสมุดแล้วยังมีการใช้คำเรียกอื่น ๆ เช่น ศูนย์สารสนเทศ ศูนย์เอกสาร ศูนย์วิเคราะห์สารสนเทศ ศูนย์ข้อมูล ศูนย์ประสานงานสารสนเทศ ศูนย์ให้บริการคัดเลือกสารสนเทศเฉพาะบุคคล ศูนย์แจกจ่ายสารสนเทศ ศูนย์แนะแหล่งสารสนเทศ และศูนย์บริการสารสนเทศเชิงพาณิชย์ แหล่งสารสนเทศประเภทนี้มุ่งเน้นการจัดหา จัดเก็บ รวบรวมหรือแจกจ่าย ประมวลผลข้อมูลหรือสารสนเทศเฉพาะด้าน เฉพาะสาขาวิชา ให้บริการผู้ใช้เฉพาะกลุ่ม รูปแบบของการให้บริการจะมีความหลากหลายตามวัตถุประสงค์หรือความต้องการของผู้ใช้และบางหน่วยงานจะทำหน้าที่บริการสารสนเทศแก่ผู้ใช้โดยคิดค่าบริการ

2. แหล่งสารสนเทศบุคคล เป็นสารสนเทศและความรู้ที่สะสมไว้ของแต่ละคน เช่น ประสบการณ์ ความคิดของตนเองและบุคคลอื่นซึ่งอาจเป็นการพูดคุยขอคำปรึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งสารสนเทศที่ต้องการ เช่น เพื่อนร่วมอาชีพ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ หรือบุคคลผู้มีความเชี่ยวชาญในแต่ละสาขาอาชีพ

3. แหล่งสารสนเทศที่เป็นสถานที่ ซึ่งอาจไม่ใช่แหล่งสะสม รวบรวมข้อมูลโดยตรง เช่น โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ อนุสาวรีย์ สถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ การเมือง ศาสนา แต่มีข้อมูลที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า

4. แหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน ได้แก่ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการผลิตและเผยแพร่สารสนเทศไปยังผู้รับข่าวสาร สารสนเทศหรือคนในสังคมเป็นจำนวนมาก

5. แหล่งสารสนเทศประเภทที่เรียกว่า ช่างานคอมพิวเตอร์ เป็นแหล่งสารสนเทศที่สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างกว้างขวางทุกสาขาวิชา เช่น เครื่องข่ายคอมพิวเตอร์เฉพาะที่ (Intranet) เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต (Internet) ผู้ใช้สามารถสืบค้นและเรียกใช้สารสนเทศได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย ไม่ต้องไปใช้บริการที่สถาบันบริการสารสนเทศ และสามารถสืบค้นสารสนเทศจากทุกแหล่งสารสนเทศได้ทั่วโลก

วัลลภ สวัสดิวัลลภ และคณะ (2541: 3) กล่าวถึง แหล่งสารสนเทศว่า หมายถึง แหล่งทรัพยากรสารสนเทศที่เป็นศูนย์รวมข้อมูลทางสารสนเทศ แหล่งเกิดข้อมูลทางสารสนเทศและแหล่งผลิตสารสนเทศ สถาบันบริการสารสนเทศจะเป็นผู้รวบรวมสะสมสารสนเทศต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันและนำมาจัดเก็บ ให้บริการ และเผยแพร่สารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ แหล่งให้บริการสารสนเทศ

ที่สำคัญในอดีต คือ ห้องสมุดประชาชน แต่ในปัจจุบันแหล่งให้บริการสารนิเทศมีหลายประเภทแตกต่างกันไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งและการให้บริการ

สกุล จันดี (เข้าถึงได้จาก <http://www.nfe.go.th/0405/NFE-note/27.htm>) แบ่งประเภทของแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคลและองค์กรในชุมชน หมายถึง บุคคล คณะบุคคลหรือตัวแทนขององค์กรต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในชุมชนที่มีความรู้ ความสามารถเฉพาะด้าน ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ แนวคิด หลักการ และวิธีการปฏิบัติให้แก่นักเรียนได้ เช่น ตัวแทนด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม ตัวแทนรัฐบาลหรือหัวหน้าส่วนราชการ คณะกรรมการที่ทำหน้าที่ให้คำปรึกษาองค์กรต่าง ๆ ผู้นำนายการพิเศษหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น พระภิกษุสงฆ์หรือผู้นำศาสนาต่าง ๆ ผู้นำชุมชน คณะบุคคลจากสถาบันต่าง ๆ เป็นต้น

2. แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น หมายถึง ทรัพยากรหรือสิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ หรือทรัพยากรที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ทรัพยากรป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรแร่ธาตุ ทรัพยากรสัตว์ เชื้อธูป อ่างเก็บน้ำ ฝ่ายชลประทาน ลำคลอง อุทยานแห่งชาติ ศูนย์อนุรักษ์และคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นต้น

3. แหล่งเรียนรู้ประเภทอาคาร สถานที่ และสิ่งก่อสร้าง หมายถึง อาคาร สถานที่ หรือสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน เช่น โบราณสถาน โบราณวัตถุ วัด พิพิธภัณฑ์ พระพุทธรูป โบสถ์ วิหาร ศูนย์ราชการ โรงพยาบาล สถาบันการศึกษา โรงงาน อุตสาหกรรม ตลาด อนุสาวรีย์ ศาลหลักเมือง เรือนจำ สถานีตำรวจ สวนสาธารณะ สวนสัตว์ ศูนย์วิทยาศาสตร์ ศูนย์พัฒนาวิชาการเกษตร โรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น

4. แหล่งเรียนรู้ประเภทสื่อวัฒนธรรมและเทคโนโลยี หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ที่เป็นสิ่งประดิษฐ์คิดค้นที่เป็นผลมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่เป็นนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่มีอยู่ในชุมชน เช่น ห้องสมุดประชาชน เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ ระบบรถยนต์ต่างๆ เคมีภัณฑ์ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ๆ เทคโนโลยีสารสนเทศ การสอนทางไกลผ่านดาวเทียม คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ วิทยุ โทรทัศน์ ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

5. แหล่งเรียนรู้ประเภทศิลปวัฒนธรรมและจารีตประเพณี หมายถึง แหล่งการเรียนรู้ทางสังคมที่แสดงถึงความเป็นอยู่ ความเชื่อ วิถีชีวิตที่สืบต่อกันมาตั้งแต่อดีต เช่น ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน ดนตรีพื้นเมือง การแสดงพื้นบ้าน วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน กิจกรรมชุมชน พิธีทางศาสนา ประเพณีความเชื่อ พิธีกรรมต่างๆ ศิลปกรรม แกะสลัก เครื่องปั้นดินเผา ภาพวาด ภาพเขียน เป็นต้น

อาคาร ชาติโลหะ (2547: 6) กล่าวถึง แหล่งบริการสารสนเทศว่านอกจากห้องสมุดแล้วยังมีแหล่งบริการสารสนเทศอื่นๆ เป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่ควรรู้จัก ดังนี้

1. ศูนย์สารสนเทศ เป็นองค์กรหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่คัดเลือก จัดหา วิเคราะห์ จัดเก็บ และให้บริการสารสนเทศเฉพาะด้านหรือสาขาวิชาหนึ่งอย่างลึกซึ้ง จัดบริหารและดำเนินการโดยนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขาวิชา ทำหน้าที่คล้ายกับห้องสมุดเฉพาะ เช่น ศูนย์เอกสาร หรือศูนย์บริการเอกสาร ทั้งที่เป็นหน่วยงานของรัฐและสถาบันเอกชน ศูนย์สารสนเทศขององค์กรระหว่างประเทศ ศูนย์สารสนเทศเฉพาะด้าน ศูนย์สารสนเทศของสมาคมหรือองค์กร และศูนย์สารสนเทศอื่นๆ ซึ่งมีชื่อเรียกแตกต่างกันไป เช่น ศูนย์สารสนเทศสิทธิบัตร หอเอกสารประเทศไทย ศูนย์สารสนเทศทางการเกษตร ศูนย์เอกสารบริษัทปูนซีเมนต์ไทย ศูนย์ข้อมูลพลังงานแห่งประเทศไทย ศูนย์ข้อมูลสมุนไพร ศูนย์ข้อมูลอาชญากรรม ฯลฯ

2. พิพิธภัณฑ์ เป็นแหล่งรวบรวมศิลปวัตถุ โบราณวัตถุที่มีคุณค่าต่อการศึกษาค้นคว้า ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีแหล่งสารสนเทศที่เป็นสถานที่สำคัญต่างๆ ได้แก่ โบราณสถาน อนุสาวรีย์ สำคัญทางประวัติศาสตร์ การเมือง ศาสนา และอื่นๆ เช่น อุทยานประวัติศาสตร์ ฯลฯ

3. หอจดหมายเหตุแห่งชาติ เป็นแหล่งรวมเอกสารสำคัญของชาติ มีหน้าที่เก็บรักษา และให้บริการเอกสารราชการและเอกสารทางประวัติศาสตร์ในสารสนเทศรูปแบบต่างๆ

4. แหล่งสารสนเทศที่เป็นบุคคล คือ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและนานาชาติ รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น บุคคลเหล่านี้สามารถให้ความรู้เพิ่มเติมจากสารสนเทศที่มีอยู่หรือที่หาได้ไม่ครบถ้วน โดยผู้ต้องการสารสนเทศต้องไปพบปะและสนทนาขอความรู้จากบุคคลดังกล่าว

5. ข่ายงานคอมพิวเตอร์ เป็นแหล่งทรัพยากรสารสนเทศอีกประเภทหนึ่งที่สามารถค้นหาสารสนเทศที่ต้องการได้อย่างกว้างขวางทุกสาขาวิชา เพียงแต่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ต่อเชื่อมเข้ากับเครือข่าย ผู้ใช้ก็สามารถค้นหาสารสนเทศได้โดยสะดวก และไม่ต้องเสียเวลาเดินทางไปห้องสมุดหรือแหล่งสารสนเทศอื่น

2. แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน

2.1 ห้องสมุด

ห้องสมุดโรงเรียนถือเป็นหัวใจสำคัญในการศึกษา เป็นหน่วยงานสนับสนุนการเรียนการสอน แหล่งค้นคว้าหาความรู้ รวบรวมทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายรูปแบบ ห้องสมุดโรงเรียนเป็นห้องสมุดที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดตั้งขึ้นภายในโรงเรียน ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียนอนุบาล โรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนมัธยมศึกษา เพื่อเป็นแหล่งรวมวัสดุเพื่อการศึกษาทั้งหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ และโสตทัศนวัสดุ ตามหลักสูตรของโรงเรียนนั้น ๆ โดยมีครูบรรณารักษ์ที่มีความรู้ทางวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินงานและให้บริการห้องสมุดโรงเรียน อีกทั้งห้องสมุดโรงเรียนถือว่าเป็นสถาบันทางการศึกษาที่ผู้บริหารโรงเรียนจัดตั้งขึ้นเป็นแหล่งรวมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ซึ่งมีวัสดุตีพิมพ์ (Printed Material) และวัสดุไม่ตีพิมพ์ (Non- Printed Material) อาจเป็นอาคารเอกเทศหรือห้องใดห้องหนึ่งในอาคารเรียนก็ได้ เป็นสถาบันหนึ่งของสังคมอารยะ คำว่า “สถาบัน” หมายถึง สิ่งที่คนในสังคมนั้นร่วมกันจัดตั้งขึ้น เพราะเห็นประโยชน์ว่ามีความต้องการและจำเป็นแก่วิถีชีวิตของตน เช่น สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 , 2531: 779) จึงอาจนับเนื่องห้องสมุดเป็นสถาบันสังคมที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสืบทอดความรู้ ความคิด ภูมิปัญญาและประสบการณ์ของบรรพชนสู่มวลมนุษยชาติสืบไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมของครูและนักเรียนในโรงเรียน อาคารสถานที่ที่เหมาะสม เป็นสัดส่วน และจัดตกแต่งสวยงามเพื่อดึงดูดใจผู้ใช้ให้อยากเข้าไปใช้ห้องสมุด ผู้ใช้สามารถเข้าถึงทรัพยากรได้อย่างสะดวก จัดหมวดหมู่หนังสือและโสตทัศนวัสดุตามแบบสากล จัดบริการและกิจกรรมแก่ผู้ใช้หลายรูปแบบเพื่อดึงดูดให้ผู้ใช้เข้ามาใช้ทรัพยากรห้องสมุด โดยมีบรรณารักษ์ หรือนักเอกสารสนเทศรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศ และขยายบริการไปสู่ชุมชนและสังคมเพื่อยกระดับอาชีพ เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิต (เฉลิมว พันธ์สุลีดา, 2539 ; ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2538 ; ภิญญาพร นิตยะประภา, 2535)

2.2 ห้องสมุดกลุ่มสาระการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ

ในการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษา หากสถานศึกษาใดมีพื้นที่และห้องเรียนจำกัดไม่สามารถจัดแหล่งการเรียนรู้ตามที่กล่าวมาแล้วได้ก็อาจจัดสิ่งทีสถานศึกษามีอยู่อย่างจำกัดนั้นให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ได้เช่นกัน กล่าวคือ หากสถานศึกษามีพันธุ์ไม้ยืนต้นชนิดใดชนิดหนึ่งอยู่ในสถานศึกษาเพียง 1 ต้น เช่น ต้นโพธิ์ ต้นไทร ต้นมะม่วง ต้นมะพร้าว ต้นมังคุด ต้นขนุน ต้นมะขาม ต้นมะยม ต้นยาง ฯลฯ ก็สามารถเชื่อมโยงบูรณาการพันธุ์ไม้ชนิดนั้นมาสู่การเรียนการสอนได้เช่นกัน ได้ร่วมกันศึกษา เรียนรู้องค์ความรู้จากพันธุ์ไม้นั้นๆ ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ผู้สอนอาจให้ผู้เรียนเขียนชื่อพันธุ์ไม้ หากคำแปล แต่งคำประพันธ์ หากคำประพันธ์ที่ปรากฏชื่อพันธุ์ไม้นั้น ๆ มาฝึกอ่านออกเสียง อ่านในใจ อ่านทำนองเสนาะ ฝึกเขียนตามคำบอก เขียนเรียงความ คัดลายมือ ฝึกพูดบรรยายลักษณะของพันธุ์ไม้ ฝึกได้วาทีในญัตติ เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ ฯลฯ

2.2.2 กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ให้ผู้เรียนฝึกลบจำนวน คำนวณจำนวน ประมาณการจำนวนผลผลิตของพันธุ์ไม้ ฝึกการวัดและการคาดคะเนขนาดและความสูงของพันธุ์ไม้ ฝึกหาดำแหน่ง ระยะทาง ทิศทาง ขนาด พื้นที่ รูปร่างของพันธุ์ไม้ เขียนแผนผัง แผนที่ แสดงที่ตั้งของพันธุ์ไม้ ฝึกลบคำนวณรายได้ที่เกิดจากผลผลิตของพันธุ์ไม้ในแต่ละปี

2.2.3 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับค่านิยม ความเชื่อ ประเพณีและพิธีกรรมเกี่ยวกับพันธุ์ไม้ ศึกษาภูมิปัญญาที่เกิดจากพันธุ์ไม้ ฝึกเขียนรายงานจากการสำรวจสภาพทางกายภาพของพันธุ์ไม้ ศึกษากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับพันธุ์ไม้

2.2.4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ศึกษาสรรพคุณทางยาของพันธุ์ไม้ การผลิตยาชงสมุนไพรจากผลผลิตของพันธุ์ไม้ รายชื่ออุปกรณ์กีฬาที่ทำจากพันธุ์ไม้

2.2.5 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ฝึกวาดภาพระบายสีพันธุ์ไม้ เรียนรู้ชนิดและลักษณะของเครื่องดนตรีที่ทำจากพันธุ์ไม้

2.2.6 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ฝึกรออกแบบและสร้างสิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ทำจากพันธุ์ไม้นั้น ๆ เรียนรู้อาชีพที่ต้องพึ่งพาอาศัยพันธุ์ไม้ การนำผลผลิตของพันธุ์ไม้มาทำเป็นอาหาร รวมทั้งการถนอมอาหารที่ได้จากพันธุ์ไม้

2.2.7 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ให้ผู้เรียนเรียนรู้คำศัพท์และประโยคเกี่ยวกับส่วนประกอบของพันธุ์ไม้

2.2.8 กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กำหนดพันธู์ไมที่มีในสถานศึกษาเป็นไม้ประจำสถานศึกษา จัดตั้งชมรม เพื่อสร้างจิตสำนึกในการสงวนและอนุรักษ์พันธู์ไมหายากในท้องถิ่น

จะเห็นได้ว่าพันธู์ไมเพียงต้นเดียวที่มีในสถานศึกษา ก็สามารถใช้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ได้ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

การเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ในสถานศึกษาเป็นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพราะเป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน การเขียน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มีการฝึกทักษะ ฝึกกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถจดจำองค์ความรู้นั้น ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้ตลอดไป ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องให้ความสำคัญในการจัดให้มีแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน และมีการใช้ประโยชน์จากแหล่งการเรียนรู้ที่มีอยู่ทั้งในสถานศึกษาและในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

2.3 ห้องพิพิธภัณฑ์ พิพิธภัณฑ์สถาน หรือ พิพิธภัณฑ์ เป็นอาคารหรือสถาบันที่จัดตั้งขึ้นเพื่อเก็บรักษาวัตถุที่มนุษย์ทำขึ้นทั้งในรูปแบบของโบราณวัตถุ วิทยาศาสตร์ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ โดยมีการจัดแสดงให้ผู้คนสามารถเข้าชมได้ถาวร หรือจัดแสดงชั่วคราว พิพิธภัณฑ์สถานมักจะให้บริการแก่สาธารณชน เพื่อประโยชน์ในการศึกษา สันทนาการ แสดงความภูมิใจของท้องถิ่น ดึงดูดนักท่องเที่ยว โดยมีผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์สถาน เรียกว่า ภัณฑารักษ์ ปัจจุบันแนวคิดของพิพิธภัณฑ์สถาน ยังมีความหลากหลายเพิ่มมากขึ้น จากแค่เป็นการเก็บรักษาและจัดแสดง เป็นการให้ประสบการณ์และมีการโต้ตอบ ตัวอย่างเช่น พิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์ พิพิธภัณฑ์กลางแจ้ง พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ หรือ พิพิธภัณฑ์มีชีวิต โดยมีการจัดเก็บสิ่งของประเภทต่าง ๆ จำนวนมากและจัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สถาน โดยทั้งแบบถาวรและชั่วคราว เพื่อการหมุนเวียนงานแสดงได้อย่างหลากหลาย ดังนั้นโรงเรียนควรจัดห้องพิพิธภัณฑ์เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมข้อมูล เอกสาร ประวัติและเกียรติประวัติของโรงเรียน สารสนเทศเบื้องต้นของศิลปวัตถุ ภูมิปัญญาท้องถิ่น รายชื่อแหล่งการเรียนรู้ภายในท้องถิ่น ผู้เรียนสามารถเข้าใช้ห้องพิพิธภัณฑ์เพื่อศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดความภาคภูมิใจในเกียรติภูมิของโรงเรียน ท้องถิ่นและความเป็นไทย ทั้งนี้อาจเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดและใช้ศึกษาหาความรู้ได้ด้วย

2.4 ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ นวัตกรรมทางการศึกษา (Educational Innovation)

หมายถึง การนำเอาสิ่งใหม่ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของความคิดหรือการกระทำรวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ก็ตาม เข้ามาใช้ในระบบการศึกษาเพื่อมุ่งหวังที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ระบบการจัดการศึกษามี ประสิทธิภาพยิ่งขึ้นทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว เกิดแรงจูงใจในการเรียนและ ช่วยให้ประหยัดเวลาในการเรียน เช่น การสอนใช้คอมพิวเตอร์ช่วย การใช้วีดิทัศน์เชิงโต้ตอบ (interactive video) สื่อหลายมิติ (hypermedia) และอินเทอร์เน็ต เหล่านี้เป็นต้น (อรรถเดช โสสอง ชั้น เข้าถึงได้จาก <http://ceit.sut.ac.th>) ดังนั้นโรงเรียนควรจัดศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อเป็น แหล่งผลิตและให้บริการเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนแก่ ครูผู้สอนและผู้เรียนในรูปแบบต่าง ๆ ที่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น คอมพิวเตอร์เพื่อการเรียน การสอน อินเทอร์เน็ต ซีดี-รอม และคอมพิวเตอร์ช่วยสอน สื่อประสม โดยอาจจัดเป็นห้อง โดยเฉพาะหรือจัดเป็นอาคารเอกเทศโดยเฉพาะ

2.5 ห้องปฏิบัติการ ห้องปฏิบัติการเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียนฝึกทักษะ และมี ประสบการณ์ภาคปฏิบัติเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ทฤษฎี เช่น ห้องศูนย์ภาษาอังกฤษ ห้องปฏิบัติการ ทางภาษาอังกฤษ ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการวิชาศิลปศึกษา ฯลฯ

3. แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน

แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่สำคัญในจังหวัดพิษณุโลกมีดังนี้

3.1 ห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก

ห้องสมุดประชาชน จังหวัดพิษณุโลก เปิดบริการแก่ประชาชนทั่วไป เมื่อวันที่ 16 พฤษภาคม 2516 โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากหลายหน่วยงาน แต่เดิมห้องสมุดประชาชน จังหวัดอยู่ในความรับผิดชอบของกรมสามัญศึกษา ต่อมาใน พ.ศ. 2522 ได้ย้ายไปสังกัดกรมการ ศึกษาออกโรงเรียนศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จัดให้บริการด้านต่าง ๆ ที่นักเรียนและ บุคคลทั่วไปใช้ได้ เช่น บริการเอกสาร หนังสือทั่วไป หนังสือวิชาการ นวนิยาย หนังสือเด็ก วารสารและหนังสือพิมพ์ จุลสาร สื่อโสตทัศนฯ หนังสือแบบเรียน ชุดวิชาของ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราชและมหาวิทยาลัยรามคำแหง หนังสือ กศน. แบบเรียน บริการ การศึกษาทางไกลดาวเทียม หนังสือเอกสารชุดวิชาการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ บริการห้อง สื่อเทป บริการห้องคอมพิวเตอร์ บริการ อินเทอร์เน็ต และบริการการใช้คอมพิวเตอร์ การอบรม วิชาชีพคอมพิวเตอร์ บริการสืบค้นข้อมูลด้วยระบบคอมพิวเตอร์ นายภาพยนตร์ ให้บริการจัดฉาย

ภาพยนตร์ทั้งวิชาการและสารคดี การ์ตูน หนังสือและเอกสารนิทรรศการเกี่ยวกับพิษณุโลกทั้งด้าน ประวัติโบราณสถานและวัตถุ และการท่องเที่ยว ของดีเด่นในจังหวัด มุมภูมิปัญญาท้องถิ่น แสดง นิทรรศการชีวประวัติบุคคลดีเด่นของจังหวัดให้ความรู้นิทรรศการแสดงถึงประวัติ ผลงาน ของบุคคลที่มีชื่อเสียงในจังหวัดพิษณุโลก มีห้องสำหรับนั่งอ่านหนังสือทั่วไป

3.2 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ห้องสมุดได้รับงบประมาณสำหรับการก่อสร้างอาคารหลังใหม่ 4 ชั้น และได้รับ งบประมาณในการต่อเติมอาคารทางด้านทิศใต้เป็นอาคาร 4 ชั้น ได้ย้ายห้องสมุดจากส่วนวังจันทน์ มาอยู่ส่วนทะเลแก้วและเปิดให้บริการด้านต่าง ๆ เช่น บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า บริการวารสารและหนังสือพิมพ์ บริการอินเทอร์เน็ต ซีดีรอม และฐานข้อมูลออนไลน์ ฐานข้อมูล วิทยานิพนธ์ ฐานข้อมูลสหบรรณานุกรม บริการสารบัญวารสาร บริการจุลสาร และกฤตภาค วรรณกรรมชนะการประกวด บริการสืบค้นข้อมูล โอแพก (Opac) ซึ่งนักเรียนสามารถเข้าใช้ บริการด้านต่างๆได้ เช่น ค้นหาหนังสือทั่วไป หนังสือชนะการประกวด การใช้ฐานข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์กับนักเรียน สามารถถ่ายเอกสารข้อมูล หรือ พิมพ์ข้อมูลได้โดยแจ้งเจ้าหน้าที่ผู้ ให้บริการ

3.3 สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร

เป็นหน่วยงานมีฐานะเทียบเท่าคณะ มีหน้าที่และภารกิจสำคัญคือการจัดหาและ ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศทุกรูปแบบแก่นิสิต อาจารย์ บุคลากรของมหาวิทยาลัย เพื่อส่งเสริม สนับสนุนให้มหาวิทยาลัยสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายอันพึง ประสงค์ตามภารกิจหลักของมหาวิทยาลัย ห้องสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวรจัดให้บริการด้านต่างๆ ที่ นักเรียนและบุคคลทั่วไปใช้ได้ เช่น บริการฐานข้อมูลวิทยานิพนธ์ฉบับเต็ม บริการสารบัญ วารสาร บริการสหบรรณานุกรม บริการบรรณานุกรมหนังสือใหม่ บริการฐานข้อมูลดัชนี วารสาร สื่อโสตทัศนวัสดุ สิ่งพิมพ์ท้องถิ่นภาคเหนือตอนล่าง บริการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ เช่น หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารอิเล็กทรอนิกส์ ฐานข้อมูลออนไลน์ บริการออนไลน์ เช่น สืบค้น ทรัพยากรสารสนเทศ การยืมต่อด้วยตนเอง การยืมระหว่างห้องสมุด

3.4 พิพิธภัณฑสถานบ้านจ่าทวี

พิพิธภัณฑสถานบ้านจ่าทวีเป็นพิพิธภัณฑสถานส่วนบุคคลของ จ่าสิบเอก ดร.ทวี บุรณ เขตต์ ก่อตั้งเมื่อปี 2533 จัดตั้งขึ้นหลังจากที่ท่านได้รวบรวมเครื่องมือเครื่องใช้พื้นบ้านที่สะสมไว้ เป็นจำนวนมากมาจัดแสดง พร้อมทั้งบอกเล่าเรื่องราววิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวบ้านไทยในอดีต ซึ่งบ่งบอกถึงภูมิปัญญาชาวบ้านได้อย่างน่าสนใจ และดำเนินการเปิดให้ผู้สนใจเข้าชมศึกษาหา ความรู้โดยไม่เก็บค่าธรรมเนียมทั้งนี้ด้วยอุดมการณ์ ที่ต้องการเปิดโอกาสให้ผู้สนใจได้เข้าชมอย่าง

เสมอภาคกัน พิพิธภัณฑน์ที่ก่อกำเนิดขึ้นมาจากน้ำพักน้ำแรงชีวิตจิตใจของจำทวี ชาวบ้านธรรมดา ๆ ผู้สร้างตัวเองขึ้นมาจากความยากจน เคยรับราชการทหาร ต่อมาออกจากราชการเพื่อรับจ้างปั้นหล่อ พระพุทธรูป จนมีกิจการ โรงหล่อพระเป็นของตนเอง และกิจการนี้เองที่ช่วยให้จำทวี พอมิทุนทรัพย์ ซื่อหาข้าวของมาเก็บสะสมตลอด 30 ปี ต่อมาปี 2536 จำทวี จึงได้ก่อตั้ง “พิพิธภัณฑน์พื้นบ้านจำทวี” ขึ้นตามความตั้งใจ โดยมีจุดประสงค์เพื่อต้องการให้คนรุ่นหลังได้รู้จัก รากเหง้าของตนเอง และรู้สึกภาคภูมิใจกับภูมิปัญญาปู่ย่าตายายของตน

ปัจจุบันพิพิธภัณฑน์พื้นบ้านจำทวีมีอาคารจัดแสดงอยู่ 3 หลัง

1. อาคารจัดแสดงหลังแรกเป็นที่จัดแสดงภาพถ่ายเก่า ๆ ที่แสดงถึงประวัติศาสตร์ท้องถิ่นของพิษณุโลก เช่น รูปการออกตรวจราชการในอดีต รูปเหตุการณ์ไฟไหม้เมืองพิษณุโลกเมื่อปี 2500 ฯลฯ

2. อาคารจัดแสดงหลังที่ 2 เป็นอาคาร 2 ชั้น จัดแสดงข้าวของเครื่องใช้พื้นบ้านไทยในอดีตที่ส่วนใหญ่ได้มาจากบริเวณภาคเหนือตอนล่าง เช่น เครื่องมือจับปลา ดักนก ดักหนู ดักลิง รวมไปถึงเครื่องดนตรีและของเล่นเด็กในสมัยก่อน ทั้งยังมีมุมจำลองส่วนต่าง ๆ ของบ้านเรือนสมัยก่อน เช่น ครัวไฟ เรือนอยู่ไฟหลังคลอดบุตร เป็นต้น

3. อาคารจัดแสดงหลังสุดท้าย เป็นที่จัดนิทรรศการชาวโซ่ง หรือที่เรียกกันว่า ลาวโซ่ง หรือไทยทรงดำ ในจังหวัดพิษณุโลก ที่อพยพมาจากจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรีมานานนับชั่วอายุคน

พิพิธภัณฑน์พื้นบ้านจำทวีตั้งอยู่ที่ 26/138 ถ.วิสุทธิกษัตริย์ อ.เมือง จ.พิษณุโลก 65000 เปิดให้เข้าชมทุกวันอังคาร-อาทิตย์ เวลา 08.30-16.30 น. อัตราค่าเข้าชม ผู้ใหญ่ 50 บาท เด็ก 20 บาท นักศึกษา (มาเป็นหมู่คณะ) 20 บาท นักเรียน (มาเป็นหมู่คณะ) 10 บาท พระภิกษุ สามเณร นักบวช ไม่เสียค่าเข้าชม (ไทยแพคเกจทัวร์ เข้าถึงได้จาก <http://www.thatpackaagetour.com>)

4. ห้องสมุดโรงเรียนและบริการสารสนเทศในห้องสมุดโรงเรียน

4.1 ความหมายหรือจุดมุ่งหมายของห้องสมุดโรงเรียน

กุหลาบ ปั้นลายนาค (ม.ป.ป.: 1) กล่าวถึง ห้องสมุดโรงเรียนว่าเป็นสถานที่รวบรวม หนังสือ วารสาร เอกสาร และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ตลอดจนวัสดุทัศนวัสดุที่สอดคล้องกับหลักสูตรในปัจจุบัน เพื่อเป็นการส่งเสริมการเรียนการสอนของครูและนักเรียนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เป็นห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นภายในสถาบันการศึกษาซึ่งต่ำกว่าระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมประกอบการเรียนการสอนของนักเรียนและครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักสูตรใหม่ของตน

ประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ได้เน้นว่าทุกโรงเรียนต้องมีห้องสมุดเพื่อปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองให้เกิดขึ้นกับนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการศึกษาของนักเรียนตามหลักสูตรและนโยบายของโรงเรียน
2. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักศึกษาและค้นคว้าด้วยตนเอง และมีนิสัยรักการอ่าน
3. เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีทัศนคติที่ดีต่อสังคมและต่อห้องสมุด

อาภากร ธาตุโลหะ (2547: 5) กล่าวถึงห้องสมุดโรงเรียนว่าเป็นห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายของหลักสูตรเป็นแหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองให้แก่เยาวชน

ห้องสมุดโรงเรียนจัดเป็นแหล่งรวมความรู้สำหรับนักเรียนเพื่อการศึกษา ค้นคว้า ส่งเสริมการเรียนการสอน ห้องสมุดมีความสำคัญและวัตถุประสงค์ ดังนี้

พวา พันธุ์เมฆา (2525: 10 - 11) กล่าวว่า ห้องสมุดโรงเรียนเป็นส่วนประกอบสำคัญอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษาโดยมีจุดมุ่งหมายของห้องสมุดโรงเรียนดังนี้

1. เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ สามารถสนองตอบต่อความต้องการของนักเรียน ครู แม้กระทั่งผู้ปกครองนักเรียนและชุมชนในท้องถิ่นได้
2. เพื่อจัดหาวัสดุการศึกษาทุกชนิดเข้ามาและจัดระบบบริการอย่างมีประสิทธิภาพให้แก่นักเรียนเพื่อให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล
3. เพื่อการกระตุ้นหรือชี้นำนักเรียนให้เกิดความสนใจในการอ่าน และพบกับความสนุกสนานในการอ่าน จนอาจพัฒนาการอ่านของตนถึงขั้นสามารถอ่านได้อย่างซาบซึ้งในวรรณคดีต่าง ๆ และอ่านวิเคราะห์วิจารณ์ในสารคดี บทความข่าวสารต่าง ๆ ได้
4. เพื่อจัดประสบการณ์การใช้ห้องสมุดให้นักเรียน อันจะเป็นการพัฒนาความสนใจ และสามารถปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี
5. เพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้มีทักษะในการใช้วัสดุห้องสมุดประเภทต่าง ๆ
6. เพื่อนำนักเรียนให้รู้จักกับการใช้ห้องสมุดเป็นเบื้องต้น ก่อนจะก้าวไปสู่การใช้ห้องสมุด

อื่น ๆ เช่นห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัยในการศึกษาระดับสูงต่อไป ทั้งนี้เพื่อการศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ เพื่อการสืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ของมนุษยชาติเรา

7. เพื่อทำงานร่วมกันกับครูในการเลือกและการใช้วัสดุประกอบการสอนให้วัสดุทุกชนิดทุกชิ้นในห้องสมุดเป็นประโยชน์จริง ๆ

8. เพื่อร่วมมือกับครูและผู้บริหาร โรงเรียนในการพัฒนาอาชีพของผู้ร่วมงานคือ ห้องสมุดต้องบริการแก่ครูด้วย

9. เพื่อร่วมมือกับบรรณารักษ์ห้องสมุดอื่น ๆ ร่วมมือกับผู้นำในสังคมในการวางแผน เพื่อดำเนินงานให้ห้องสมุดเป็นประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด

พิกุล วงศ์ก้อม (2542: 11) กล่าวถึงห้องสมุดโรงเรียนว่า หมายถึง ที่รวบรวม สารนิเทศทั้งที่เป็นวัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร เอกสาร สิ่งพิมพ์ สื่อ โสตทัศนวัสดุ เพื่อประกอบหลักสูตรการเรียนการสอนภายในโรงเรียน และเป็นหน่วยงานที่สามารถส่งเสริมการเรียนการสอนให้นักเรียนได้เรียนรู้ในบทเรียน และส่งเสริมให้แนวความคิด ของนักเรียนกว้างขวางขึ้น และยังเป็นแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมของครูอีกด้วยโดยมีบรรณารักษ์ที่มีความรู้สาขาบรรณารักษศาสตร์เป็นผู้บริหารงานและให้บริการ

4.2 วัตถุประสงค์ห้องสมุดโรงเรียน

ความสำคัญและวัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียนดังนี้ รัญจวน อินทรกำแหง (2531: 2)

1. ส่งเสริมสนับสนุนนโยบายและหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียน
2. เป็นแหล่งส่งเสริมการค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียนตามความสนใจและความสามารถของนักเรียน เพื่อพัฒนาความเจริญงอกงามทางสติปัญญา
3. เป็นแหล่งปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน การค้นคว้าหาความรู้ของนักเรียนตลอดชีวิต
4. เป็นแหล่งแนะแนวการอ่าน สร้างความสามารถในการอ่าน รวมทั้งส่งเสริมให้มีวิจรรณญาณในการอ่านแก่นักเรียน
5. ทำให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการใช้ห้องสมุด เพื่อเข้าใจในวิธีการใช้ห้องสมุดแหล่งอื่น เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและความเจริญก้าวหน้าแห่งตนเอง
6. ให้นักเรียนเกิดทักษะในการใช้หนังสือ เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์อื่น ๆ รวมทั้ง โสตทัศนวัสดุ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า
7. เป็นแหล่งบริการเลือกและใช้หนังสือและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ในห้องสมุด เพื่อประโยชน์ต่อการสอนของครู โดยความร่วมมือระหว่างครูผู้สอนและบรรณารักษ์
8. ให้ความร่วมมือกับห้องสมุดอื่นในชุมชนเดียวกันในอันที่จะพัฒนาปรับปรุงงานห้องสมุดและงานวิชาชีพ ให้มีการพัฒนางาน สร้างสรรค์งาน เพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้และชุมชนให้กว้างขวางขึ้น

9. ให้ความร่วมมือกับผู้บริหารและครูผู้สอนในการส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางการศึกษา และความเจริญงอกงามทางสติปัญญาของผู้ใช้ทุกระดับ

4.3 หน้าที่ห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดโรงเรียนมีหน้าที่จัดหาทรัพยากรสารสนเทศทุกสาขาวิชาตามระดับวุฒิภาวะของนักเรียนในโรงเรียน และให้กลุ่มเนื้อหาที่มีอยู่ในหลักสูตร นำมาจัดให้เป็นระเบียบเพื่อสะดวกแก่การใช้ สร้างเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุดเพื่อเป็นการปูพื้นฐานไปสู่การใช้ห้องสมุดตลอดจนแหล่งสารสนเทศอื่น ๆ ต่อไปในอนาคต กับให้ความร่วมมือในกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน และกิจกรรมของชุมชนต่าง ๆ ในโรงเรียน (ลมูล รัตตากร 2539: 32)

4.4 บริการของห้องสมุดโรงเรียน

โรงเรียนแต่ละแห่งจัดให้มีห้องสมุดเพื่อให้บริการแก่นักเรียน ครู อาจารย์ และผู้บริหารโรงเรียน ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมโดยได้รับเงินงบประมาณจากโรงเรียนเป็นประจำ (สุทธิลักษณ์ อัมพันวงศ์ 2542: 141)

บริการห้องสมุดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มเป้าหมาย ดังนี้ กรมวิชาการ (2536: 100 – 101, 103 - 104)

1. บริการสำหรับนักเรียน

1.1 การให้อ่านและให้ยืมโดยเสรี เป็นบริการขั้นพื้นฐานที่ขาดไม่ได้ ห้องสมุดโรงเรียนควรเปิดก่อนโรงเรียนเข้าและหลังโรงเรียนเลิกอย่างน้อยครึ่งชั่วโมง และหากมีบุคลากรเพียงพอควรเปิดให้บริการทั้งวัน ถ้ามีบรรณารักษ์เพียงคนเดียวและต้องสอนวิชาอื่นๆ ด้วยควรเปิดในตอนพักรับประทานอาหารกลางวัน และก่อน-หลังโรงเรียนเลิกตามความเหมาะสม

1.2 การแนะนำวิธีใช้ห้องสมุด คือ การปฐมนิเทศนักเรียนทุกชั้นเพื่อให้รู้จักห้องสมุดและเข้าใจถึงความมุ่งหมายของการจัดห้องสมุด การจัดหนังสือบนชั้น ประเภทของวัสดุสารสนเทศ

1.3 การจัดทำรายชื่อหนังสือ อาจเป็นรายชื่อหนังสือใหม่ หนังสือสำคัญในกลุ่มวิชาต่าง ๆ หนังสือที่ได้รับรางวัล ผลงานของนักเขียนคนใดคนหนึ่ง หนังสือเฉพาะประเภท เช่น หนังสือชีวประวัติ หนังสือเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรือหนังสือที่สอดคล้องกับงานนิทรรศการที่จัดในวันสำคัญต่าง ๆ เป็นต้น

1.4 การแนะนำวิธีศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดด้วยตนเอง ครูบรรณารักษ์อาจแนะนำเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลในเวลาที่นักเรียนมาค้นคว้าด้วยตนเอง หรือเมื่อครูนำนักเรียนมาค้นคว้าเป็นชั้นเรียน เรื่องที่จะแนะนำคือวิธีใช้หนังสือประกอบการเรียนวิชาต่าง ๆ และการเขียนรายงานการค้นคว้า

1.5 บริการตอบคำถาม เป็นบริการที่ช่วยให้คำตอบแก่นักเรียนตามที่ต้องการ ทราบ ใช้หนังสืออ้างอิงเป็นเครื่องมือค้นหาเป็นส่วนใหญ่ เมื่อค้นหาคำตอบได้แล้วอาจจดไว้ในสมุดบันทึกคำถามหรือคำตอบ

2. บริการสำหรับครู

ห้องสมุดโรงเรียนต้องจัดบริการให้แก่ครูและบุคลากรอื่นในโรงเรียนด้วย เพราะครูต้องอ่านหนังสือเพื่อเตรียมการสอน ใช้ในการแนะแนวและจัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอน ตามหลักสูตร ผู้บริหารต้องอ่านเพื่อได้แนวคิดใหม่ ๆ ในการบริหารโรงเรียน ผู้ปฏิบัติงานธุรการ ตลอดจนคนงานภารโรงก็ต้องอ่านเพื่อให้มีความรู้ทั่วไป เพื่อการพัฒนาตนเองและเพื่อความเพลิดเพลิน บริการสำหรับครูมีดังนี้

2.1 บริการจัดนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเป็นชั้นเรียน บรรณารักษ์ควรแจ้งให้ครูทุกคนทราบโดยใช้หนังสือเวียน หรือแจ้งในที่ประชุมครูว่าห้องสมุดมีบริการสำหรับครู โดยให้ครูผู้สอนขอจองเวลาที่ต้องการเพื่อจะได้ไม่ซ้ำซ้อนกับครูผู้สอนอื่น ๆ ที่ต้องการใช้ห้องสมุดในเวลาเดียวกัน จัดทำใบจองเวลารอกแล้วยื่นต่อบรรณารักษ์ และเมื่อนำนักเรียนมาใช้ห้องสมุดครูต้องมาดูแลด้วยทุกครั้ง

2.2 บริการหนังสือประกอบการค้นคว้า ในกรณีที่ครูขอใช้ห้องสมุดประกอบการสอนหรือต้องการหนังสือต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนค้นคว้าในเวลาเรียนในห้องเรียน ครูผู้สอนต้องแจ้งหัวข้อที่ต้องการค้นคว้าให้ครูบรรณารักษ์ช่วยจัดเตรียมหนังสือหรือวัสดุการสอนที่มีอยู่ส่งให้ตามที่ต้องการ

2.3 บริการหนังสือจอง ในกรณีที่ครูผู้สอนต้องการให้นักเรียนมาค้นคว้าด้วยตนเอง ครูผู้สอนอาจแจ้งหัวข้อหรือชื่อหนังสือที่ต้องการ และจำนวนนักเรียนที่ต้องการค้นคว้าให้ครูบรรณารักษ์ทราบ ห้องสมุดจะได้จัดหนังสือหรือสิ่งพิมพ์เหล่านี้ให้เป็นหนังสือสำรองสำหรับนักเรียนชั้นนั้น ๆ โดยเฉพาะ

2.4 บริการให้อ่านและให้ยืมโดยเสรี

2.5 รายชื่อหนังสือสำหรับครู คือ หนังสือที่สามารถนำไปใช้ประกอบการสอนในกลุ่มวิชาต่าง ๆ อาจจัดเป็นชื่อหนังสือเฉพาะกลุ่มวิชา หรือเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจในเรื่องต่างๆ

2.6 บริการให้ความร่วมมือ เช่น ในการที่ครูจะนำนักเรียนมาศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดโดยการเตรียมสถานที่ เตรียมจัดหนังสือและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามที่ต้องการ

2.7 บริการอื่น ๆ ตามที่ได้รับการร้องขอ เช่น การแนะนำหนังสือตามชั้นเรียน การจัดนิทรรศการประกอบการสอน เป็นต้น

2.8 การบริการหนังสือในชั้นเรียน ครูผู้สอนแจ้งให้ครูบรรณารักษ์ทราบว่า ต้องการหนังสือประเภทใด เพื่อจะได้จัดเตรียมไปให้ตามที่ต้องการ

3. การบริการสำหรับชุมชน

บริการสำหรับชุมชนเป็นบริการที่จัดให้แก่ชุมชน เพราะปัจจุบันเป็นยุคของข่าวสาร การจัดห้องสมุดโรงเรียนในท้องถิ่นจะต้องตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนด้วย เพื่อเป็นการ ให้โอกาสแก่บุคคลที่ขาดโอกาสทางการศึกษาให้สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ด้วยตนเองจนตลอด ชีวิตไม่จำกัดเพศและวัย โดยคำนึงถึงสภาพของประชาชนและท้องถิ่นเป็นสำคัญ กลุ่มคนในชุมชน แบ่งออกเป็นประเภทต่างๆ เช่น เด็กที่จบประถมศึกษาปีที่ 6 แล้วไม่ได้เรียนต่อ ข้าราชการ นักเรียน นักศึกษา นักศึกษาผู้ใหญ่ แม่บ้าน-พ่อบ้าน ช่างอาชีพต่างๆ เช่น รับจ้าง ชาวไร่ ชาวนา กรรมกร อุตสาหกรรม พระภิกษุ-สามเณร เด็กวัยรุ่น ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุ ทักษนาจร นักธุรกิจ คน เดินทาง กลุ่มศึกษาดูงานทั้งชาวไทยชาวต่างประเทศ ประชาชนทั่วไป กลุ่มพิเศษ เช่น โรงพยาบาล แหล่งชุมชน ฯลฯ ซึ่งหากห้องสมุดโรงเรียนจะเสริมบริการต่าง ๆ เพื่อเอื้อต่อชุมชน เหล่านี้ก็ควรจะให้บริการตามความสามารถ

ประเภทของบริการ

1. บริการให้อ่านและให้ยืม โดยอาจรับสมัครเป็นสมาชิกพิเศษ
2. การประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือบริการที่ห้องสมุดจัดให้
3. จัดนิทรรศการเรื่องที่อยู่ในความสนใจของชุมชน
4. จัดทำป้ายนิเทศ กระดานข่าว ที่อ่านหนังสือพิมพ์
5. กระจายเสียงตามสาย หอกระจายข่าว จัดรายการวิทยุ
6. จัดอภิปราย โต้วาที การแสดงบนเวที ปาฐกถา เทศนา และการพูดในที่ประชุม
7. ฉายภาพยนตร์ โทรทัศน์ วิทยุทัศน์ เทป วิทยุ สไลด์
8. เล่านิทาน เล่าเรื่องหนังสือ สนทนาเกี่ยวกับหนังสือ อ่านหนังสือให้ฟัง
9. ทำบรรณานุกรม บรรณนิทัศน์ แนะนำหนังสือ จัดทำแผ่นพับความรู้ต่าง ๆ
10. จัดห้องสมุดเคลื่อนที่ หมุนเวียนหนังสือไปตามวัด โรงเรียนผู้ใหญ่ หรือศาลาชุมชน
11. จัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษาและอาชีพ
12. รวมกลุ่มตามกลุ่มสนใจอาชีพและนันทนาการ
13. จัดเล่นเกม การประกวด และการแข่งขัน
14. สาธิตวิธีประกอบอาหารที่น่าสนใจ เช่น ทำดอกไม้ ทำขนม เป็นต้น

4.5 ทรัพยากรสารสนเทศที่จัดให้บริการในห้องสมุดโรงเรียน

ห้องสมุดจัดเป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลายรูปแบบซึ่งมีผู้กล่าวถึงทรัพยากรสารสนเทศ ดังนี้

สุกานดา ดีโพธิ์กลาง, และคณะ (2542: 23) กล่าวถึงทรัพยากรสารสนเทศว่า หมายถึง สิ่งที่ยึดถือความรู้ เรื่องราว ข้อมูล หรือข่าวสาร อาจอยู่ในรูปของวัสดุตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ หรือวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น แถบวิดิทัศน์ แผ่นบันทึก ภาพนิ่ง ทรัพยากร - สารสนเทศ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ วัสดุตีพิมพ์ ได้แก่ หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค และวัสดุไม่ตีพิมพ์ ได้แก่ ไมโครฟิล์ม แผ่นโปร่งใส รูปภาพ แผนที่ ลูกโลก แถบบันทึกเสียง แถบวิดิทัศน์ หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง แผ่นบันทึก

ดวงกมล อุณจิตติ (2550 :11 - 14) กล่าวถึงทรัพยากรสารสนเทศว่าสามารถแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ ข้อมูล ตัวอักษร ภาพ และเสียง เทคโนโลยีสมัยใหม่ทำให้สารสนเทศ ทั้งสี่แบบบูรณาการเข้าด้วยกัน และเกิดรูปแบบใหม่ๆ เช่น วิดีโอเท็กซ์ เทเลเท็กซ์ สารสนเทศ - เวิลด์ไวด์เว็บ

นอกจากนี้ยังสามารถจำแนกประเภทของทรัพยากรสารสนเทศโดยพิจารณาสื่อหรือวัสดุที่ใช้บันทึกข้อมูลซึ่งแบ่งเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1. สื่อที่ใช้บันทึกประเภทกระดาษ คือ การบันทึกสารสนเทศลงบนแผ่นกระดาษ ได้แก่ หนังสือ วารสารหรือนิตยสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร รูปภาพ แผนที่ วัสดุกราฟิก
2. สื่อที่ใช้บันทึกประเภทแผ่นฟิล์ม คือ การบันทึกสารสนเทศลงบนแผ่นฟิล์มหรือม้วนฟิล์ม ได้แก่ ภาพนิ่ง ภาพยนตร์ วิดิทัศน์หรือวัสดุย่อยส่วน เช่น ไมโครฟิล์ม ไมโครฟิล์ม
3. สื่อที่ใช้บันทึกประเภทแผ่นพลาสติก คือ การบันทึกสารสนเทศลงบนแผ่นพลาสติก ได้แก่ ภาพโปร่งใส หรือแผ่นใส แผ่นเสียง
4. สื่อที่ใช้บันทึกประเภทสื่อพิเศษ คือ การบันทึกสารสนเทศลงบนสื่อพิเศษซึ่งอาจเป็นแผ่นไฟเบอร์ แถบแม่เหล็ก เช่น แผ่นดีวีดี แผ่นซีดีรอม หรือจานแม่เหล็ก เช่น ฐานข้อมูล ซีดีรอม และฐานข้อมูลออนไลน์ เป็นต้น

ทรัพยากรสารสนเทศที่มีบริการในห้องสมุดอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ สื่อสิ่งพิมพ์ (printed media) และสื่อไม่ตีพิมพ์ (non- printed media) สื่อสิ่งพิมพ์ คือ หนังสือ และเอกสารสิ่งพิมพ์ชนิดต่าง ๆ อาจแบ่งเป็น 5 ประเภท คือ

1. ต้นฉบับตัวเขียนและจดหมายเหตุ (manuscripts & archives) เป็นสิ่งพิมพ์ที่ยึดถือข้อมูลความรู้ด้วยการเขียน จัดเป็นแหล่งสะสมความรู้ปฐมภูมิที่มีคุณค่ายิ่ง

2. หนังสือ (books) เป็นการบันทึกความรู้ ความคิด ความเชื่อ เหตุการณ์เรื่องราว และประสบการณ์ของมนุษย์ที่เป็นรูปเล่มถาวร ซึ่งอาจแบ่งตามเนื้อหาได้สองลักษณะ คือ หนังสือตำราและสารคดี หนังสือบันเทิงคดี

3. สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง (serials) เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอข่าวความเคลื่อนไหวเหตุการณ์หรือเรื่องราวที่น่าสนใจ เนื้อหาสาระต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นบทความหรือเรื่องราวโดยมีกำหนดการออกเป็นระยะ ๆ และมีจุดมุ่งหมายที่จะออกต่อเนื่องตลอดไป เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร นิตยสาร

4. จุลสาร (pamphlets) เป็นสิ่งพิมพ์ขนาดเล็ก มีความหนาไม่มากนัก (ความยาวไม่เกิน 60 หน้า) มีเนื้อหาสาระให้ความรู้เรื่องใดเรื่องหนึ่งและจบสมบูรณ์ในตัวเอง ให้ข้อมูลที่ทันสมัย เนื้อหาสั้น ๆ โดยใช้สำนวนการเขียนที่อ่านเข้าใจง่าย เหมาะสำหรับบุคคลทั่วไป

5. กฤตภาค (clippings) เป็นการคัดเลือกข่าวหรือบทความจากหนังสือพิมพ์ วารสาร หรือนิตยสารที่มีเนื้อหาน่าสนใจให้ความรู้ โดยตัดข่าวดังกล่าวแล้วนำมาผนึกวางบนกระดาษและอ้างอิงแหล่งที่มาพร้อมให้หัวเรื่องแล้วจัดเก็บใส่แฟ้มเรียงไว้ในตู้เก็บเอกสารเพื่อความสะดวกในการค้นหาและใช้ประโยชน์ต่อไป

ทรัพยากรสารสนเทศ จำแนกตามรูปแบบ เป็น 3 ประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (สิปาน ทรัพยากร 2554:1-11-1-37)

1. สื่อสิ่งพิมพ์ แบ่งออกเป็น 4 กลุ่มใหญ่ได้แก่ หนังสือ สิ่งพิมพ์ต่อเนื่อง รายงานและสิ่งพิมพ์อื่นๆ - หัวข้อนี้เหมือนเดิมไม่ต้องเปลี่ยน

2. สื่อโสตทัศน์

2.1 สื่อโสตทัศน์ประเภทภาพได้แก่ ภาพยนตร์ วิกิตทัศน์ สไลด์ ซีดี แผ่นดิจิทัล
 2.2 แอบบันทึกเสียง ได้แก่ แอบบันทึกเสียง แผ่นเสียง ซีดีเสียง
 2.3 สื่อโสตทัศน์ประเภทวัสดุกราฟิก หุ่นจำลองและของจริง

2.3.1 วัสดุกราฟิกได้แก่แผ่นภูมิ แผนที่ รูปถ่าย แผ่นโปสเตอร์ วัสดุแผนที่

2.3.2 หุ่นจำลอง มี 3 ลักษณะ ได้แก่ หุ่นจำลองภายนอก หุ่นจำลองแสดงลักษณะภายใน และหุ่นจำลองเลียนแบบของจริง

2.3.3 ของจริง ได้แก่ ของจริงที่ไม่แปรสภาพ และของจริงที่แปรสภาพ

3. สื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำแนกเป็น ทรัพยากรสารสนเทศอ้างอิงอิเล็กทรอนิกส์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ วารสารและหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ และทรัพยากรสารสนเทศอิเล็กทรอนิกส์ อื่นๆเช่น รายงานการวิจัย สิทธิบัตร และมาตรฐาน

จากความหมายห้องสมุดโรงเรียน วัตถุประสงค์ หน้าที่ บริการสารสนเทศ และ ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโรงเรียน สรุปได้ว่าห้องสมุดโรงเรียน หมายถึง ที่รวบรวม สารสนเทศทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เป็นสถานที่ส่งเสริมการเรียน การสอนให้กว้างขวางขึ้น และเป็นแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมอีกด้วย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

คลาโบ (Clabo 2002) ศึกษาเรื่อง การฝึกปฏิบัติการใช้ห้องสมุดของนักเรียน โรงเรียนมัธยมในเขตท้องถิ่น 3 แห่ง ทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิธีการและ เหตุผลที่นักเรียนมัธยมใช้ห้องสมุดและทรัพยากรที่มีอยู่ เป็นการสำรวจว่าครูมีบทบาทต่อการใช้ ห้องสมุดและทรัพยากรห้องสมุดของนักเรียนอย่างไร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนเกรด 11 ที่เรียนใน โรงเรียนมัธยมของรัฐบาลในท้องถิ่น 3 แห่งทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐอเมริกา จำนวนนักเรียนที่ถูก เชิญให้เข้าร่วมโครงการวิจัยจำนวน 350 คน แต่ตอบรับเข้าร่วมโครงการเพียง 130 คน คิดเป็น 37% และได้คัดเลือกนักเรียนจำนวน 11คน ให้ตอบแบบสัมภาษณ์สั้นๆเพื่อเพิ่มคุณภาพในการอภิปราย ผลการวิจัยช่วยให้บรรณารักษ์ในการพัฒนาโครงการความร่วมมือระหว่างห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชนเพื่อลดความซ้ำซ้อนด้านข้อมูล ผลการศึกษาพบว่านักเรียนส่วนใหญ่เข้าใช้ ห้องสมุดเมื่ออายุยังน้อยโดยไปกับมารดา แม้จะไม่ได้เข้าใช้ห้องสมุดเป็นประจำ แต่ก็เข้าใช้ ห้องสมุดโรงเรียนมากกว่าห้องสมุดประชาชน เหตุผลประการแรกก็เพื่อค้นหาข้อมูลในการทำ การบ้านที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน ผู้ปกครองและครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีบทบาทมากที่สุดในการ ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ครูผู้สอนมีบทบาทต่อการเข้าใช้ห้องสมุดของนักเรียนหญิงมากกว่า นักเรียนชาย นักเรียนหญิงเข้าใช้ห้องสมุดบ่อยมากขึ้น

ซุง (Chung, 2003) ศึกษาเรื่อง การใช้สารสนเทศและการเรียนอย่างมีความหมายของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาโดยคัดเลือกนักเรียนห้องที่มีระดับการเรียนดีที่สุดจากโรงเรียนมัธยมศึกษา 21 แห่ง ในมลรัฐแมริแลนด์เกี่ยวกับการใช้สารสนเทศและการเรียนรู้แบบเต็มรูปแบบของนักเรียนกลุ่มนี้ โดยศึกษาว่าผู้เรียนมีการแสวงหาสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้และเพื่อสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้เต็มรูปแบบอย่างไร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่ได้เรียนรู้ในสภาวะแวดล้อมของสารสนเทศที่เพียงพอและสารสนเทศมีการไหลเวียนอยู่ตลอดเวลา จะค้นพบสิ่งที่ต้องการได้มากเพราะสารสนเทศมีการเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้มากกว่า ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับการวิเคราะห์ของเมเยอร์ (Mayer 1999) ที่ได้ค้นพบว่า 3 กระบวนการที่จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มรูปแบบ ได้แก่ การเลือกสรร การจัดการความรู้ และการบูรณาการ นอกจากนี้ซุง ยังได้กล่าวอ้างถึงการค้นพบของ เมมแดช (Mdash) ว่ามีตัวชี้วัดอีก 2 ตัว ที่จะผนวกเข้าด้วยกันแล้วทำให้เกิดการเรียนรู้ ได้แก่ การค้นพบสารสนเทศกับการจัดเก็บรวบรวม และการนำไปใช้ และยังได้สรุปอีกว่า สารสนเทศมีผลอย่างยิ่งต่อการเข้าใจ ความคิดรวบยอด ความคิดสร้างสรรค์ในการค้นพบและการผลิตชิ้นงาน 4 องค์ประกอบที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาความคิด และการผลิตชิ้นงาน ได้แก่ พื้นฐานความรู้ทั่วไปของผู้เรียน การรู้จักคิดวิเคราะห์เป็นการจัดระบบความรู้ ความคิดที่ได้เป็นข้อสรุป ความคิดรวบยอด และการเกิดความรู้ที่เป็นทฤษฎีใหม่

โซซิแอส, ชอมเบอร์, เอสรา, แชนโบ (Socias, Chambers, Esra, Shambaugh 2007) ศึกษาเรื่องการกระจายทรัพยากรด้านการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมระดับกลางและมัธยมปลายในรัฐแคลิฟอร์เนีย การเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษาที่สำคัญในโรงเรียนมัธยมระดับกลางและมัธยมปลายของรัฐแคลิฟอร์เนียไม่เท่ากันระหว่างโรงเรียนที่ให้บริการประชากรที่เป็นนักเรียนที่แตกต่างกัน โดยประชากรที่ด้อยโอกาสมากที่สุดของโรงเรียนมัธยมระดับกลางและมัธยมปลายมีแนวโน้มที่จะมีการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ได้น้อยที่สุด รายงานนี้แสดงภาพรวมรายละเอียดและทันเหตุการณ์ของการกระจายทรัพยากรที่สำคัญที่สุดบางส่วนในโรงเรียนมัธยมระดับกลางและมัธยมปลายในรัฐแคลิฟอร์เนีย ครูในชั้นเรียน ขนาดชั้นเรียนและหลักสูตรวิทยาลัยที่นักเรียนกำลังจะเข้าศึกษาโดยทำการสำรวจว่าทรัพยากรเหล่านี้จะถูกแจกจ่ายไปในกลุ่มโรงเรียนจับกลุ่มเป็นควอไทล์ร้อยละของนักเรียนที่มีรายได้ต่ำ ผู้เรียนภาษาอังกฤษ นักเรียนฮิสแปนิก และนักเรียนชาวอเมริกันแอฟริกัน

คลาร์ก (Clark 2010) ศึกษาเรื่อง การเชื่อมโยงห้องสมุดโรงเรียนกับการรู้หนังสือ: นิสัย
รักการอ่านและทัศนคติของเยาวชนที่มีต่อห้องสมุดโรงเรียนและสำรวจความสัมพันธ์ระหว่างการ
ใช้ห้องสมุดโรงเรียนและความสำเร็จของโรงเรียน รายงานนี้แสดงให้เห็นว่าเยาวชนส่วนใหญ่ใช้
ห้องสมุดโรงเรียน นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเพราะช่วยให้เข้าถึงหนังสือและเชื่อว่าห้องสมุดโรงเรียน
และการอ่านจะช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่โรงเรียน ผู้เขียนได้แสดงให้เห็นว่าการใช้ห้องสมุด
โรงเรียนของเยาวชนมีความสัมพันธ์กับภูมิหลังด้านเชื้อชาติ อายุและเพศ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็น
ความเชื่อมโยงระหว่างการเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนและการเพิ่มความบันเทิงในการอ่าน ที่น่าสนใจ
คือ การเชื่อมโยงที่ชัดเจนระหว่างความสำเร็จและการใช้ห้องสมุดโรงเรียน เยาวชนที่มีอายุการอ่าน
สูงกว่าระดับอายุที่คาดหวัง มักจะเป็นผู้เข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนเป็น 2 เท่าของเพื่อนที่มีระดับการ
อ่านต่ำกว่าระดับอายุที่คาดหวัง แสดงให้เห็นว่าห้องสมุดโรงเรียนมีบทบาทสำคัญต่อรูปแบบการ
อ่านของนักเรียนผู้ที่มีระดับการรู้หนังสือที่สูงขึ้น

ดาวิส (Darvish 2011) ศึกษาเรื่อง การศึกษาการให้บริการสารสนเทศของโรงเรียนมัธยม
ในตุรกี วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อสำรวจโรงเรียนเอกชน 5 แห่งในกรุง
แองการา ประเทศตุรกี และเพื่อแก้ผลกระทบของเทคโนโลยีสารสนเทศในโปรแกรมของโรงเรียน
เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพที่เลือกโรงเรียนมัธยมโดยการสังเกตและเก็บรวบรวมข้อมูล ผลการวิจัย
พบว่า การให้บริการอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนมัธยมยังไม่ได้ใช้ประโยชน์อย่างเต็มความสามารถ

ไบลท์ (Bleidt 2011) ศึกษาเรื่อง นักเรียนใช้และรับรู้ห้องสมุดโรงเรียนอย่างไร
วัตถุประสงค์เพื่อสำรวจการใช้และการยอมรับประโยชน์ของห้องสมุดโรงเรียนของนักเรียน
โรงเรียนมัธยมระดับกลาง ประชากรเป็นนักเรียนชาวฮิสแปนิกที่เข้าใช้ห้องสมุดประชาชนในชุมชน
จำนวน 1,5509 คนตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับห้องสมุดโรงเรียนในระบบออนไลน์ ประชากรส่วน
ใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามว่าเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียน ผลการวิจัยเสนอแนะว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับ
การตัดสินใจสามารถทำให้ห้องสมุดโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากขึ้น

อานูและโอลาโตยี (Aanu and Olatoye 2011) ศึกษาเรื่อง การใช้ทรัพยากรห้องสมุด
ศึกษากิจนิสัยและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษา การศึกษานี้เป็น
การศึกษากิจนิสัยการใช้ทรัพยากรห้องสมุดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาในระดับกลาง โรงเรียนมัธยมในรัฐโอกัน ประเทศไนจีเรีย กลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน ได้
จากการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนมัธยมศึกษา 12 แห่งในรัฐโอกันที่มีส่วนร่วมในการศึกษา ผล
การศึกษาพบว่า การใช้ทรัพยากรห้องสมุดและกิจนิสัยของนักเรียนด้านการศึกษาส่งผลต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านวิทยาศาสตร์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่.05 ไม่มีความแตกต่างอย่างมี
นัยสำคัญระหว่างนักเรียนชายและหญิงในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิทยาศาสตร์ ครูแนะแนวของโรงเรียนควรจะฝึกนักเรียนเกี่ยวกับเทคนิคการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะส่งเสริมให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิทยาศาสตร์

ซิลเซ็ท (Silseth 2012) ศึกษาเรื่อง หลากหลายเสียงของการเล่นเกม: ตำรวจสภาพการ เรียนรู้บริบทเกมวิถี ใน โรงเรียน วัดอุประสงค์เพื่อ ศึกษาความรู้เกี่ยวกับวิธีการปฏิสัมพันธ์ในบริบท การเล่นเกมซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสำหรับการเรียนรู้ของนักเรียน นอกจากนี้ยังศึกษา รายละเอียดจากเอกสารการเรียนรู้วิธีการเล่นเกมคอมพิวเตอร์จนกลายเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับการ ศึกษาในหัวข้อเฉพาะใน โรงเรียน การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพของนักเรียนที่โรงเรียน มัธยมตอนปลายที่เล่นเกมคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าวิธีการของเกมคอมพิวเตอร์เป็น ทรัพยากรการเรียนรู้ เป็น โครงการความร่วมมือ ซึ่งทรัพยากรหลากหลายในการให้ความหมายอยู่ใน เกม และครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้นักเรียนนำไปใช้ในบริบทที่ หลากหลาย นอกจากนี้ผลการวิจัยยังแสดงให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนว่ามีลักษณะ เช่นไรที่จะนำไปสู่ความเข้าใจร่วมกันและนำเสนอกรอบแนวคิดในประเด็นที่สำคัญเพื่อสะท้อนให้ เห็นการเรียนรู้โดยใช้เกม

เซ-ซิง (Sei-Ching 2012) ศึกษาเรื่อง การจำลองผลกระทบของลักษณะนิสัยส่วนบุคคล และระดับการให้บริการของห้องสมุดประชาชนแก่นักเรียนชั้นมัธยมปลาย: การสังเคราะห์ ระดับชาติ งานวิจัยนี้ใช้สมการแบบมีโครงสร้างทดสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความถี่ในการเข้าใช้ ห้องสมุดประชาชนในการทำการบ้าน เพื่อการพักผ่อน และการใช้อินเทอร์เน็ต เป็นการสำรวจ นักเรียนเกรด 12 จำนวน 13,000 คน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า สภาพแวดล้อมสารสนเทศโรงเรียน ความถี่ของการใช้ห้องสมุดโรงเรียน เชื้อชาติ/ชาติพันธุ์วรรณา และคอมพิวเตอร์ที่มีใช้ในบ้าน เป็นปัจจัยที่อยู่ในระดับต้น 3 ระดับส่งผลกระทบต่อการใช้ห้องสมุดประชาชนเพื่อทำการบ้าน การ พักผ่อนและการใช้อินเทอร์เน็ต ความสำคัญมากกว่าอื่นใด ระดับการให้บริการห้องสมุดมี ผลกระทบในทางบวกต่อการใช้ห้องสมุดของนักเรียนในแง่ของความถี่ในการใช้ ผลการวิจัย ชี้ให้เห็นประโยชน์สำหรับการศึกษาพฤติกรรมสารสนเทศส่วนบุคคลเพื่อรวมการวัดระดับปัจจัย ชุมชน ผลการวิจัยยังช่วยแนะนำว่าควรเพิ่มงบประมาณให้สูงขึ้นเพื่อการให้บริการห้องสมุด ประชาชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ในเขตชุมชน

5.2 งานวิจัยภายในประเทศ

วัชรวิวัฒน์ วัตบัว (2535) ศึกษาเรื่อง ปัญหาการจัดกิจกรรมการใช้ห้องสมุดใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษา และเปรียบเทียบปัญหาการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุดของอาจารย์ที่ปรึกษา และนักเรียน ชุมนุมการใช้ห้องสมุด โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง อาจารย์ที่ปรึกษา 121 คน นักเรียนชุมนุมการใช้ ห้องสมุด 694 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษา มีปัญหาการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และ นักเรียนมีปัญหา การจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ด้านการวางแผน อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง นักเรียนมีปัญหาอยู่ใน ระดับน้อย ด้านบุคลากร อาจารย์ที่ปรึกษามีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านสถานที่ อาจารย์ที่ปรึกษา และนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านวัสดุครุภัณฑ์ อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนมีปัญหาอยู่ ในระดับปานกลาง ด้านงบประมาณ อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ด้านเวลา อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ด้านการประเมินผล อาจารย์ที่ ปรึกษาและนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับน้อย เปรียบเทียบปัญหาการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ ห้องสมุดของอาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียน โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนมีปัญหาในการจัดกิจกรรมชุมนุมการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านการวางแผน ด้านบุคลากร ด้านวัสดุครุภัณฑ์ และด้านงบประมาณ ส่วนปัญหาด้านสถานที่ เวลา และการประเมินผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

พยอม ยุวะสุด (2541) ศึกษาเรื่อง การใช้ห้องสมุดและสารสนเทศของนักเรียนใน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอเมือง เขตการศึกษา 5 วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษา สภาพการใช้ห้องสมุดและสารสนเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามขนาดโรงเรียน ศึกษาพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและสารสนเทศของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ตาม ระดับผลการเรียน ศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต่อปัญหาการใช้ ห้องสมุดและสารสนเทศในห้องสมุด ตามขนาดของโรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในอำเภอเมือง เขตการศึกษา 5 ปีการศึกษา 2541 จำนวน 780 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา ในอำเภอเมือง เขตการศึกษา 5 ปีการศึกษา 2541 มีความเห็นว่าสภาพห้องสมุดอยู่ในระดับกลาง และมีการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ยังพบว่าความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพห้องสมุดและการใช้สารสนเทศของนักเรียน ไม่มี ความแตกต่างกันตามขนาดของโรงเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดและสารสนเทศอยู่

ในระดับปานกลาง และพบพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของผู้อื่นในระดับน้อย นักเรียนมีผลการเรียนต่างกันมีพฤติกรรมการใช้ห้องสมุดไม่แตกต่างกัน ปัญหาในการใช้ห้องสมุดและสารสนเทศของนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่พบเป็นลำดับแรก ๆ ได้แก่ ทรัพยากรสารสนเทศยังจัดการไม่เป็นระบบ และค้นหายาก ฐานข้อมูลหนังสือขาดความสมบูรณ์ เป็นต้น

ณิชนันท์ พลเวียงพล (2543) ศึกษาเรื่อง องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพการใช้ห้องสมุดของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของนักเรียนมัธยมศึกษา โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง รองลงมาคือ เข้าใช้เดือนละ 1-2 ครั้ง ช่วงเวลาที่เข้าใช้มากที่สุดคือ เมื่อมีชั่วโมงว่าง รองลงมาคือในชั่วโมงที่อาจารย์ผู้สอนมอบหมายให้ค้นข้อมูลจากห้องสมุด นักเรียนส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์ในการใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมมากที่สุด รองลงมาคือเพื่อค้นคว้าทำรายงาน ทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ที่นักเรียนใช้มากที่สุดคือ หนังสือ รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ บริการที่นักเรียนใช้มากที่สุดคือ บริการถ่ายเอกสาร รองลงมาคือ บริการยืม-คืน องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของนักเรียนมัธยม ได้แก่ แผนการเรียน สิ่งอำนวยความสะดวกในการให้บริการ

ภูธร ดีมาก (2544) ศึกษาเรื่อง การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ครูบรรณารักษ์ จำนวน 58 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า ครูบรรณารักษ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายชื่อที่มีการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมโดยการพูด ได้แก่ พูดแนะนำหนังสือใหม่ ด้านการจัดกิจกรรมโดยการอ่าน ได้แก่ อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ บทความ นิตยสารหรือวารสารให้นักเรียนฟัง ด้านการจัดกิจกรรมโดยการเขียน ได้แก่ เขียนคำขวัญเชิญชวนเข้าใช้ห้องสมุด ด้านการจัดกิจกรรมโดยการแสดง ได้แก่ ให้นักเรียนแสดงละครจากหนังสือในห้องสมุด ด้านการจัดกิจกรรมโดยการประกวดหรือแข่งขัน ได้แก่ ประกวดเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ด้านการจัดกิจกรรมโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ จักนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญ และด้านการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบผสม ได้แก่ สาธิตประกอบการอ่าน

วิลาสินี เทพวงศ์ (2547) ศึกษาเรื่อง การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 เพื่อการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ เพื่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมและเพื่อประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาลจำนวน 11 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 697 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่มากที่สุดในคาบอิสระ เข้าใช้ห้องแนะแนวสูงสุดในช่วงพักกลางวัน และใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนมากที่สุดในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ นักเรียนมีการใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ และใช้เพื่อประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ใช้เพื่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมในระดับน้อย นักเรียนที่เรียนในระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้รายวิชาต่าง ๆ และเพื่อประกอบการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มต่าง ๆ แตกต่างกัน นักเรียนมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุดอยู่ในระดับปานกลาง แต่ที่ใช้สูงสุด 3 อันดับแรก คือ หนังสือพิมพ์ หนังสือทั่วไป และหนังสือตำรา นักเรียนประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่ประสบสูงสุด 3 อันดับแรกคือ ไม่มีเวลาว่าง ห้องสมุดให้เวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตน้อยเกินไป และหนังสือตำราที่ตรงกับรายวิชาต่าง ๆ มีให้บริการไม่เพียงพอ นักเรียนในระดับชั้นเรียนต่างกันและโรงเรียนขนาดต่างกันประสบปัญหาการใช้ห้องสมุดโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

กนกวรรณ พัฒนเดช (2550) ศึกษาเรื่อง ปัญหาและความต้องการในการใช้ห้องสมุดโรงเรียนสารสนเทศบางบัวทอง วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนและครูโรงเรียนสารสนเทศบางบัวทอง เพื่อเปรียบเทียบปัญหาและความต้องการในการใช้ห้องสมุดระหว่างนักเรียนและครูโรงเรียนสารสนเทศบางบัวทอง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนโรงเรียนสารสนเทศบางบัวทองจำนวน 325 คน ครู ผู้สอน จำนวน 176 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า 1. นักเรียนและครู มีปัญหาในการใช้ห้องสมุดโดยส่วนรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ด้านการบริการของห้องสมุด ด้านวัสดุสารสนเทศและด้านอาคารสถานที่ 2. นักเรียนและครู มีความต้องการในการใช้ห้องสมุดโดยส่วนรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านวัสดุสารสนเทศ ด้าน

การบริการของห้องสมุด และด้านการใช้เครื่องมือช่วยค้น 3. นักเรียนและครู มีปัญหาในการใช้ห้องสมุดโดยรวมไม่ต่างกัน 4. นักเรียนและครู มีความต้องการในการใช้ห้องสมุดโดยรวมไม่ต่างกัน

อาอี๊ยะ มาระมาต (2551) ศึกษาเรื่อง การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสตูล และ จังหวัดสงขลา วัตถุประสงค์ในการวิจัย เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ การใช้แหล่งสารสนเทศ และปัญหาการใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสตูลและจังหวัดสงขลาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อำเภอเมืองสตูล จังหวัดสตูลและอำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ปีการศึกษา 2550 จำนวน 548 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาต่อในระดับมาก ทรัพยากรสารสนเทศที่ใช้สูงสุด 3 อันดับแรก คือ คู่มือแนะนำคณะ/แนะนำมหาวิทยาลัย หนังสือเฉลยข้อสอบ O-NET และ A-NET สายวิทย์และสายศิลป์ ข้อมูลการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา นักศึกษาที่มีเพศต่างกันและเรียนในโรงเรียนที่มีที่ตั้งต่างกัน ใช้ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาแตกต่างกันโดยนักเรียนเพศหญิงในเขตอำเภอเมืองสตูลและเขตอำเภอหาดใหญ่ ใช้ทรัพยากรสารสนเทศมากกว่านักเรียนเพศชาย นักเรียนใช้แหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษาต่ออยู่ในระดับปานกลาง ที่ตั้งของโรงเรียนเป็นตัวแปรที่กำหนดความแตกต่างในการใช้แหล่งสารสนเทศ นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่มีที่ตั้งต่างกันใช้แหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษาต่อแตกต่างกัน โดยนักเรียนที่เรียนในเขตอำเภอหาดใหญ่มีการใช้แหล่งสารสนเทศเพื่อการศึกษาต่อมากกว่านักเรียนที่เรียนในเขตอำเภอเมืองสตูล นักเรียนประสบปัญหาในการใช้สารสนเทศอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่ประสบมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการสืบค้นอินเทอร์เน็ตในโรงเรียนมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อความต้องการ ห้องบริการอินเทอร์เน็ตของโรงเรียนจำกัดเวลาในการให้บริการคอมพิวเตอร์ที่ให้บริการในห้องสมุดโรงเรียนมีประสิทธิภาพต่ำทำงานช้า นักเรียนที่มีเพศต่างกันระดับคะแนนเฉลี่ยต่างกันและเรียนในโรงเรียนที่มีที่ตั้งต่างกันมีปัญหาการใช้สารสนเทศไม่แตกต่างกัน

ปฎิญา ไตรพรหม (2552) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา วิทยาลัยศึกษา : โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวังค์และโรงเรียนวัดลาดระโงง วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียน โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีภักดิ์ และ โรงเรียนวัดลาดกระโหง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสนทนากลุ่ม แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาทั้ง 3 แห่ง มีสภาพปัญหาที่คล้ายคลึงกัน คือ ครูผู้สอน เห็นว่าการใช้แหล่งเรียนรู้เป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลา ไม่มีการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ล่วงหน้า บุคลากรมีจำนวนน้อย ขาดงบประมาณสนับสนุนในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ขาดการ ติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องในการใช้แหล่งเรียนรู้ การนำแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่ง เรียนรู้ไปทดลองใช้ในสถานศึกษาขนาดเล็กพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครู สามารถปฏิบัติตาม แนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นได้ ทั้ง 3 ขั้นตอน ผลการใช้แนวทางการ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษา ครู คณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้ปกครองและนักเรียน มีความพึงพอใจต่อแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ พัฒนาขึ้น และมีความเห็นตรงกันว่า เหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่ง เรียนรู้ สำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก

ปาจริย์ แก้วยอด (2552) ศึกษาเรื่อง รูปแบบและการพัฒนาระบบห้องสมุดโรงเรียน มัธยมสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วัดอุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษา รูปแบบและพัฒนาระบบห้องสมุดโรงเรียนมัธยม และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งาน ต้นแบบระบบห้องสมุดโรงเรียนมัธยมศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง ผู้อำนวยการ ครูอาจารย์ บรรณารักษ์ และนักเรียน ในโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 37 โรงเรียน ทั้งหมด 389 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การ พัฒนาระบบห้องสมุดโรงเรียนครั้งนี้ สามารถให้ความสะดวกต่อการบริการยืม-คืน บรรณารักษ์ สามารถติดตามและทวงหนังสือที่ค้างส่ง ข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับมีความถูกต้องและรวดเร็ว อีกทั้ง ช่วยลดความล่าช้าในการสืบค้นหนังสือของบรรณารักษ์และสมาชิก ส่วนด้านความพึงพอใจของ ผู้อำนวยการ ครูอาจารย์ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาต่อการมีเทคโนโลยีเข้ามาใช้ใน ห้องสมุดโรงเรียน พบว่า ผู้อำนวยการ ครูอาจารย์ และนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา มีความพึง พอใจต่อการมีเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในห้องสมุดโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และความพึง พอใจของบรรณารักษ์ต่อการใช้โปรแกรมระบบห้องสมุดต้นแบบ พบว่า มีความพึงพอใจ โดยรวม อยู่ในระดับมาก

อรุณรัตน์ วงศ์ญาษา (2552) ศึกษาเรื่อง การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิด และจิตสาธารณะในวิชากิจกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดและจิตสาธารณะของนักเรียน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนทางการคิด จิตสาธารณะ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/3 จำนวน 45 คน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องจิตสาธารณะ สามารถอธิบายความหมายและยกตัวอย่างกิจกรรมที่แสดงถึงการมีจิตสาธารณะได้ถูกต้อง มีการคิดเรื่องจิตสาธารณะจนสามารถพัฒนาจิตสาธารณะของตนเอง โดยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและสามารถจัดกิจกรรมเพื่อสร้างจิตสาธารณะ นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องจิตสาธารณะ โดยนักเรียนทั้งห้องให้ความร่วมมือและมีพฤติกรรมแสดงออกไปในทางบวก และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนานักเรียนให้เกิดจิตสาธารณะ ต้องผ่านการเรียนรู้จากการกระทำที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง มีลำดับขั้นตอน กระตุ้นให้นักเรียนกระทำซ้ำ ๆ และใช้วิธีการที่หลากหลาย และจัดกิจกรรมใหม่ที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมเดิม เพื่อให้กิจกรรมที่เรียนรู้ใหม่มีความต่อเนื่องกัน และสร้างกิจกรรมใหม่จากกิจกรรมเดิม

จากผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งต่างประเทศและในประเทศ ผลการวิจัยที่มีทั้งเหมือนกันและแตกต่างกันในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

1. การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน พบว่านักเรียนส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดเมื่ออายุยังน้อยโดยไปกับมารดา แม้จะไม่ได้เข้าใช้ห้องสมุดเป็นประจำ แต่ก็เข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนมากกว่าห้องสมุดประชาชน เหตุผลประการแรกก็เพื่อค้นหาข้อมูลในการทำบ้านที่ได้รับมอบหมายจากโรงเรียน ผู้ปกครองและครูผู้สอนภาษาอังกฤษมีบทบาทมากที่สุดใน การส่งเสริมการใช้ห้องสมุด ครูผู้สอนมีบทบาทต่อการเข้าใช้ห้องสมุดของนักเรียนหญิงมากกว่า นักเรียนชาย นักเรียนหญิงเข้าใช้ห้องสมุดบ่อยมากขึ้น นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดเพราะช่วยให้เข้าถึงหนังสือและเชื่อว่าห้องสมุดโรงเรียนและการอ่านจะช่วยให้นักเรียนเรียนได้ดีที่โรงเรียน นักเรียนส่วนใหญ่เข้าใช้ห้องสมุดสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง นักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดโรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่มากที่สุดในคาบอิสระ เข้าใช้ห้องแนะแนวสูงสุดในช่วงพักกลางวัน และใช้แหล่งการเรียนรู้

ภายนอกโรงเรียนมากที่สุดในวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ (Clabo, 2002 ; Clark, 2010 ; Sei-Ching , Joanna Sin , 2012 ; ฉินฉันท์ พลเวียงพล, 2543 ; วิลาลินี เทพวงศ์, 2547)

2. การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด พบว่าผู้ที่ได้เรียนรู้ในสภาวะแวดล้อมของสารสนเทศที่เพียงพอและสารสนเทศมีการไหลเวียนอยู่ตลอดเวลา จะค้นพบสิ่งที่ต้องการได้มาก เพราะสารสนเทศมีการค้นหาได้อย่างต่อเนื่องจะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จได้มากกว่า เกมคอมพิวเตอร์เป็นทรัพยากรการเรียนรู้ เป็นโครงการความร่วมมือ ซึ่งทรัพยากรหลากหลายในการให้ความหมายอยู่ในเกม และครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการอำนวยความสะดวกให้นักเรียนนำไปใช้ โรงเรียนมัธยมระดับกลางและมัธยมปลายมีแนวโน้มที่จะมีการเข้าถึงทรัพยากรที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้ได้น้อยที่สุด นักเรียนมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศห้องสมุด คือ หนังสือพิมพ์ หนังสือทั่วไป และหนังสือตำรา คู่มือแนะนำคณะ/แนะนำมหาวิทยาลัย หนังสือเฉลยข้อสอบ O-NET และ A-NET สายวิทย์และสายศิลป์ ข้อมูลการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (Chung, 2003 ; พยอม ยุวะสุด, 2541 ; วิลาลินี เทพวงศ์, 2547 ; อาอี๊ยะ มาระมาต, 2551 ; Aanu and Olatoye, 2011 ; Silseth, Kenneth, 2012)

2.1 การจัดกิจกรรมห้องสมุด พบว่า อาจารย์ที่ปรึกษาและนักเรียนมีปัญหาในการจัดกิจกรรมการใช้ห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในด้านการวางแผน ด้านบุคลากร ด้านวัสดุครุภัณฑ์ และด้านงบประมาณ ส่วนปัญหาด้านสถานที่ เวลา และการประเมินผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คุรุบรรณารักษ์จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีรายชื่อที่มีการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับปานกลางและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดในแต่ละด้านมีดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมโดยการพูด ได้แก่ พูดแนะนำหนังสือใหม่ ด้านการจัดกิจกรรมโดยการอ่าน ได้แก่ อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ บทความ นิตยสารหรือวารสาร ให้นักเรียนฟัง ด้านการจัดกิจกรรมโดยการเขียน ได้แก่ เขียนคำขวัญเชิญชวนเข้าใช้ห้องสมุด ด้านการจัดกิจกรรมโดยการแสดง ได้แก่ ให้นักเรียนแสดงละครจากหนังสือในห้องสมุด ด้านการจัดกิจกรรมโดยการประกวดหรือแข่งขัน ได้แก่ ประกวดเขียนคำขวัญเกี่ยวกับการใช้ห้องสมุด ด้านการจัดกิจกรรมโดยใช้วัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ จกนิทรรศการเนื่องในวันสำคัญ และด้านการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบผสม ได้แก่ สาธิตประกอบการอ่าน (วัชรวิรรณ วัดบัว, 2535 ; ภูธร ดีมาก, 2544)

2.2 บรรยากาศห้องสมุด พบว่า การพัฒนาระบบห้องสมุดโรงเรียนครั้งนี้ สามารถให้ความสะดวกต่อการบริการยืม-คืน บรรณารักษ์สามารถติดตามและทวงหนังสือที่ค้างส่ง ข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับมีความถูกต้องและรวดเร็ว อีกทั้งช่วยลดความล่าช้าในการสืบค้นหนังสือของบรรณารักษ์และสมาชิก (ปาจริย์ แก้วยอด, 2552)

3. ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ พบว่า นักเรียนและครุมีปัญหาในการใช้ห้องสมุด โดยส่วนรวมและรายด้าน คือ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ ด้านการบริการของห้องสมุด ด้านวัสดุสารนิเทศ และด้านอาคารสถานที่ ด้านวัสดุสารนิเทศ ด้านการบริการของห้องสมุด และด้านการใช้เครื่องมือช่วยค้น นักเรียนและครุ มีปัญหาในการใช้ห้องสมุดโดยรวมไม่ต่างกัน ครูผู้สอนเห็นว่า การใช้แหล่งเรียนรู้เป็นเรื่องยุ่งยากและเสียเวลา ไม่มีการวางแผนการใช้แหล่งเรียนรู้ล่วงหน้า บุคลากรมีจำนวนน้อย ขาดงบประมาณสนับสนุนในการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ ขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่องในการใช้แหล่งเรียนรู้ (Darvish, Hamid R, 2011)

จะเห็นได้ว่างานวิจัยทางด้านสารสนเทศศาสตร์ของไทยที่ผ่านมาส่วนใหญ่ส่วนใหญ่เป็นการศึกษาในหัวข้อที่เกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ และจำกัดขอบเขตของการศึกษาอยู่เฉพาะผู้ใช้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ขอบเขตการใช้แหล่งการเรียนรู้ การใช้ทรัพยากรสารสนเทศส่วนมากศึกษาเกี่ยวกับ หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ สื่อโสตทัศนชนิดต่าง ๆ จำกัดขอบเฉพาะห้องสมุด หรือแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนที่ผู้วิจัยอาศัยอยู่ ซึ่งโดยสภาพความเป็นจริงแล้วแหล่งการเรียนรู้มีอยู่มากมาย ผู้ใช้สามารถเข้าถึงแหล่งการเรียนรู้ ทรัพยากรสารสนเทศได้อย่างกว้างขวางไร้พรมแดน เช่น จากผู้รู้ในชุมชน เครือข่ายอินเทอร์เน็ต โบราณสถาน โบราณวัตถุ เป็นต้น ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำแนวคิดการวิจัยมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้มองเห็นภาพการใช้แหล่งการเรียนรู้ของผู้ใช้ได้กว้างขวางครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล 13 โรงเรียน มีนักเรียนปีการศึกษา 2554 รวมกันทั้งสิ้น 8,491 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก ที่สุ่มมาจากประชากรในข้อ 1.1 โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นโควต้า ตามขนาดของโรงเรียน และระดับชั้นเรียน ได้มาจำนวน 552 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำของตารางเครซีและมอร์แกนที่กำหนดไว้เป็น 367 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรจำแนกตามระดับชั้นเรียนและโรงเรียน

โรงเรียน	ระดับชั้นเรียน			รวม
	ชั้น ม.4	ชั้น ม.5	ชั้น ม.6	
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ				
1. จ่านกร้อง	438	360	388	1,186
2. พิษณุโลกพิทยาคม	551	456	487	1,494
3. เฉลิมขวัญสตรี	582	585	578	1,745
รวม	1,571	1,401	1,453	4,425
โรงเรียนขนาดใหญ่				
1. เตรียมอุดมศึกษาภาคเหนือ	632	538	419	1,589
2. พุทธชินราชพิทยา	247	205	258	710
รวม	879	743	677	2,299
โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก				
1. บ้านกร่างพิทยาคม	72	60	51	183
2. บางระกำวิทยศึกษา	88	44	56	188
3. จุฬารัตนราชวิทยาลัย พิษณุโลก	168	168	169	505
4. ประชาสงเคราะห์วิทยา	155	144	140	439
5. วังน้ำคู้ศึกษา	30	18	25	73
6. คอนทองวิทยา	45	22	28	95
7. ท่าทองพิทยาคม	48	29	22	99
8. ชุมแสงสงคราม (อุตรคณารักษ์อุปถัมภ์)	70	68	47	185
รวม	676	553	538	1,767
รวมทั้งหมด	3,126	2,697	2,668	8,491

ตารางที่ 3.2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้นเรียนและโรงเรียน

โรงเรียน	ระดับชั้นเรียน			รวม
	ชั้น ม.4	ชั้น ม.5	ชั้น ม.6	
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ				
1. จ่านกร้อง	20	20	20	60
2. พิษณุโลกพิทยาคม	20	20	20	60
3. เฉลิมขวัญสตรี	20	20	20	60
รวม	60	60	60	180
โรงเรียนขนาดใหญ่				
1. เตรียมอุดมศึกษาภาคเหนือ	30	30	30	90
2. พุทธชินราชพิทยา	30	30	30	90
รวม	60	60	60	180
โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก				
1. บ้านกร่างพิทยาคม	8	8	8	24
2. บางระกำวิทยศึกษ	8	8	8	24
3. จุฬารัตนราชวิทยาลัย พิษณุโลก	8	8	8	24
4. ประชาสงเคราะห์วิทยา	8	8	8	24
5. วังน้ำคู้ศึกษา	8	8	8	24
6. คอนทองวิทยา	8	8	8	24
7. ท่าทองพิทยาคม	8	8	8	24
8. ชุมแสงสงคราม (อุตรคณารักษ์อุปถัมภ์)	8	8	8	24
รวม	64	64	64	192
รวมทั้งหมด	184	184	184	552

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แหล่งการเรียนรู้

2.2 ดำรวจแหล่งการเรียนรู้และรวบรวมข้อมูล

2.3 สร้างเครื่องมือเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับชั้นเรียน ระดับคะแนนเฉลี่ย ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากบ้านมาโรงเรียน รายได้ของผู้ปกครอง ต่อเดือน

ตอนที่ 2 การใช้แหล่งการเรียนรู้เป็นคำถามเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน

ตอนที่ 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด

ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด

ตอนที่ 2 – 4 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

2.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา ภาษา การจัดพิมพ์ และความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม อาจารย์ที่ปรึกษาให้คำแนะนำในการตั้งข้อความให้ครอบคลุมทุกประเด็นที่ต้องการศึกษา แก้ไขคำศัพท์บางคำเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจข้อความได้ชัดเจน รวมทั้งแก้ไขการพิมพ์แบบสอบถามด้วยการใช้โปรแกรมประมวลคำตามปกติแล้วจึงจัดบรรทัดข้อความ ซึ่งง่ายต่อการแก้ไขในภายหลัง

2.5 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ จำนวน 3 คน เป็นกรรมการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of Objective Congruency – IOC) เห็นด้วย + 1 ไม่เห็นด้วย - 1 ควรปรับปรุง 0 พบว่าข้อความมีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 อยู่ 10 ข้อคำถาม ผู้วิจัยจึงแก้ไขข้อความให้เหมาะสม และวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องอีกครั้ง พบว่าทุกข้อความมีค่า IOC เกิน 0.5 ขึ้นไป

2.6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาปรับปรุงแก้ไขและนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งหนึ่ง

2.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 ในโรงเรียนที่มีกลุ่มตัวอย่างใกล้เคียง คือ โรงเรียนจ่านกร้อง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนชั้นละ 10 คน รวม 30 คน และโรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก จำนวนชั้นละ 10 คน รวม 30 คน รวมทั้งสิ้น 60 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อตรวจสอบความเที่ยง

2.8 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้ มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จด้วยสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยงทั้งฉบับเท่ากับ 0.957

2.9 นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้เรียบร้อยอีกครั้งหนึ่ง แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความเรียบร้อยเป็นครั้งสุดท้าย เมื่อได้รับความเห็นชอบแล้วจึงดำเนินการจัดทำสำเนาจำนวน 552 ชุด เพื่อเตรียมนำไปเก็บข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

3.1 ขออนุญาตจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ซึ่งลงนามโดยประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศิลปศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 โดยผู้วิจัยนำส่งแบบสอบถาม จำนวน 552 ฉบับ เก็บข้อมูลและรับคืนทางไปรษณีย์ ตามโรงเรียนต่าง ๆ จำนวน 13 โรงเรียน ระหว่างวันที่ 15 กันยายน - 24 ตุลาคม 2554 และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 504 ฉบับ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา 504 ฉบับ ผู้วิจัยได้นำมาตรวจสอบ พบว่าเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ทั้ง 504 ฉบับ จึงนำไปบันทึกข้อมูลในโปรแกรมคำนวณสำเร็จ

4.2 กำหนดรหัสในแบบสอบถามเพื่อความสะดวกในการบันทึกข้อมูล โดยกำหนดมาตราประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดค่าน้ำหนักการตอบเพื่อการบันทึก ดังนี้

ตอบช่วงระดับการใช้มากที่สุด/ระดับปัญหามากที่สุด ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5

ตอบช่วงระดับการใช้มาก/ระดับปัญหาปานกลาง ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 4

ตอบช่วงระดับการใช้ปานกลาง/ระดับปัญหาปานกลาง ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 3

ตอบช่วงระดับการใช้น้อย/ระดับปัญหาน้อย ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 2

ตอบช่วงระดับการใช้น้อยที่สุด/ระดับปัญหาน้อยที่สุด ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 1

4.3 วิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.3.1 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นข้อมูลส่วนตัวเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้คำร้อยละ

4.3.2 วิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน แบบสอบถามตอนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด และแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด ซึ่งคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับโดยคำนวณค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อ รายด้าน และผลรวมทั้งหมด โดยกำหนดค่าน้ำหนักการตอบดังนี้

ตอบช่วงระดับการใช้มากที่สุด /ระดับปัญหามากที่สุด

ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 5

ตอบช่วงระดับการใช้มาก /ระดับปัญหาปานกลาง

ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 4

ตอบช่วงระดับการใช้ปานกลาง/ระดับปัญหาปานกลาง

ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 3

ตอบช่วงระดับการใช้น้อย /ระดับปัญหาน้อย

ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 2

ตอบช่วงระดับการใช้น้อยที่สุด/ระดับปัญหาน้อยที่สุด

ให้น้ำหนักคะแนนเป็น 1

ในการแปลผลค่าเฉลี่ยใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 ใช้แหล่งการเรียนรู้/ใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด/ปัญหาในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 ใช้แหล่งการเรียนรู้/ใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด/ปัญหาในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 ใช้แหล่งการเรียนรู้/ใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด/ปัญหาในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 ใช้แหล่งการเรียนรู้/ใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด/ปัญหาในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 ใช้แหล่งการเรียนรู้/ใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด/ปัญหาในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน การใช้ทรัพยากรสารสนเทศใน และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การใช้แหล่งการเรียนรู้ และเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด และเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด และเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดตามตัวแปรขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ขนาดใหญ่พิเศษ						
มัธยมศึกษาปีที่ 4	23	4.57	28	5.55	51	10.12
มัธยมศึกษาปีที่ 5	19	3.77	20	3.97	39	7.74
มัธยมศึกษาปีที่ 6	31	6.15	38	7.54	69	13.69
รวม	73	14.49	86	17.06	159	31.55
ขนาดใหญ่						
มัธยมศึกษาปีที่ 4	18	3.57	46	9.13	64	12.69
มัธยมศึกษาปีที่ 5	18	3.57	60	11.90	78	15.48
มัธยมศึกษาปีที่ 6	13	2.58	24	4.76	37	7.34
รวม	49	9.72	130	25.79	179	35.51
ขนาดกลางและเล็ก						
มัธยมศึกษาปีที่ 4	14	2.78	37	7.34	51	10.12
มัธยมศึกษาปีที่ 5	17	3.37	44	8.73	61	12.10
มัธยมศึกษาปีที่ 6	26	5.16	28	5.55	54	10.72
รวม	57	11.31	109	21.63	166	32.94
มัธยมศึกษาปีที่ 4	55	10.91	111	22.02	166	32.94
มัธยมศึกษาปีที่ 5	54	10.72	124	24.60	178	35.32
มัธยมศึกษาปีที่ 6	70	13.89	90	17.86	160	31.74
รวมทั้งหมด	179	35.52	325	64.48	504	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่านักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 504 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 64.48 ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ ร้อยละ 35.51 เมื่อแยกตามชั้นเรียนพบว่านักเรียนส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 5 ร้อยละ 35.32 รองลงมาศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 32.94 ที่เหลือศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 31.74

ตารางที่ 4.2 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ข้อมูลทั่วไป)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
ระดับคะแนนเฉลี่ย		
ต่ำกว่า 1.50	10	2.00
1.50-2.50	90	17.90
2.51-3.50	257	51.00
3.51-4.00	147	29.10
รวม	504	100.00
ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน		
ต่ำกว่า 30 นาที	294	58.30
30 นาที - 1 ชั่วโมง	169	33.50
1 ชั่วโมงขึ้นไป	41	8.20
รวม	504	100.00
รายได้ของผู้ปกครอง		
ต่ำกว่า 5,000 บาท/เดือน	74	14.70
5,000 - 10,000 บาท/เดือน	175	34.70
10,001 - 30,000 บาท/เดือน	173	34.30
มากกว่า 30,000 บาท/เดือน	82	16.30
รวม	504	100.00

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีระดับคะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 ร้อยละ 51.00 รองลงมาคือ 3.51-4.00 ร้อยละ 29.10 การเดินทางมาโรงเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาต่ำกว่า 30 นาที ร้อยละ 58.30 รองลงมาใช้เวลา 30 นาที – 1 ชั่วโมง ร้อยละ 33.50

ส่วนรายได้ของผู้ปกครองต่อเดือนส่วนใหญ่มีรายได้ 5,000-10,000 บาท ร้อยละ 34.70 รองลงมา มีรายได้ 10,001-30,000 บาท ร้อยละ 34.30

ตอนที่ 2 การใช้แหล่งการเรียนรู้ และเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน

1. การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียน ได้แสดงรายละเอียดในตารางที่

4.3

ตารางที่ 4.3 การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียน

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ห้องสมุดโรงเรียน	3.58	0.96	มาก
2.	ห้องคอมพิวเตอร์	3.61	0.98	มาก
3.	ห้องบริการอินเทอร์เน็ตภายในห้องสมุดโรงเรียน	3.00	1.18	ปานกลาง
4.	ห้องโสตทัศนศึกษา	3.10	1.13	ปานกลาง
5.	ห้องแนะแนว	3.30	1.05	ปานกลาง
6.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	3.07	1.15	ปานกลาง
7.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	3.09	1.13	ปานกลาง
8.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	3.23	1.13	ปานกลาง
9.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สังคมศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม	3.01	1.12	ปานกลาง
10.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา	3.02	1.13	ปานกลาง
11.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ศิลปะ	2.99	1.16	ปานกลาง
12.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี	2.95	1.15	ปานกลาง
13.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ	3.04	1.09	ปานกลาง
14.	สวนพฤกษศาสตร์	2.95	1.19	ปานกลาง
15.	อุทยานวิทยาศาสตร์	2.88	1.13	ปานกลาง
16.	ศูนย์กีฬาและนันทนาการ	3.19	1.09	ปานกลาง
	รวม	3.12	0.84	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่านักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.12$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีการใช้ในระดับปานกลาง ยกเว้น 2 ข้อที่มีการใช้ในระดั้มาก ตามลำดับคือ ห้องคอมพิวเตอร์ ($\bar{x} = 3.61$) และห้องสมุดโรงเรียน ($\bar{x} = 3.58$) ส่วนแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่มีการใช้ระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไปจากมากไปหาน้อยคือ ห้องแนะแนว ($\bar{x} = 3.30$) ห้องสมุดสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ($\bar{x} = 3.23$) ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ($\bar{x} = 3.19$) ห้องโสตทัศนศึกษา ($\bar{x} = 3.10$) ห้องสมุดสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ($\bar{x} = 3.09$) ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ($\bar{x} = 3.07$) ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ($\bar{x} = 3.04$) ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ($\bar{x} = 3.02$) ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สังคมศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม ($\bar{x} = 3.01$) และห้องบริการอินเทอร์เน็ตภายในห้องสมุดโรงเรียน ($\bar{x} = 3.00$)

2. เปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียน ตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน และระดับชั้นเรียน ได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.4-4.7

ตารางที่ 4.4 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายใน	แหล่งความ	df	SS	MS	F
	โรงเรียน	แปรปรวน				
1. ห้องสมุดโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม		2	26.60	13.30	14.99*
	ภายในกลุ่ม		501	444.526	0.88	
	รวม		503	471.135		
2. ห้องคอมพิวเตอร์	ระหว่างกลุ่ม		2	24.91	12.45	13.54*
	ภายในกลุ่ม		501	460.864	0.92	
	รวม		503	485.778		
3. ห้องบริการอินเทอร์เน็ต ภายในห้องสมุดโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม		2	79.94	39.97	31.83*
	ภายในกลุ่ม		501	629.051	1.25	
	รวม		503	708.998		
4. ห้องโสตทัศนศึกษา	ระหว่างกลุ่ม		2	66.949	33.47	29.03*
	ภายในกลุ่ม		501	577.686	1.15	
	รวม		503	644.635		
5. ห้องแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม		2	38.36	19.18	18.41*
	ภายในกลุ่ม		501	521.792	1.04	
	รวม		503	560.159		
6. ห้องสมุดสารการเรียนรู้ ภาษาไทย	ระหว่างกลุ่ม		2	41.83	20.91	16.63*
	ภายในกลุ่ม		501	629.872	1.25	
	รวม		503	671.706		
7. ห้องสมุดสารการเรียนรู้ คณิตศาสตร์	ระหว่างกลุ่ม		2	46.23	23.11	19.24*
	ภายในกลุ่ม		501	601.922	1.20	
	รวม		503	648.159		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายใน		แหล่งความแปรปรวน			
	โรงเรียน		df	SS	MS	F
8. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์		ระหว่างกลุ่ม	2	48.40	24.20	20.33*
		ภายในกลุ่ม	501	596.358	1.19	
		รวม	503	644.760		
9. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สังคมศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม		ระหว่างกลุ่ม	2	48.83	24.41	20.80*
		ภายในกลุ่ม	501	588.112	1.17	
		รวม	503	636.950		
10. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา		ระหว่างกลุ่ม	2	58.83	29.41	25.28*
		ภายในกลุ่ม	501	582.883	1.16	
		รวม	503	641.714		
11. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ ศิลปะ		ระหว่างกลุ่ม	2	34.97	17.48	13.64*
		ภายในกลุ่ม	501	641.928	1.28	
		รวม	503	676.903		
12. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี		ระหว่างกลุ่ม	2	50.01	25.00	20.38*
		ภายในกลุ่ม	501	614.644	1.22	
		รวม	503	664.659		
13. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ		ระหว่างกลุ่ม	2	39.75	19.87	17.73*
		ภายในกลุ่ม	501	561.599	1.12	
		รวม	503	601.357		
14. สวนพฤกษศาสตร์		ระหว่างกลุ่ม	2	74.42	37.21	29.20*
		ภายในกลุ่ม	501	638.431	1.27	
		รวม	503	712.857		

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายใน	แหล่งความ	df	SS	MS	F
	โรงเรียน	แปรปรวน				
15. อุทยานวิทยาศาสตร์		ระหว่างกลุ่ม	2	71.06	35.53	30.62*
		ภายในกลุ่ม	501	581.309	1.16	
		รวม	503	652.373		
16. ศูนย์กีฬาและนันทนาการ		ระหว่างกลุ่ม	2	48.92	24.46	21.98*
		ภายในกลุ่ม	501	557.539	1.11	
		รวม	503	606.468		
		ระหว่างกลุ่ม	2	45.19	22.59	36.03*
		ภายในกลุ่ม	501	314.169	0.62	
	รวม	รวม	503	359.359		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 $F(.05; df 2, 501) = 0.62$

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.1

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ

เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันคู่ใดบ้างที่มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟดังได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้	ขนาดโรงเรียน			
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
1. ห้องสมุดโรงเรียน		\bar{x}	3.28	3.58	3.86
	ใหญ่พิเศษ	3.28	-	0.30*	0.58*
	ใหญ่	3.58		-	0.28*
	กลาง/เล็ก	3.86			-
2. ห้องคอมพิวเตอร์		\bar{x}	3.30	3.69	3.83
	ใหญ่พิเศษ	3.30	-	0.39*	0.53*
	ใหญ่	3.69		-	0.14
	กลาง/เล็ก	3.83			-
3. ห้องบริการอินเทอร์เน็ตภายในห้องสมุดโรงเรียน		\bar{x}	2.59	2.86	3.55
	ใหญ่พิเศษ	2.59	-	0.27	0.96*
	ใหญ่	2.86		-	0.69*
	กลาง/เล็ก	3.55			-
4. ห้องโสตทัศนศึกษา		\bar{x}	2.63	3.12	3.54
	ใหญ่พิเศษ	2.63	-	0.49*	0.91*
	ใหญ่	3.12		-	0.42*
	กลาง/เล็ก	3.54			-

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้		ขนาดโรงเรียน		
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
5. ห้องแนะแนว	ใหญ่พิเศษ	\bar{x}	2.98	3.30	3.65
		ใหญ่พิเศษ	2.98	-	0.32*
		ใหญ่	3.30	-	0.35*
		กลาง/เล็ก	3.65	-	-
6. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย	ใหญ่พิเศษ	\bar{x}	2.71	3.05	3.43
		ใหญ่พิเศษ	2.71	-	0.34*
		ใหญ่	3.05	-	0.38*
		กลาง/เล็ก	3.43	-	-
7. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์	ใหญ่พิเศษ	\bar{x}	2.75	3.01	3.49
		ใหญ่พิเศษ	2.75	-	0.26
		ใหญ่	3.01	-	0.48*
		กลาง/เล็ก	3.49	-	-
8. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์	ใหญ่พิเศษ	\bar{x}	2.84	3.22	3.61
		ใหญ่พิเศษ	2.84	-	0.38*
		ใหญ่	3.22	-	0.39*
		กลาง/เล็ก	3.61	-	-
9. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สังคมศาสตร์ ศาสนาและวัฒนธรรม	ใหญ่พิเศษ	\bar{x}	2.62	2.99	3.40
		ใหญ่พิเศษ	2.62	-	0.37*
		ใหญ่	2.99	-	0.41*
		กลาง/เล็ก	3.40	-	-

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้		ขนาดโรงเรียน		
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
		\bar{x}	2.56	3.08	3.40
10.	ห้องสมุดสาธารณะการ เรียนรู้สุขศึกษาและ พลศึกษา	ใหญ่พิเศษ	2.56	-	0.52*
		ใหญ่	3.08	-	0.32*
		กลาง/เล็ก	3.40	-	-
		\bar{x}	2.61	3.08	3.24
11.	ห้องสมุดสาธารณะการ เรียนรู้ศิลปะ	ใหญ่พิเศษ	2.61	-	0.47*
		ใหญ่	3.08	-	0.16
		กลาง/เล็ก	3.24	-	-
		\bar{x}	2.54	2.96	3.33
12.	ห้องสมุดสาธารณะการ เรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	ใหญ่พิเศษ	2.54	-	0.42*
		ใหญ่	2.96	-	0.37*
		กลาง/เล็ก	3.33	-	-
		\bar{x}	2.71	2.98	3.40
13.	ห้องสมุดสาระ การเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ	ใหญ่พิเศษ	2.71	-	0.27
		ใหญ่	2.98	-	0.42*
		กลาง/เล็ก	3.40	-	-
		\bar{x}	2.55	2.83	3.48
14.	สวนพฤกษศาสตร์	ใหญ่พิเศษ	2.55	-	0.28
		ใหญ่	2.83	-	0.65*
		กลาง/เล็ก	3.48	-	-

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้		ขนาดโรงเรียน		
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
		\bar{x}	2.44	2.81	3.37
15. อุทยาน วิทยาศาสตร์	ใหญ่พิเศษ	2.44	-	0.37*	0.92*
	ใหญ่	2.81		-	0.55*
	กลาง/เล็ก	3.37			-
		\bar{x}	2.75	3.26	3.52
16. ศูนย์กีฬาและ นันทนาการ	ใหญ่พิเศษ	2.75	-	0.51*	0.77*
	ใหญ่	3.26		-	0.26
	กลาง/เล็ก	3.52			-
		\bar{x}	2.76	3.09	3.50
รวม	ใหญ่พิเศษ	2.76	-	0.33*	0.74*
	ใหญ่	3.09		-	0.41*
	กลาง/เล็ก	3.50			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.5 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ และนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ และนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในเรื่องต่อไปนี้ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องแนะแนว ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ห้องสมุดสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ห้องสมุดสาระการ

เรียนรู้สังคมศาสตร์ ศาสนา และ วัฒนธรรม ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา
ห้องสมุดสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และอุทยานวิทยาศาสตร์

นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้แหล่งการเรียนรู้รายช้อมากกว่า
นักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ และขนาดใหญ่ในเรื่อง ห้องบริการอินเทอร์เน็ตภายใน
ห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ห้องสมุดสาระการเรียนรู้
ภาษาต่างประเทศ และสวนพฤกษศาสตร์

นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการใช้ห้อง
คอมพิวเตอร์ ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ศิลปะ ศูนย์กีฬาและนันทนาการมากกว่านักเรียนใน
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

ตารางที่ 4.6 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปร
ระดับชั้นเรียน

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายใน โรงเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.	ห้องสมุดโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.66	1.33	1.42
		ภายในกลุ่ม	501	468.470	.93	
		รวม	503	471.135		
2.	ห้องคอมพิวเตอร์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.67	0.83	0.86
		ภายในกลุ่ม	501	484.100	0.96	
		รวม	503	485.778		
3.	ห้องบริการอินเทอร์เน็ต ภายในห้องสมุดโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	3.41	1.70	1.21
		ภายในกลุ่ม	501	705.585	1.40	
		รวม	503	708.998		
4.	ห้องโสตทัศนศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	3.13	1.56	1.22
		ภายในกลุ่ม	501	641.502	1.28	
		รวม	503	644.635		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายใน	แหล่งความ	df	SS	MS	F
	โรงเรียน	แปรปรวน				
5.	ห้องแนะแนว	ระหว่างกลุ่ม	2	13.28	6.64	6.08*
		ภายในกลุ่ม	501	546.871	1.09	
		รวม	503	560.159		
6.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย	ระหว่างกลุ่ม	2	0.55	0.27	0.20
		ภายในกลุ่ม	501	671.148	1.34	
		รวม	503	671.706		
7.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ คณิตศาสตร์	ระหว่างกลุ่ม	2	2.00	1.00	0.77
		ภายในกลุ่ม	501	646.153	1.29	
		รวม	503	648.159		
8.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ วิทยาศาสตร์	ระหว่างกลุ่ม	2	1.35	0.67	0.52
		ภายในกลุ่ม	501	643.403	1.28	
		รวม	503	644.760		
9.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ สังคมศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.64	1.82	1.44
		ภายในกลุ่ม	501	633.304	1.26	
		รวม	503	636.950		
10.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	2	0.21	0.10	0.08
		ภายในกลุ่ม	501	641.502	1.28	
		รวม	503	641.714		
11.	ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ ศิลปะ	ระหว่างกลุ่ม	2	2.34	1.17	0.87
		ภายในกลุ่ม	501	674.555	1.34	
		รวม	503	676.903		

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายใน	แหล่งความ	df	SS	MS	F
	โรงเรียน	แปรปรวน				
12. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ การทำงานอาชีพและเทคโนโลยี		ระหว่างกลุ่ม	2	1.63	0.81	0.61
		ภายในกลุ่ม	501	663.021	1.32	
		รวม	503	664.659		
13. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ		ระหว่างกลุ่ม	2	1.48	0.74	0.62
		ภายในกลุ่ม	501	599.873	1.19	
		รวม	503	601.357		
14. สวนพฤกษศาสตร์		ระหว่างกลุ่ม	2	8.61	4.30	3.06*
		ภายในกลุ่ม	501	704.241	1.40	
		รวม	503	712.857		
15. อุทยานวิทยาศาสตร์		ระหว่างกลุ่ม	2	5.811	2.90	2.25
		ภายในกลุ่ม	501	646.562	1.29	
		รวม	503	652.373		
16. ศูนย์กีฬาและนันทนาการ		ระหว่างกลุ่ม	2	2.071	1.03	0.85
		ภายในกลุ่ม	501	604.397	1.20	
		รวม	503	606.468		
		ระหว่างกลุ่ม	2	0.10	0.05	0.07
		ภายในกลุ่ม	501	359.255	0.71	
	รวม	รวม	503	359.359		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 $F(.05; df 2, 501) = 0.71$

จากตารางที่ 4.6 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมทั้งหมดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.2

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในแตกต่างกัน 2 ข้อคือ ห้องแนะแนว และสวนพฤกษศาสตร์

เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีระดับชั้นเรียนต่างกันคูใดบ้างที่มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ ได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปรระดับชั้นเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียนของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง

ชื่อ	แหล่งการเรียนรู้	ระดับชั้นเรียน			
		ม.4	ม. 5	ม. 6	
5. ห้องแนะแนว					
		\bar{x}	3.10	3.30	3.51
	ม. 4	3.10	-	0.20	0.41*
	ม. 5	3.30	-	0.21	
	ม. 6	3.51	-	-	
14. สวนพฤกษศาสตร์			ม.6	ม.5	ม.4
		\bar{x}	2.85	2.87	3.14
	ม. 6	2.85	0.29	0.27	-
	ม. 5	2.87	0.02	-	
	ม. 4	3.14	-		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.7 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนในเรื่องของการใช้ห้องแนะแนวมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนของนักเรียนได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.8 – 4.11

ตารางที่ 4.8 การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนของนักเรียน

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1.	ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด	3.08	1.231	ปานกลาง
2.	ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี	2.74	1.28	ปานกลาง
3.	สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	2.66	1.33	ปานกลาง
4.	สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร	2.89	1.31	ปานกลาง
5.	ห้องสมุดโรงเรียนอื่น ๆ	2.71	1.30	ปานกลาง
6.	ร้านอินเทอร์เน็ตของเอกชน	3.09	1.26	ปานกลาง
7.	ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	2.55	1.24	ปานกลาง
8.	พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจำทวี	2.81	1.29	ปานกลาง
9.	สวนสัตว์	2.80	1.25	ปานกลาง
10.	วัดราชบูรณะ	2.93	1.26	ปานกลาง
11.	วัดนางพญา	2.90	1.26	ปานกลาง
12.	วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร	3.55	1.17	มาก
13.	วัดจุฬามณี	2.88	1.23	ปานกลาง
14.	ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	3.27	1.23	ปานกลาง
15.	อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว	2.66	1.38	ปานกลาง
16.	อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ	2.76	1.37	ปานกลาง
17.	อุทยานแห่งชาติแก่งเจ็ดแคว	2.61	1.37	ปานกลาง
18.	อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง	2.67	1.38	ปานกลาง
รวม		2.86	1.05	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่านักเรียนมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีการใช้ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 1 ข้อ ที่มีการใช้ในระดับมาก คือ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ($\bar{x} = 3.55$) ส่วนแหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่มีการใช้ระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไปจากมากไปหา

น้อย คือ ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ($\bar{x} = 3.27$) ร้านอินเทอร์เน็ตของเอกชน ($\bar{x} = 3.09$) และ ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด ($\bar{x} = 3.08$)

ตารางที่ 4.9 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปร ขนาดของโรงเรียน

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอก โรงเรียน	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F
1.	ห้องสมุดประชาชนประจำ จังหวัด	ระหว่างกลุ่ม	2	13.21	6.60	4.41*
		ภายในกลุ่ม	501	749.287	1.49	
		รวม	503	762.500		
2.	ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราช กุมารี	ระหว่างกลุ่ม	2	43.64	21.82	13.91*
		ภายในกลุ่ม	501	785.789	1.56	
		รวม	503	829.429		
3.	สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูล สงคราม	ระหว่างกลุ่ม	2	45.49	22.74	13.46*
		ภายในกลุ่ม	501	846.123	1.68	
		รวม	503	891.617		
4.	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยนเรศวร	ระหว่างกลุ่ม	2	38.80	19.40	11.65*
		ภายในกลุ่ม	501	834.191	1.66	
		รวม	503	872.998		
5.	ห้องสมุดโรงเรียนอื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	2	70.94	35.47	22.54*
		ภายในกลุ่ม	501	788.336	1.57	
		รวม	503	859.284		
6.	ร้านอินเทอร์เน็ตของเอกชน	ระหว่างกลุ่ม	2	51.06	25.53	16.86*
		ภายในกลุ่ม	501	758.268	1.51	
		รวม	503	809.331		
7.	ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	59.17	29.58	20.59*
		ภายในกลุ่ม	501	719.680	1.43	
		รวม	503	778.857		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอก	แหล่งความ				
	โรงเรียน	แปรปรวน	df	SS	MS	F
8.	พิพิธภัณฑสถานบ้านจำทวี	ระหว่างกลุ่ม	2	41.83	20.91	13.14*
		ภายในกลุ่ม	501	797.264	1.59	
		รวม	503	839.093		
9.	สวนสัตว์	ระหว่างกลุ่ม	2	55.18	27.59	18.62*
		ภายในกลุ่ม	501	742.176	1.48	
		รวม	503	797.357		
10.	วัดราชบูรณะ	ระหว่างกลุ่ม	2	39.86	19.93	13.12*
		ภายในกลุ่ม	501	760.974	1.51	
		รวม	503	800.839		
11.	วัดนางพญา	ระหว่างกลุ่ม	2	33.03	16.51	10.76*
		ภายในกลุ่ม	501	768.802	1.53	
		รวม	503	801.839		
12.	วัดพระศรีมหาธาตุ รวมหาวิหาร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.40	0.70	0.50
		ภายในกลุ่ม	501	697.550	1.39	
		รวม	503	698.950		
13.	วัดจุฬามณี	ระหว่างกลุ่ม	2	37.11	18.55	12.76*
		ภายในกลุ่ม	501	728.213	1.45	
		รวม	503	765.325		
14.	ศาลสมเด็จพระนเรศวร มหาราช	ระหว่างกลุ่ม	2	3.83	1.91	1.25
		ภายในกลุ่ม	501	766.380	1.53	
		รวม	503	770.214		
15.	อุทยานแห่งชาติกุสอญดาว	ระหว่างกลุ่ม	2	56.84	28.42	15.65*
		ภายในกลุ่ม	501	909.809	1.81	
		รวม	503	966.659		

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอก	แหล่งความ				
	โรงเรียน	แปรปรวน	df	SS	MS	F
16. อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ	ระหว่างกลุ่ม		2	43.05	21.52	11.87*
	ภายในกลุ่ม		501	907.929	1.81	
	รวม		503	950.982		
17. อุทยานแห่งชาติแก่งเจ็ดแคว	ระหว่างกลุ่ม		2	63.54	31.77	17.96*
	ภายในกลุ่ม		501	886.231	1.76	
	รวม		503	949.778		
18. อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง	ระหว่างกลุ่ม		2	51.78	25.89	14.23*
	ภายในกลุ่ม		501	911.538	1.81	
	รวม		503	963.325		
	ระหว่างกลุ่ม		2	37.19	18.59	17.76*
	ภายในกลุ่ม		501	524.365	1.04	
	รวม	รวม	503	561.556		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.3

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าเกือบทุกข้อนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนต่างขนาดกันมีการใช้แตกต่างกัน ยกเว้น แหล่งการเรียนรู้ 2 แห่ง คือ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร และศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่ไม่แตกต่าง

เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันคู่ใดบ้างที่มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟดังได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปร
ขนาดของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง

ชื่อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน		ขนาดโรงเรียน		
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
		\bar{x}	2.93	3.03	3.31
1. ห้องสมุดประชาชน ประจำจังหวัด	ใหญ่พิเศษ	2.93	-	0.10	0.38*
	ใหญ่	3.03		-	0.28
	กลาง/เล็ก	3.31			-
		\bar{x}	2.40	2.68	3.13
2. ห้องสมุดประชาชนเฉลิม ราชกุมารี	ใหญ่พิเศษ	2.40	-	0.28	0.73*
	ใหญ่	2.68		-	0.45*
	กลาง/เล็ก	3.13			-
		\bar{x}	2.33	2.58	3.06
3. สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม	ใหญ่พิเศษ	2.33	-	0.25	0.73*
	ใหญ่	2.58		-	0.48*
	กลาง/เล็ก	3.06			-

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน		ขนาดโรงเรียน			
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก	
		\bar{x}	2.60	2.79	3.27	
4.	สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัย นเรศวร	ใหญ่พิเศษ	2.60	-	0.19	0.67*
		ใหญ่	2.79	-	-	0.48*
		กลาง/เล็ก	3.27	-	-	-
		\bar{x}	2.27	2.65	3.20	
5.	ห้องสมุดโรงเรียนอื่น ๆ	ใหญ่พิเศษ	2.27	-	0.38*	0.93*
		ใหญ่	2.65	-	-	0.55*
		กลาง/เล็ก	3.20	-	-	-
		\bar{x}	2.72	3.02	3.51	
6.	ร้านอินเทอร์เน็ต ของเอกชน	ใหญ่พิเศษ	2.72	-	0.30	0.79*
		ใหญ่	3.02	-	-	0.49*
		กลาง/เล็ก	3.51	-	-	-

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน		ขนาดโรงเรียน		
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
		\bar{x}	2.14	2.50	2.99
7. ที่อ่านหนังสือประจำ หมู่บ้าน	ใหญ่พิเศษ	2.14	-	0.36*	0.85*
	ใหญ่	2.50		-	0.49*
	กลาง/เล็ก	2.99			-
		\bar{x}	2.43	2.83	3.15
8. พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน จำทวี	ใหญ่พิเศษ	2.43	-	0.40*	0.72*
	ใหญ่	2.83		-	0.32
	กลาง/เล็ก	3.15			-
		\bar{x}	2.40	2.75	3.22
9. สวนสัตว์	ใหญ่พิเศษ	2.40	-	0.35*	0.82*
	ใหญ่	2.75		-	0.47*
	กลาง/เล็ก	3.22			-
		\bar{x}	2.62	2.87	3.31
10. วัดราชบูรณะ	ใหญ่พิเศษ	2.62	-	0.25	0.69*
	ใหญ่	2.87		-	0.44*
	กลาง/เล็ก	3.31			-
		\bar{x}	2.60	2.85	3.23
11. วัดนางพญา	ใหญ่พิเศษ	2.60	-	0.25	0.63*
	ใหญ่	2.85		-	0.38*
	กลาง/เล็ก	3.23			-

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน		ขนาดโรงเรียน		
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
		\bar{x}	2.54	2.88	3.22
13. วัดจุฬามณี	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่พิเศษ	2.54	-	0.34*
		ใหญ่	2.88	-	0.34*
		กลาง/เล็ก	3.22		-
		\bar{x}	2.30	2.57	3.11
15. อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่พิเศษ	2.30	-	0.27
		ใหญ่	2.57	-	0.54*
		กลาง/เล็ก	3.11		-
		\bar{x}	2.43	2.69	3.14
16. อุทยานแห่งชาติ น้ำตกชาติตระการ	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่พิเศษ	2.43	-	0.25
		ใหญ่	2.69	-	0.45*
		กลาง/เล็ก	3.14		-
		\bar{x}	2.23	2.51	3.09
17. อุทยานแห่งชาติ แก่งเจ็ดแคว	ใหญ่พิเศษ	ใหญ่พิเศษ	2.23	-	0.28
		ใหญ่	2.51	-	0.58*
		กลาง/เล็ก	3.09		-

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน		ขนาดโรงเรียน		
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
		\bar{x}	2.35	2.54	3.11
18. อุทยานแห่งชาติ ทุ่งแสลงหลวง	ใหญ่พิเศษ	2.35	-	0.19	0.76*
	ใหญ่	2.54		-	0.57*
	กลาง/เล็ก	3.11			-
		\bar{x}	2.55	2.80	3.22
รวม	ใหญ่พิเศษ	2.55	-	0.25*	0.67*
	ใหญ่	2.80		-	0.42*
	กลาง/เล็ก	3.22			-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนโดยรวมมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ และนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้แหล่งการเรียนรู้รายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษในเรื่องต่อไปนี้คือห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร ห้องสมุดโรงเรียนอื่น ๆ ร้านอินเทอร์เน็ตของเอกชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สวนสัตว์ วัดราชบูรณะ วัดนางพญา วัดจุฬามณี อุทยานแห่งชาติกุสอขดาว อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ อุทยานแห่งชาติแก่งเจ็ดแคว และอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง

นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในเรื่อง ห้องสมุดโรงเรียนอื่นๆ ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน สวนสัตว์ และวัดจุฬามณี

นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน รายชื่อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในเรื่องพิพิธภัณฑสถานบ้านจำทวี

นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในเรื่องห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด

ตารางที่ 4.11 การเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนของนักเรียนตามตัวแปรระดับชั้นเรียน

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน		df	SS	MS	F
	แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	แหล่งความแปรปรวน				
1. ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด	ระหว่างกลุ่ม	2	0.65	0.32	0.21	
	ภายในกลุ่ม	501	761.845	1.52		
	รวม	503	762.500			
2. ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี	ระหว่างกลุ่ม	2	1.36	0.68	0.41	
	ภายในกลุ่ม	501	828.067	1.65		
	รวม	503	829.429			
3. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.44	1.72	0.97	
	ภายในกลุ่ม	501	888.177	1.77		
	รวม	503	891.617			
4. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร	ระหว่างกลุ่ม	2	2.67	1.34	0.77	
	ภายในกลุ่ม	501	870.319	1.73		
	รวม	503	872.998			
5. ห้องสมุดโรงเรียนอื่น ๆ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.98	3.49	2.05	
	ภายในกลุ่ม	501	852.302	1.70		
	รวม	503	859.284			
6. ร้านอินเทอร์เน็ตของเอกชน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.05	0.52	.32	
	ภายในกลุ่ม	501	808.273	1.61		
	รวม	503	809.331			

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอก	แหล่งความ				
	โรงเรียน	แปรปรวน	df	SS	MS	F
7.	ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน	ระหว่างกลุ่ม	2	10.11	5.05	3.29*
		ภายในกลุ่ม	501	768.743	1.53	
		รวม	503	778.857		
8.	พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจำทวี	ระหว่างกลุ่ม	2	6.85	3.42	2.06
		ภายในกลุ่ม	501	832.243	1.66	
		รวม	503	839.093		
9.	สวนสัตว์	ระหว่างกลุ่ม	2	11.76	5.88	3.75*
		ภายในกลุ่ม	501	785.589	1.56	
		รวม	503	797.357		
10.	วัดราชบูรณะ	ระหว่างกลุ่ม	2	6.93	3.46	2.18
		ภายในกลุ่ม	501	793.900	1.58	
		รวม	503	800.839		
11.	วัดนางพญา	ระหว่างกลุ่ม	2	6.84	3.42	2.15
		ภายในกลุ่ม	501	794.998	1.58	
		รวม	503	801.839		
12.	วัดพระศรีมหาธาตุ รวมหาวิหาร	ระหว่างกลุ่ม	2	4.98	2.49	1.79
		ภายในกลุ่ม	501	693.971	1.38	
		รวม	503	698.950		
13.	วัดจุฬามณี	ระหว่างกลุ่ม	2	4.28	2.14	1.41
		ภายในกลุ่ม	501	761.038	1.51	
		รวม	503	765.325		
14.	ศาลสมเด็จพระนเรศวร มหาราช	ระหว่างกลุ่ม	2	0.76	0.38	0.24
		ภายในกลุ่ม	501	769.448	1.53	
		รวม	503	770.214		

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อ	แหล่งการเรียนรู้ภายนอก	แหล่งความ				
	โรงเรียน	แปรปรวน	df	SS	MS	F
15. อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว	ระหว่างกลุ่ม		2	2.33	1.16	0.60
	ภายในกลุ่ม		501	964.328	1.92	
	รวม		503	966.659		
16. อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ	ระหว่างกลุ่ม		2	1.13	0.56	0.29
	ภายในกลุ่ม		501	949.847	1.89	
	รวม		503	950.982		
17. อุทยานแห่งชาติแก่งเจ็ดแคว	ระหว่างกลุ่ม		2	2.56	1.28	0.67
	ภายในกลุ่ม		501	947.214	1.89	
	รวม		503	949.778		
18. อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง	ระหว่างกลุ่ม		2	2.318	1.15	0.60
	ภายในกลุ่ม		501	961.007	1.91	
	รวม		503	963.325		
	ระหว่างกลุ่ม		2	3.181	1.59	1.42
	ภายในกลุ่ม		501	558.375	1.11	
	รวม		503	561.556		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.4

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการใช้แตกต่างกันเพียง 2 ข้อ คือ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และ สวนสัตว์

ตอนที่ 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด

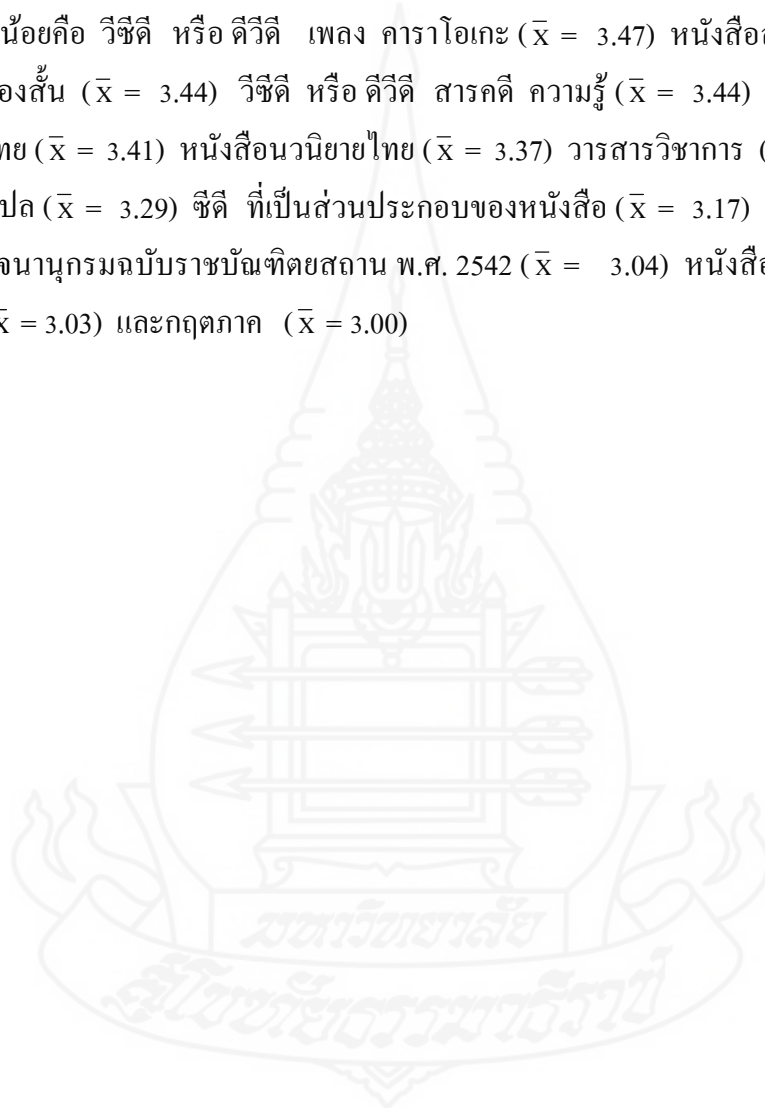
การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียน ได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด

ข้อ	ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1.	หนังสือสารคดี	3.45	0.98	ปานกลาง
2.	หนังสือแบบเรียน	3.63	0.97	มาก
3.	หนังสืออ่านประกอบ	3.56	0.92	มาก
4.	หนังสือนวนิยายไทย	3.37	1.10	ปานกลาง
5.	หนังสือนวนิยายแปล	3.29	1.15	ปานกลาง
6.	หนังสือเรื่องสั้น	3.44	1.07	ปานกลาง
7.	หนังสือสารานุกรมสำหรับเยาวชน	3.03	1.13	ปานกลาง
8.	หนังสือสารานุกรมวัฒนธรรมไทย	2.94	1.14	ปานกลาง
9.	หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542	3.04	1.20	ปานกลาง
10.	หนังสือพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย	3.41	1.04	ปานกลาง
11.	หนังสือพิมพ์	3.61	0.98	มาก
12.	วารสารวิชาการ	3.31	1.07	ปานกลาง
13.	วารสารบันเทิง	3.57	1.02	มาก
14.	จุลสาร	3.13	1.03	ปานกลาง
15.	กฤตภาค	3.00	1.08	ปานกลาง
16.	วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์	3.71	1.11	มาก
17.	วีซีดี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้	3.44	1.11	ปานกลาง
18.	วีซีดี หรือ ดีวีดี เพลง คาราโอเกะ	3.47	1.22	ปานกลาง
19.	ซีดี เพลง	3.65	1.17	มาก
20.	ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ	3.17	1.15	ปานกลาง
รวม		3.36	0.74	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.12 แสดงว่านักเรียนใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการใช้ในระดับมาก 6 ข้อ ตามลำดับคือ วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ ($\bar{x} = 3.71$) ซีดี เพลง ($\bar{x} = 3.65$) หนังสือแบบเรียน ($\bar{x} = 3.63$) หนังสือพิมพ์ ($\bar{x} = 3.61$) วารสารบันเทิง ($\bar{x} = 3.57$) และหนังสืออ่านประกอบ ($\bar{x} = 3.56$)

ส่วนทรัพยากรสารสนเทศที่มีการใช้ระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไปจากมากไปหาน้อยคือ วีซีดี หรือ ดีวีดี เพลง คาราโอเกะ ($\bar{x} = 3.47$) หนังสือสารคดี ($\bar{x} = 3.45$) หนังสือเรื่องสั้น ($\bar{x} = 3.44$) วีซีดี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้ ($\bar{x} = 3.44$) หนังสือพจนานุกรม อังกฤษ-ไทย ($\bar{x} = 3.41$) หนังสือนวนิยายไทย ($\bar{x} = 3.37$) วารสารวิชาการ ($\bar{x} = 3.31$) หนังสือนวนิยายแปล ($\bar{x} = 3.29$) ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ ($\bar{x} = 3.17$) จุลสาร ($\bar{x} = 3.13$) หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ($\bar{x} = 3.04$) หนังสือสารานุกรมสำหรับเยาวชน ($\bar{x} = 3.03$) และกฤตภาค ($\bar{x} = 3.00$)

ตารางที่ 4.13 การเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนตามตัวแปร
ขนาดของโรงเรียน

ข้อ	ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ		แหล่งความแปรปรวน			
	ชื่อ	สารสนเทศ	df	SS	MS	F
1.	หนังสือสารคดี	ระหว่างกลุ่ม	2	24.32	12.16	13.28*
		ภายในกลุ่ม	501	458.622	0.91	
		รวม	503	482.950		
2.	หนังสือแบบเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	23.23	11.61	12.85*
		ภายในกลุ่ม	501	452.889	0.904	
		รวม	503	476.125		
3.	หนังสืออ่านประกอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	24.04	12.02	14.89*
		ภายในกลุ่ม	501	404.400	0.80	
		รวม	503	428.444		
4.	หนังสือนวนิยายไทย	ระหว่างกลุ่ม	2	25.24	12.62	10.65*
		ภายในกลุ่ม	501	593.845	1.18	
		รวม	503	619.093		
5.	หนังสือนวนิยายแปล	ระหว่างกลุ่ม	2	29.03	14.51	11.24*
		ภายในกลุ่ม	501	646.671	1.29	
		รวม	503	675.706		
6.	หนังสือเรื่องสั้น	ระหว่างกลุ่ม	2	33.26	16.63	15.34*
		ภายในกลุ่ม	501	543.182	1.08	
		รวม	503	576.444		
7.	หนังสือสารานุกรมสำหรับเยาวชน	ระหว่างกลุ่ม	2	38.00	19.00	15.64*
		ภายในกลุ่ม	501	608.545	1.21	
		รวม	503	646.554		
8.	หนังสือสารานุกรมวัฒนธรรมไทย	ระหว่างกลุ่ม	2	43.77	21.88	17.68*
		ภายในกลุ่ม	501	620.196	1.23	
		รวม	503	663.968		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อ	ประเภทของทรัพยากร		แหล่งความแปรปรวน			
	สาระสนเทศ		df	SS	MS	F
9.	หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542	ระหว่างกลุ่ม	2	48.58	24.29	17.90*
		ภายในกลุ่ม	501	679.700	1.35	
		รวม	503	728.284		
10.	หนังสือพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย	ระหว่างกลุ่ม	2	20.66	10.33	9.74*
		ภายในกลุ่ม	501	531.314	1.06	
		รวม	503	551.982		
11.	หนังสือพิมพ์	ระหว่างกลุ่ม	2	4.79	2.39	2.46
		ภายในกลุ่ม	501	486.762	0.97	
		รวม	503	491.554		
12.	วารสารวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	11.86	5.93	5.18*
		ภายในกลุ่ม	501	573.470	1.14	
		รวม	503	585.331		
13.	วารสารบันเทิง	ระหว่างกลุ่ม	2	9.31	4.65	4.50*
		ภายในกลุ่ม	501	518.112	1.03	
		รวม	503	527.429		
14.	จุลสาร	ระหว่างกลุ่ม	2	31.75	15.87	15.83*
		ภายในกลุ่ม	501	502.339	1.00	
		รวม	503	534.093		
15.	กฤตภาค	ระหว่างกลุ่ม	2	36.98	18.49	16.63*
		ภายในกลุ่ม	501	557.019	1.11	
		รวม	503	594.000		
16.	วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์	ระหว่างกลุ่ม	2	4.29	2.14	1.74
		ภายในกลุ่ม	501	616.988	1.23	
		รวม	503	621.284		

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ข้อ	ประเภทของทรัพยากร		แหล่งความแปรปรวน			
	สาระสนเทศ		df	SS	MS	F
17. วิซีดี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้		ระหว่างกลุ่ม	2	11.11	5.55	4.52*
		ภายในกลุ่ม	501	615.333	1.22	
		รวม	503	626.444		
18. วิซีดี หรือ ดีวีดี เพลง คาราโอเกะ		ระหว่างกลุ่ม	2	14.44	7.22	4.89*
		ภายในกลุ่ม	501	738.983	1.47	
		รวม	503	753.427		
19. ซีดี เพลง		ระหว่างกลุ่ม	2	8.59	4.29	3.13*
		ภายในกลุ่ม	501	686.246	1.37	
		รวม	503	694.839		
20. ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของ หนังสือ		ระหว่างกลุ่ม	2	37.80	18.90	14.91*
		ภายในกลุ่ม	501	634.865	1.26	
		รวม	503	672.665		
		ระหว่างกลุ่ม	2	19.37	9.68	18.79*
		ภายในกลุ่ม	501	258.268	0.51	
	รวมทั้งหมด	รวม	503	277.644		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.5

เมื่อพิจารณาการเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีการใช้แตกต่างกันยกเว้นเพียง 2 ข้อ คือ หนังสือพิมพ์ และ วิซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ ที่ใช้ไม่แตกต่างกัน

เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันดูใบบ้างที่มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ ดังได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 การเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนตามตัวแปร
ขนาดของโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง

ข้อ	ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ		ขนาดโรงเรียน		
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
1. หนังสือสารคดี		\bar{x}	3.17	3.46	3.72
	ใหญ่พิเศษ	3.17	-	0.29*	0.55*
	ใหญ่	3.46		-	0.26*
	กลาง/เล็ก	3.72			-
2. หนังสือแบบเรียน		\bar{x}	3.31	3.72	3.82
	ใหญ่พิเศษ	3.31	-	0.41*	0.51*
	ใหญ่	3.72		-	0.10
	กลาง/เล็ก	3.82			-
3. หนังสืออ่านประกอบ		\bar{x}	3.25	3.63	3.77
	ใหญ่พิเศษ	3.25	-	0.38*	0.52*
	ใหญ่	3.63		-	0.14
	กลาง/เล็ก	3.77			-
4. หนังสือนวนิยายไทย		\bar{x}	3.09	3.35	3.65
	ใหญ่พิเศษ	3.09	-	0.26	0.56*
	ใหญ่	3.35		-	0.30*
	กลาง/เล็ก	3.65			-

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อ	ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ	ขนาดโรงเรียน				
		ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก		
		\bar{x}	3.03	3.22	3.61	
5.	หนังสือนวนิยายแปล	ใหญ่พิเศษ	3.03	-	0.19	0.58*
		ใหญ่	3.22			0.39*
		กลาง/เล็ก	3.61			-
		\bar{x}	3.11	3.45	3.75	
6.	หนังสือเรื่องสั้น	ใหญ่พิเศษ	3.11	-	0.34*	0.64*
		ใหญ่	3.45		-	0.30*
		กลาง/เล็ก	3.75			-
		\bar{x}	2.65	3.10	3.32	
7.	หนังสือสารานุกรม สำหรับเยาวชน	ใหญ่พิเศษ	2.65	-	0.45*	0.67*
		ใหญ่	3.10		-	0.22*
		กลาง/เล็ก	3.32			-
		\bar{x}	2.54	2.98	3.27	
8.	หนังสือสารานุกรม วัฒนธรรมไทย	ใหญ่พิเศษ	2.54	-	0.44*	0.73*
		ใหญ่	2.98		-	0.29*
		กลาง/เล็ก	3.27			-
		\bar{x}	2.58	3.20	3.30	
9.	หนังสือพจนานุกรม	ใหญ่พิเศษ	2.58	-	0.62*	0.72*
	ฉบับราชบัณฑิตยสถาน	ใหญ่	3.20		-	0.10*
	พ.ศ. 2542	กลาง/เล็ก	3.30			-

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อ	ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ		ขนาดโรงเรียน		
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
		\bar{x}	3.11	3.53	3.57
10. หนังสือพจนานุกรม อังกฤษ-ไทย	ใหญ่พิเศษ	3.11	-	0.42*	0.46*
	ใหญ่	3.53		-	0.04
	กลาง/เล็ก	3.57			-
		\bar{x}	3.08	3.40	3.42
12. วารสารวิชาการ	ใหญ่พิเศษ	3.08	-	0.32*	0.34*
	ใหญ่	3.40		-	0.02*
	กลาง/เล็ก	3.42			-
		\bar{x}	3.40	3.56	3.74
13. วารสารบันเทิง	ใหญ่พิเศษ	3.40	-	0.16	0.34*
	ใหญ่	3.56		-	0.18
	กลาง/เล็ก	3.74			-
		\bar{x}	2.84	3.09	3.46
14. จุลสาร	ใหญ่พิเศษ	2.84	-	0.25	0.62*
	ใหญ่	3.09		-	0.37*
	กลาง/เล็ก	3.46			-
		\bar{x}	2.71	2.92	3.37
15. กฤตภาค	ใหญ่พิเศษ	2.71	-	0.21	0.66*
	ใหญ่	2.92		-	0.45*
	กลาง/เล็ก	3.37			-

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อ	ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ			ขนาดโรงเรียน		
				ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
			\bar{x}	3.28	3.40	3.64
17. วิธีดี หรือ ดีวิดีโอ สารคดี ความรู้	ใหญ่พิเศษ	3.28	-	0.12	0.36*	
	ใหญ่	3.40	-	-	0.24*	
	กลาง/เล็ก	3.64	-	-	-	
			\bar{x}	3.32	3.38	3.70
18. วิธีดี หรือ ดีวิดีโอ เพลง คาราโอเกะ	ใหญ่พิเศษ	3.32	-	0.06	0.38*	
	กลาง/เล็ก	3.38	-	0.32*	-	
	ใหญ่	3.70	-	-	-	
			\bar{x}	3.51	3.62	3.83
19. ซีดี เพลง	ใหญ่พิเศษ	3.51	-	0.11	0.32*	
	ใหญ่	3.62	-	-	0.21	
	กลาง/เล็ก	3.83	-	-	-	
			\bar{x}	2.82	3.16	3.51
20. ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบ ของหนังสือ	ใหญ่พิเศษ	2.82	-	0.34*	0.69*	
	ใหญ่	3.16	-	-	0.35*	
	กลาง/เล็ก	3.51	-	-	-	
			\bar{x}	3.11	3.36	3.59
รวมทั้งหมด	ใหญ่พิเศษ	3.11	-	0.25*	0.48*	
	ใหญ่	3.36	-	-	0.23*	
	กลาง/เล็ก	3.59	-	-	-	

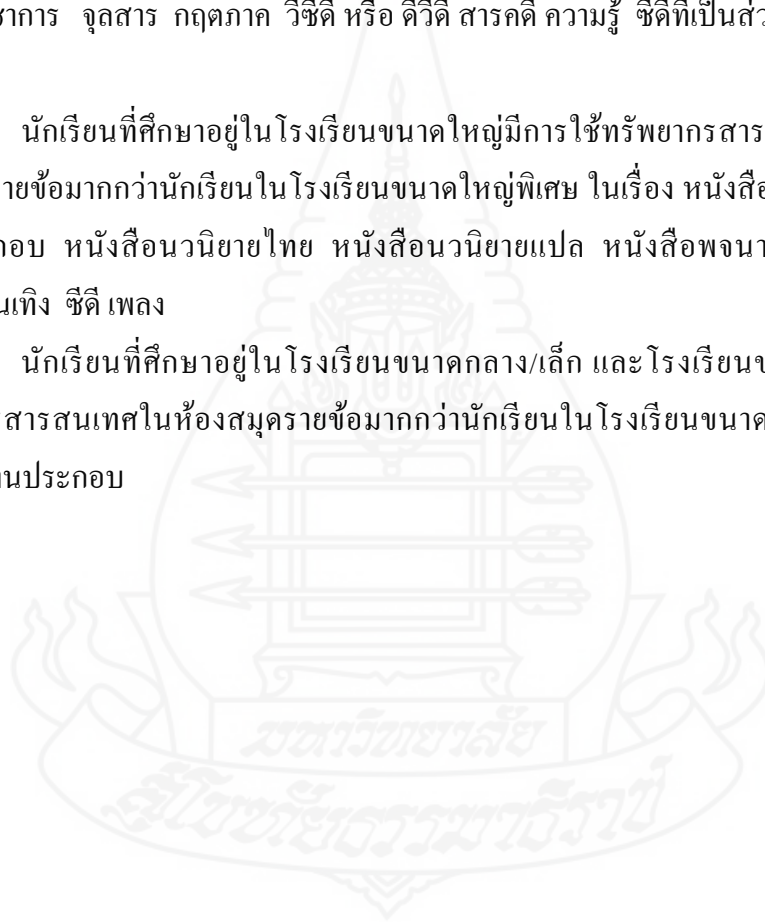
*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ และนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ในเรื่องต่อไปนี้ หนังสือสารคดี หนังสือเรื่องสั้น หนังสือสารานุกรมสำหรับเยาวชน หนังสือสารานุกรมวัฒนธรรมไทย หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 วารสารวิชาการ จุลสาร กฤตภาค วิซิติ หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้ ซิดีที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ

นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโรงเรียนรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในเรื่อง หนังสือแบบเรียน หนังสืออ่านประกอบ หนังสือนวนิยายไทย หนังสือนวนิยายแปล หนังสือพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย วารสารบันเทิง ซีดี เพลง

นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในเรื่อง หนังสืออ่านประกอบ

ตารางที่ 4.15 การเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนตามตัวแปรระดับชั้นเรียน

ข้อ	ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ		แหล่งความแปรปรวน			
	ประเภทของทรัพยากร	สารสนเทศ	df	SS	MS	F
1.	หนังสือสารคดี	ระหว่างกลุ่ม	2	2.63	1.31	1.37
		ภายในกลุ่ม	501	480.314	0.95	
		รวม	503	482.950		
2.	หนังสือแบบเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2	4.59	2.29	2.44
		ภายในกลุ่ม	501	471.531	0.94	
		รวม	503	476.125		
3.	หนังสืออ่านประกอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.44	0.22	0.25
		ภายในกลุ่ม	501	428.003	0.85	
		รวม	503	428.444		
4.	หนังสือนวนิยายไทย	ระหว่างกลุ่ม	2	3.64	1.82	1.48
		ภายในกลุ่ม	501	615.453	1.22	
		รวม	503	619.093		
5.	หนังสือนวนิยายแปล	ระหว่างกลุ่ม	2	3.95	1.97	1.47
		ภายในกลุ่ม	501	671.749	1.34	
		รวม	503	675.706		
6.	หนังสือเรื่องสั้น	ระหว่างกลุ่ม	2	11.45	5.72	5.07*
		ภายในกลุ่ม	501	564.992	1.12	
		รวม	503	576.444		
7.	หนังสือสารานุกรมสำหรับเยาวชน	ระหว่างกลุ่ม	2	2.37	1.18	0.92
		ภายในกลุ่ม	501	644.182	1.28	
		รวม	503	646.554		
8.	หนังสือสารานุกรมวัฒนธรรมไทย	ระหว่างกลุ่ม	2	8.51	4.25	3.25*
		ภายในกลุ่ม	501	655.454	1.30	
		รวม	503	663.968		

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ข้อ	ประเภทของทรัพยากร		แหล่งความแปรปรวน			
	สาระสนเทศ		df	SS	MS	F
9.	หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542	ระหว่างกลุ่ม	2	2.04	1.02	0.70
		ภายในกลุ่ม	501	726.244	1.45	
		รวม	503	728.284		
10.	หนังสือพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย	ระหว่างกลุ่ม	2	3.59	1.79	1.64
		ภายในกลุ่ม	501	548.390	1.09	
		รวม	503	551.982		
11.	หนังสือพิมพ์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.22	0.11	0.11
		ภายในกลุ่ม	501	491.331	0.98	
		รวม	503	491.554		
12.	วารสารวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	2	0.44	0.22	0.19
		ภายในกลุ่ม	501	584.888	1.16	
		รวม	503	585.331		
13.	วารสารบันเทิง	ระหว่างกลุ่ม	2	2.07	1.03	0.99
		ภายในกลุ่ม	501	525.350	1.04	
		รวม	503	527.429		
14.	จุลสาร	ระหว่างกลุ่ม	2	1.30	0.65	0.61
		ภายในกลุ่ม	501	532.788	1.06	
		รวม	503	534.093		
15.	กฤตภาค	ระหว่างกลุ่ม	2	2.32	1.16	0.98
		ภายในกลุ่ม	501	591.676	1.18	
		รวม	503	594.000		
16.	วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์	ระหว่างกลุ่ม	2	7.32	3.66	2.98
		ภายในกลุ่ม	501	613.958	1.22	
		รวม	503	621.284		

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ข้อ	ประเภทของทรัพยากร		แหล่งความแปรปรวน			
	สาระสนเทศ		df	SS	MS	F
17. วิชิตี หรือ ดิวิดี สารคดี ความรู้		ระหว่างกลุ่ม	2	5.35	2.67	2.15
		ภายในกลุ่ม	501	621.092	1.24	
		รวม	503	626.444		
18. วิชิตี หรือ ดิวิดี เพลง คาราโอเกะ		ระหว่างกลุ่ม	2	12.64	6.32	4.27*
		ภายในกลุ่ม	501	740.787	1.47	
		รวม	503	753.427		
19. ซิดี เพลง		ระหว่างกลุ่ม	2	8.08	4.04	2.94
		ภายในกลุ่ม	501	686.755	1.37	
		รวม	503	694.839		
20. ซิดีที่เป็นส่วนประกอบของ หนังสือ		ระหว่างกลุ่ม	2	9.64	4.82	3.64*
		ภายในกลุ่ม	501	663.023	1.32	
		รวม	503	672.665		
		ระหว่างกลุ่ม	2	2.52	1.26	2.29
		ภายในกลุ่ม	501	275.123	0.54	
	รวมทั้งหมด		503	277.644		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมทั้งหมดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.6

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการใช้แตกต่างกันเพียง 4 ข้อ คือ หนังสือเรื่องสั้น หนังสือสารานุกรมวัฒนธรรมไทย วิชิตี หรือ ดิวิดี เพลง คาราโอเกะ และซิดีที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ

เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นต่างกันคู่ใดบ้างที่มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ ดังได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนตามตัวแปรระดับชั้นเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง

ข้อ	ประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ	ระดับชั้นเรียน				
		ม.6	ม.5	ม.4		
		\bar{x}	3.28	3.41	3.64	
6.	หนังสือเรื่องสั้น	ม.6	3.28	0.36*	0.23	-
		ม.5	3.41	0.13	-	
		ม.4	3.64	-		
		\bar{x}	2.82	2.87	3.12	
8.	หนังสือสารานุกรมวัฒนธรรมไทย	ม.6	2.82	0.30	0.25	-
		ม.5	2.87	0.05	-	
		ม.4	3.12	-		
		\bar{x}	3.24	3.52	3.63	
18.	วีซีดี หรือ ดีวีดี เพลงคาราโอเกะ	ม.6	3.24	0.39*	0.11	-
		ม.5	3.52	0.28	-	
		ม.4	3.63	-		
		\bar{x}	3.00	3.16	3.34	
20.	ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ	ม.6	3.00	0.34*	0.18	-
		ม.5	3.16	0.16	-	
		ม.4	3.34	-		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.16 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดมากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเรื่องของหนังสือ เรื่องสั้น วิซีดี หรือ ดีวีดีเพลง คาราโอเกะ และ ซีดีที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ

ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด ได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านสถานที่				
1.1	สถานที่ตั้งของห้องสมุดอยู่ไกลเกินไป	3.11	1.07	ปานกลาง
1.2	ห้องสมุดคับแคบ ที่นั่งไม่เพียงพอ	3.02	1.03	ปานกลาง
1.3	ห้องสมุดมีแสงสว่างไม่เพียงพอ	2.88	1.08	ปานกลาง
1.4	บรรยากาศห้องสมุดไม่เอื้ออำนวยในการใช้บริการ	2.97	1.10	ปานกลาง
1.5	โต๊ะ เก้าอี้เก่า ชำรุด	2.74	1.16	ปานกลาง
1.6	อากาศร้อนอบอ้าว	2.97	1.18	ปานกลาง
รวมด้านสถานที่		3.45	0.78	ปานกลาง

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
2. ด้านบุคลากร				
2.1	อาจารย์บรรณารักษ์ไม่ช่วยแนะแหล่งข้อมูล	2.90	1.16	ปานกลาง
2.2	บุคลากรห้องสมุดขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี	2.95	1.09	ปานกลาง
2.3	บุคลากรมีน้อยไม่เพียงพอในการให้บริการ	2.89	1.10	ปานกลาง
รวมด้านบุคลากร		2.91	1.00	ปานกลาง
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ				
3.1	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	3.07	1.02	ปานกลาง
3.2	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	3.04	1.02	ปานกลาง
3.3	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	3.03	1.03	ปานกลาง
3.4	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรมมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	2.95	0.97	ปานกลาง
3.5	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	2.98	1.02	ปานกลาง
3.6	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษามีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	2.98	1.03	ปานกลาง
3.7	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	3.01	1.026	ปานกลาง
3.8	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	2.97	1.01	ปานกลาง
3.9	หนังสือเก่า ล้าสมัย	3.14	1.11	ปานกลาง

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
3.10	หนังสือตำราที่ตรงกับรายวิชาต่าง ๆ ให้บริการไม่เพียงพอ	3.18	1.06	ปานกลาง
3.11	หนังสืออ่านเพิ่มเติมรายวิชาต่าง ๆ ให้บริการไม่เพียงพอ	3.15	1.00	ปานกลาง
3.12	วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ	2.98	0.993	ปานกลาง
3.13	นิตยสารบันเทิงมีจำนวนไม่เพียงพอ	3.09	1.01	ปานกลาง
3.14	หนังสือพิมพ์มีจำนวนไม่เพียงพอ	3.01	1.03	ปานกลาง
3.15	วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ มีจำนวนน้อย	3.11	1.12	ปานกลาง
3.16	วีซีดี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้ มีจำนวนน้อย	3.10	1.09	ปานกลาง
3.17	ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ มีจำนวนน้อย	3.10	1.08	ปานกลาง
3.18	จำนวนคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตให้บริการในห้องสมุดมีจำนวนน้อย	3.37	1.13	ปานกลาง
3.19	สมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดมีความล่าช้า	3.39	1.06	ปานกลาง
รวมด้านทรัพยากรสารสนเทศ		3.08	0.78	ปานกลาง
4. ด้านผู้ใช้บริการ				
4.1	ไม่มีความรู้ในการใช้เครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด	2.99	1.10	ปานกลาง
4.2	ไม่มีเวลาใช้ห้องสมุด	3.28	1.07	ปานกลาง
4.3	นักเรียนไม่มีความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี	2.72	1.20	ปานกลาง
รวมด้านผู้ใช้บริการ		2.99	0.92	ปานกลาง
รวม		3.11	0.69	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 แสดงว่านักเรียนมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.11$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อพบว่า

ด้านสถานที่ที่มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.45$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไปจากมากไปหาน้อยคือ สถานที่ตั้งของห้องสมุดอยู่ไกลเกินไป ($\bar{x} = 3.11$) และห้องสมุดคับแคบ ที่นั่งไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.02$)

ด้านบุคลากรที่มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.91$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไป ไม่มี

ด้านทรัพยากรสารสนเทศที่มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.08$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไปคือ สมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดมีความล่าช้า ($\bar{x} = 3.39$) จำนวนคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ให้บริการในห้องสมุดมีจำนวนน้อย ($\bar{x} = 3.37$) หนังสือตำราที่ตรงกับรายวิชาต่าง ๆ ให้บริการไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.18$) หนังสืออ่านเพิ่มเติมรายวิชาต่าง ๆ ให้บริการไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.15$) หนังสือเก่า ล้าสมัย ($\bar{x} = 3.14$) วิชิตี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ มีจำนวนน้อย ($\bar{x} = 3.11$) วิชิตี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้ มีจำนวนน้อย และ ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ มีจำนวนน้อย ($\bar{x} = 3.10$) เท่ากัน นิตยสารบันเทิงมีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.09$) หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ($\bar{x} = 3.07$) หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ($\bar{x} = 3.04$) หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ($\bar{x} = 3.03$) หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และหนังสือพิมพ์มีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 3.01$) เท่ากัน

ด้านผู้ใช้บริการที่มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.99$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าไม่มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไป คือ ไม่มีเวลาใช้ห้องสมุด ($\bar{x} = 3.28$)

ตารางที่ 4.18 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดตามตัวแปร
ขนาดของโรงเรียน

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการ สารสนเทศของห้องสมุด	แหล่งความ		df	SS	MS	F
		แปรปรวน					
1. ด้านสถานที่							
1.1	สถานที่ตั้งของห้องสมุดอยู่ ไกลเกินไป	ระหว่างกลุ่ม		2	53.36	26.68	25.45*
		ภายในกลุ่ม		501	525.188	1.04	
		รวม		503	578.554		
1.2	ห้องสมุดคับแคบ ที่นั่งไม่เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม		2	24.57	12.28	12.08*
		ภายในกลุ่ม		501	509.232	1.01	
		รวม		503	533.802		
1.3	ห้องสมุดมีแสงสว่างไม่ เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม		2	43.06	21.53	19.78*
		ภายในกลุ่ม		501	545.305	1.08	
		รวม		503	588.373		
1.4	บรรยากาศห้องสมุดไม่ เอื้ออำนวยในการใช้บริการ	ระหว่างกลุ่ม		2	31.44	15.72	13.46*
		ภายในกลุ่ม		501	585.112	1.16	
		รวม		503	616.554		
1.5	โต๊ะ เก้าอี้เก่า ชำรุด	ระหว่างกลุ่ม		2	59.13	29.56	23.59*
		ภายในกลุ่ม		501	627.821	1.25	
		รวม		503	686.950		
1.6	อากาศร้อนอบอ้าว	ระหว่างกลุ่ม		2	27.12	13.56	10.07*
		ภายในกลุ่ม		501	674.487	1.34	
		รวม		503	701.611		
		ระหว่างกลุ่ม		2	25.49	12.74	22.36*
		ภายในกลุ่ม		501	285.507	0.57	
รวมด้านสถานที่				503	310.997		

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการ สารสนเทศของห้องสมุด	แหล่งความ		df	SS	MS	F
		แปรปรวน					
2. ด้านบุคลากร							
2.1	อาจารย์บรรณารักษ์ไม่ช่วย แนะแหล่งข้อมูล	ระหว่างกลุ่ม		2	10.68	5.34	3.96*
		ภายในกลุ่ม		501	675.153	1.34	
		รวม		503	685.839		
2.2	บุคลากรห้องสมุดขาด มนุษยสัมพันธ์ที่ดี	ระหว่างกลุ่ม		2	17.25	8.62	7.41*
		ภายในกลุ่ม		501	582.509	1.16	
		รวม		503	599.760		
2.3	บุคลากรมีน้อยไม่เพียงพอ ในการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม		2	23.34	11.67	9.90*
		ภายในกลุ่ม		501	590.434	1.17	
		รวม		503	613.778		
		ระหว่างกลุ่ม		2	16.23	8.11	8.25*
		ภายในกลุ่ม		501	492.816	0.98	
รวมด้านบุคลากร		รวม		503	509.048		
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ							
3.1	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความ ต้องการ	ระหว่างกลุ่ม		2	45.44	22.72	23.77*
		ภายในกลุ่ม		501	478.840	0.95	
		รวม		503	524.284		
3.2	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความ ต้องการ	ระหว่างกลุ่ม		2	25.60	12.80	12.88*
		ภายในกลุ่ม		501	497.749	0.99	
		รวม		503	523.357		
3.3	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม สารการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีน้อย ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	ระหว่างกลุ่ม		2	30.63	15.31	15.05*
		ภายในกลุ่ม		501	509.789	1.01	
		รวม		503	540.427		

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการ		แหล่งความ			
	สารสนเทศของห้องสมุด	แหล่งความ	แปรปรวน	df	SS	MS
3.4	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	27.59	13.79	15.38*
	สารการเรียนรู้สังคมศาสตร์	ภายในกลุ่ม	501	449.261	0.89	
	ศาสนา และวัฒนธรรมมีน้อย	รวม	503	476.857		
ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ						
3.5	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	34.99	17.49	17.64*
	สารการเรียนรู้สุขศึกษาและ	ภายในกลุ่ม	501	496.808	0.99	
	พลศึกษามีน้อยไม่เพียงพอแก่	รวม	503	531.802		
ความต้องการ						
3.6	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	33.60	16.80	16.82*
	สารการเรียนรู้สุขศิลปะ	ภายในกลุ่ม	501	500.273	0.99	
	มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความ	รวม	503	533.873		
ต้องการ						
3.7	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	17.82	8.91	8.71*
	สารการเรียนรู้การงานอาชีพ	ภายในกลุ่ม	501	512.147	1.02	
	และเทคโนโลยีมีน้อยไม่	รวม	503	529.968		
เพียงพอแก่ความต้องการ						
3.8	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	21.84	10.92	10.92*
	สารการเรียนรู้	ภายในกลุ่ม	501	500.712	0.99	
	ภาษาต่างประเทศมีน้อยไม่	รวม	503	522.554		
เพียงพอแก่ความต้องการ						
3.9	หนังสือเก่า ส้าสมัย	ระหว่างกลุ่ม	2	7.41	3.70	3.02*
		ภายในกลุ่ม	501	614.297	1.22	
		รวม	503	621.714		

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการ		แหล่งความ				
	สารสนเทศของห้องสมุด	แหล่งความ	แปรปรวน	df	SS	MS	F
3.10	หนังสือตำราที่ตรงกับรายวิชา ต่าง ๆ ให้บริการไม่เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม		2	28.56	14.28	13.31*
		ภายในกลุ่ม		501	537.363	1.07	
		รวม		503	565.929		
3.11	หนังสืออ่านเพิ่มเติมรายวิชา ต่าง ๆ ให้บริการไม่เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม		2	20.10	10.05	10.37*
		ภายในกลุ่ม		501	485.135	0.96	
		รวม		503	505.236		
3.12	วารสารวิชาการมีจำนวนไม่ เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม		2	29.21	14.60	15.68*
		ภายในกลุ่ม		501	466.657	0.93	
		รวม		503	495.873		
3.13	นิตยสารบันเทิงมีจำนวนไม่ เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม		2	21.13	10.56	10.72*
		ภายในกลุ่ม		501	493.480	0.98	
		รวม		503	514.617		
3.14	หนังสือพิมพ์มีจำนวนไม่ เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม		2	22.53	11.26	10.88*
		ภายในกลุ่ม		501	518.445	1.03	
		รวม		503	540.982		
3.15	วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ มีจำนวนน้อย	ระหว่างกลุ่ม		2	19.96	9.98	8.11*
		ภายในกลุ่ม		501	616.247	1.23	
		รวม		503	636.214		
3.16	วีซีดี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้ มีจำนวนน้อย	ระหว่างกลุ่ม		2	23.53	11.76	10.24*
		ภายในกลุ่ม		501	575.506	1.14	
		รวม		503	599.040		
3.17	ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของ มีหนังสือ จำนวนน้อย	ระหว่างกลุ่ม		2	31.04	15.52	13.87*
		ภายในกลุ่ม		501	560.380	1.11	
		รวม		503	591.429		

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการ		แหล่งความแปรปรวน				
	สารสนเทศของห้องสมุด		df	SS	MS	F	
3.18	จำนวนคอมพิวเตอร์ที่	ระหว่างกลุ่ม	2	19.92	9.96	7.95*	
	เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่	ภายในกลุ่ม	501	627.172	1.25		
	ให้บริการในห้องสมุดมีจำนวนน้อย	รวม	503	647.093			
3.19	สมรรถนะของเครื่อง	ระหว่างกลุ่ม	2	3.81	1.90	1.69	
	คอมพิวเตอร์ในห้องสมุด	ภายในกลุ่ม	501	564.612	1.12		
	มีความล่าช้า	รวม	503	568.427			
		ระหว่างกลุ่ม	2	22.78	11.39		19.65*
		ภายในกลุ่ม	501	290.275	0.57		
	รวมด้านทรัพยากรสารสนเทศ	รวม	503	313.056			
4. ด้านผู้ใช้บริการ							
4.1	ไม่มีความรู้ในการใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	14.56	7.28	6.10*	
	เครื่องมือช่วย ค้นทรัพยากร	ภายในกลุ่ม	501	597.369	1.19		
	สารสนเทศในห้องสมุด	รวม	503	611.929			
4.2	ไม่มีเวลาใช้ห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม	2	1.18	0.59	0.51	
		ภายในกลุ่ม	501	581.923	1.16		
		รวม	503	583.111			
4.3	นักเรียนไม่มีความรู้ในการใช้	ระหว่างกลุ่ม	2	35.90	17.95	12.98*	
	สื่อ เทคโนโลยี	ภายในกลุ่ม	501	692.519	1.38		
		รวม	503	728.427			
		ระหว่างกลุ่ม	2	10.97	5.48		6.57*
		ภายในกลุ่ม	501	418.452	0.83		
	รวมด้านผู้ใช้บริการ	รวม	503	429.427			

ตารางที่ 4.18 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการ	แหล่งความ				
	สารสนเทศของห้องสมุด	แปรปรวน	df	SS	MS	F
		ระหว่างกลุ่ม	2	16.51	8.25	18.11*
		ภายในกลุ่ม	501	228.375	0.45	
	รวมทั้งหมด		503	244.888		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่ต่างขนาดกันประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยรวมทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.7

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนประสบปัญหาเกือบทุกข้อแตกต่างกัน ยกเว้นเรื่องสมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดมีความล่าช้า และไม่มีเวลาใช้ห้องสมุด

เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันคู่ใดบ้างมีปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ ดังได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดตามตัวแปรขนาดของโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ		ชื่อของห้องสมุด	ขนาดโรงเรียน			
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก	
			\bar{x}	2.78	2.99	3.56
1. ด้านสถานที่						
1.1	สถานที่ตั้งของห้องสมุดอยู่ไกลเกินไป	ใหญ่พิเศษ	2.78	-	0.21	0.78*
		ใหญ่	2.99	-	-	0.57*
		กลาง/เล็ก	3.56	-	-	-
			\bar{x}	2.82	2.91	3.33
1.2	ห้องสมุดคับแคบที่นั่งไม่เพียงพอ	ใหญ่พิเศษ	2.82	-	0.09*	0.51*
		ใหญ่	2.91	-	-	0.42*
		กลาง/เล็ก	3.33	-	-	-
			\bar{x}	2.62	2.73	3.29
1.3	ห้องสมุดมีแสงสว่างไม่เพียงพอ	ใหญ่พิเศษ	2.62	-	0.11*	0.67*
		ใหญ่	2.73	-	-	0.56*
		กลาง/เล็ก	3.29	-	-	-
			\bar{x}	2.77	2.82	3.33
1.4	บรรยากาศห้องสมุดไม่เอื้ออำนวยในการใช้บริการ	ใหญ่พิเศษ	2.77	-	0.05	0.56*
		ใหญ่	2.82	-	-	0.51*
		กลาง/เล็ก	3.33	-	-	-

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ		ขนาดโรงเรียน					
ข้อ	ของห้องสมุด				ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
		\bar{x}					
1.5	โต๊ะ เก้าอี้เก่า ชำรุด	ใหญ่พิเศษ	2.43	-	0.13	0.79*	
		ใหญ่	2.56	-	-	0.66*	
		กลาง/เล็ก	3.22	-	-	-	
		\bar{x}	2.43	2.56	3.22		
1.6	อากาศร้อนอบอ้าว	ใหญ่พิเศษ	2.70	-	0.27	0.57*	
		ใหญ่	2.97	-	-	0.30	
		กลาง/เล็ก	3.27	-	-	-	
		\bar{x}	2.70	2.97	3.27		
	รวมด้านสถานที่	ใหญ่พิเศษ	3.16	-	0.31*	0.56*	
		ใหญ่	3.47	-	-	0.25*	
		กลาง/เล็ก	3.72	-	-	-	
		\bar{x}	3.16	3.47	3.72		
2. ด้านบุคลากร	2.1 อาจารย์บรรณารักษ์ ไม่ช่วยแนะแหล่ง ข้อมูล	ใหญ่พิเศษ	2.73	-	0.18	0.35*	
		ใหญ่	2.91	-	-	0.17	
		กลาง/เล็ก	3.08	-	-	-	
		\bar{x}	2.73	2.91	3.08		
2.2	บุคลากรห้องสมุดขาด มนุษยสัมพันธ์ที่ดี	ใหญ่พิเศษ	2.79	-	0.07	0.42*	
		ใหญ่	2.86	-	-	0.35*	
		กลาง/เล็ก	3.21	-	-	-	
		\bar{x}	2.79	2.86	3.21		

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ				ขนาดโรงเรียน		
ข้อ	ของห้องสมุด			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
			\bar{x}	2.70	2.78	3.19
2.3	บุคลากรมีน้อย	ใหญ่พิเศษ	2.70	-	0.08	0.49*
	ไม่เพียงพอในการ	ใหญ่	2.78		-	0.41*
	ให้บริการ	กลาง/เล็ก	3.19			-
			\bar{x}	2.73	2.84	3.16
		ใหญ่พิเศษ	2.73	-	0.11	0.43*
		ใหญ่	2.84		-	0.32*
	รวมด้านบุคลากร	กลาง/เล็ก	3.16			-
			\bar{x}	2.79	2.93	3.49
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ						
3.1	หนังสืออ่านประกอบ	ใหญ่พิเศษ	2.79	-	0.14	0.70*
	ในกลุ่มสาระการเรียนรู้	ใหญ่	2.93		-	0.56*
	ภาษาไทยมีน้อยไม่	กลาง/เล็ก	3.49			-
	เพียงพอแก่ความ					
	ต้องการ					
			\bar{x}	2.79	2.98	3.34
3.2	หนังสืออ่านประกอบใน	ใหญ่พิเศษ	2.79	-	0.19	0.55*
	กลุ่มสาระการเรียนรู้	ใหญ่	2.98		-	0.36*
	คณิตศาสตร์มีน้อยไม่	กลาง/เล็ก	3.34			-
	เพียงพอแก่ความ					
	ต้องการ					

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ		ข้อ	ของห้องสมุด	ขนาดโรงเรียน		
				ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
			\bar{x}	2.81	2.92	3.38
3.3	หนังสืออ่านประกอบใน	ใหญ่พิเศษ	2.81	-	0.11	0.57*
	กลุ่มสาระการเรียนรู้	ใหญ่	2.92	-	-	0.46*
	วิทยาศาสตร์มีน้อยไม่	กลาง/เล็ก	3.38	-	-	-
	เพียงพอแก่ความ					
	ต้องการ					
			\bar{x}	2.75	2.83	3.28
3.4	หนังสืออ่านประกอบใน	ใหญ่พิเศษ	2.75	-	0.08	0.53*
	กลุ่มสาระการเรียนรู้	ใหญ่	2.83	-	-	0.45*
	สังคมศาสตร์ ศาสนา	กลาง/เล็ก	3.28	-	-	-
	และวัฒนธรรมมีน้อย					
	ไม่เพียงพอแก่ความ					
	ต้องการ					
			\bar{x}	2.70	2.90	3.34
3.5	หนังสืออ่านประกอบใน	ใหญ่พิเศษ	2.70	-	0.20	0.64*
	กลุ่มสาระการเรียนรู้	ใหญ่	2.90	-	-	0.44*
	สุขศึกษาและพลศึกษา	กลาง/เล็ก	3.34	-	-	-
	มีน้อยไม่เพียงพอแก่					
	ความต้องการ					

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ		ขนาดโรงเรียน			
ข้อ	ของห้องสมุด		ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก
			\bar{x}		
3.6	หนังสืออ่านประกอบใน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษา/พลศึกษา เพียงพอแก่ความ ต้องการ	ใหญ่พิเศษ	2.76	2.84	3.35
		ใหญ่	2.76	0.08	0.59*
		ใหญ่	2.84	-	0.51*
		กลาง/เล็ก	3.35	-	-
3.7	หนังสืออ่านประกอบ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เพียงพอแก่ความต้องการ	ใหญ่พิเศษ	2.80	2.96	3.26
		ใหญ่	2.80	0.16	0.46*
		ใหญ่	2.96	-	0.30*
		กลาง/เล็ก	3.26	-	-
3.8	หนังสืออ่านประกอบ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ น้อยไม่เพียงพอแก่ ความต้องการ	ใหญ่พิเศษ	2.79	2.85	3.27
		ใหญ่	2.79	0.06	0.48*
		ใหญ่	2.85	-	0.42*
		กลาง/เล็ก	3.27	-	-
3.9	หนังสือเก่า ส้าสมัย	ใหญ่พิเศษ	3.03	3.08	3.31
		ใหญ่	3.03	0.05	0.28
		กลาง/เล็ก	3.08	-	0.23
		กลาง/เล็ก	3.31	-	-

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ		ขนาดโรงเรียน				
ข้อ	ของห้องสมุด					
		ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก		
		\bar{x}	2.96	3.07	3.51	
3.10	หนังสือตำราที่ตรงกับ	ใหญ่พิเศษ	2.96	-	0.11	0.55*
	รายวิชาต่าง ๆ	ใหญ่	3.07	-	-	0.44*
	ให้บริการไม่เพียงพอ	กลาง/เล็ก	3.51	-	-	-
		\bar{x}	2.95	3.08	3.43	
3.11	หนังสืออ่านเพิ่มเติม	ใหญ่พิเศษ	2.95	-	0.13	0.48*
	รายวิชาต่าง ๆ	ใหญ่	3.08	-	-	0.35*
	ให้บริการไม่เพียงพอ	กลาง/เล็ก	3.43	-	-	-
		\bar{x}	2.78	2.85	3.33	
3.12	วารสารวิชาการมี	ใหญ่พิเศษ	2.78	-	0.07	0.55*
	จำนวนไม่เพียงพอ	ใหญ่	2.85	-	-	0.48*
		กลาง/เล็ก	3.33	-	-	-
		\bar{x}	2.90	3.00	3.38	
3.13	นิตยสารบันเทิงมี	ใหญ่พิเศษ	2.90	-	0.10	0.48*
	จำนวนไม่เพียงพอ	ใหญ่	3.00	-	-	0.38*
		กลาง/เล็ก	3.38	-	-	-
		\bar{x}	2.84	2.87	3.31	
3.14	หนังสือพิมพ์มีจำนวน	ใหญ่พิเศษ	2.84	-	0.03	0.47*
	ไม่เพียงพอ	ใหญ่	2.87	-	-	0.44*
		กลาง/เล็ก	3.31	-	-	-

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ		ขนาดโรงเรียน				
ข้อ	ของห้องสมุด					
		ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก		
		\bar{x}	2.89	3.06	3.37	
3.15	วีซีดี หรือ ดีวีดี	ใหญ่พิเศษ	2.89	-	0.17	0.48*
	ภาพยนตร์มีจำนวน	ใหญ่	3.06	-	-	0.31*
	น้อย	กลาง/เล็ก	3.37	-	-	-
		\bar{x}	2.82	3.11	3.36	
3.16	วีซีดี หรือ ดีวีดี	ใหญ่พิเศษ	2.82	-	0.29*	0.54*
	สารคดี ความรู้	ใหญ่	3.11	-	-	0.25
	มีจำนวนน้อย	กลาง/เล็ก	3.36	-	-	-
		\bar{x}	2.77	3.11	3.39	
3.17	ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบ	ใหญ่พิเศษ	2.77	-	0.34*	0.62*
	ของหนังสือ	ใหญ่	3.11	-	-	0.28*
	มีจำนวนน้อย	กลาง/เล็ก	3.39	-	-	-
		\bar{x}	3.12	3.36	3.61	
3.18	จำนวนคอมพิวเตอร์ที่	ใหญ่พิเศษ	3.12	-	0.24	0.49*
	เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่	ใหญ่	3.36	-	-	0.25
	ให้บริการในห้องสมุด	กลาง/เล็ก	3.61	-	-	-
		\bar{x}	2.87	3.00	3.38	
		ใหญ่พิเศษ	2.87	-	0.13	0.51*
		ใหญ่	3.00	-	-	0.38*
	รวมด้านทรัพยากร	กลาง/เล็ก	3.38	-	-	-
สารสนเทศ						

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ		ของห้องสมุด	ขนาดโรงเรียน			
			ใหญ่พิเศษ	ใหญ่	กลาง/เล็ก	
		\bar{x}	2.82	2.92	3.22	
4. ด้านผู้ใช้บริการ						
4.1	ไม่มีความรู้ในการใช้	ใหญ่พิเศษ	2.82	-	0.10	0.40*
	เครื่องมือช่วยค้น	ใหญ่	2.92	-	-	0.30*
	ทรัพยากรสารสนเทศใน	กลาง/เล็ก	3.22	-	-	-
	ห้องสมุด					
		\bar{x}	2.38	2.70	3.05	
4.3	นักเรียนไม่มีความรู้ใน	ใหญ่พิเศษ	2.38	-	0.32*	0.67*
	การใช้สื่อ เทคโนโลยี	ใหญ่	2.70	-	-	0.35*
		กลาง/เล็ก	3.05	-	-	-
		\bar{x}	2.80	2.98	3.17	
		ใหญ่พิเศษ	2.80	-	0.18	0.37*
		ใหญ่	2.98	-	-	0.19*
	รวมด้านผู้ใช้บริการ	กลาง/เล็ก	3.17	-	-	-
		\bar{x}	2.92	3.05	3.35	
		ใหญ่พิเศษ	2.92	-	0.13*	0.43*
		ใหญ่	3.05	-	-	0.30*
	รวมทั้งหมด	กลาง/เล็ก	3.35	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.19 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก ประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยรวมมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ขณะเดียวกันนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่ประสบปัญหามากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก ประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ในเรื่องต่อไปนี สถานที่ตั้งห้องสมุดอยู่ไกลเกินไป โต๊ะ เก้าอี้ เก่าชำรุด หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ หนังสือตำราที่ตรงกับรายวิชาต่างๆ ให้บริการไม่เพียงพอ วิธีดี หรือ ดีวีดี สารคดีความรู้ มีจำนวนน้อย นักเรียนไม่มีความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี ห้องสมุดลับแคบที่นั่งไม่เพียงพอ ห้องสมุดมีแสงสว่างไม่เพียงพอ

นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก และโรงเรียนขนาดใหญ่ประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดรายข้อมากกว่านักเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในเรื่อง บรรยากาศห้องสมุดไม่เอื้ออำนวยในการใช้บริการ อากาศร้อนอบอ้าว บุคลากรห้องสมุดขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ซีดีที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือมีจำนวนน้อย

นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็กประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในเรื่อง การใช้นิตยสารบันเทิง

ตารางที่ 4.20 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดตามตัวแปรระดับชั้นเรียน

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการ สารสนเทศของห้องสมุด	แหล่งความ		df	SS	MS	F
		แปรปรวน					
1. ด้านสถานที่							
1.1	สถานที่ตั้งของห้องสมุดอยู่ไกลเกินไป	ระหว่างกลุ่ม		2	8.551	4.276	3.75*
		ภายในกลุ่ม		501	570.002	1.138	
		รวม		503	578.554		
1.2	ห้องสมุดคับแคบที่นั่งไม่เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม		2	2.769	1.385	1.306
		ภายในกลุ่ม		501	531.032	1.060	
		รวม		503	533.802		
1.3	ห้องสมุดมีแสงสว่างไม่เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม		2	1.388	.694	.592
		ภายในกลุ่ม		501	586.985	1.172	
		รวม		503	588.373		
1.4	บรรยากาศห้องสมุดไม่เอื้ออำนวยในการใช้บริการ	ระหว่างกลุ่ม		2	1.747	.874	.712
		ภายในกลุ่ม		501	614.806	1.227	
		รวม		503	616.554		
1.5	โต๊ะ เก้าอี้เก่า ชำรุด	ระหว่างกลุ่ม		2	4.617	2.308	1.695
		ภายในกลุ่ม		501	682.334	1.362	
		รวม		503	686.950		
1.6	อากาศร้อนอบอ้าว	ระหว่างกลุ่ม		2	.842	.421	.301
		ภายในกลุ่ม		501	700.769	1.399	
		รวม		503	701.611		
		ระหว่างกลุ่ม		2	1.586	.793	1.284
		ภายในกลุ่ม		501	309.411	.618	
รวมด้านสถานที่		รวม		503	310.997		

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการ		แหล่งความแปรปรวน				
	ข้อ	สารสนเทศของห้องสมุด	df	SS	MS	F	
2. ด้านบุคลากร							
2.1	อาจารย์บรรณารักษ์ไม่ช่วย แนะแหล่งข้อมูล	ระหว่างกลุ่ม	2	4.717	2.358	1.735	
		ภายในกลุ่ม	501	681.122	1.360		
		รวม	503	685.839			
2.2	บุคลากรห้องสมุดขาด มนุษยสัมพันธ์ที่ดี	ระหว่างกลุ่ม	2	3.478	1.739	1.461	
		ภายในกลุ่ม	501	596.282	1.190		
		รวม	503	599.760			
2.3	บุคลากรมีน้อยไม่เพียงพอ ในการให้บริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.384	1.692	1.389	
		ภายในกลุ่ม	501	610.394	1.218		
		รวม	503	613.778			
		ระหว่างกลุ่ม	2	3.253	1.626		1.611
		ภายในกลุ่ม	501	505.795	1.010		
รวมด้านบุคลากร		รวม	503	509.048			
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ							
3.1	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม สาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความ ต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.720	2.360	2.276	
		ภายในกลุ่ม	501	519.564	1.037		
		รวม	503	524.284			
3.2	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม สาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความ ต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	2	9.243	4.621	4.50*	
		ภายในกลุ่ม	501	514.114	1.026		
		รวม	503	523.357			
3.3	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม สาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มี น้อยไม่เพียงพอแก่ความ ต้องการ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.768	3.884	3.65*	
		ภายในกลุ่ม	501	532.659	1.063		
		รวม	503	540.427			

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการ		แหล่งความ			
	สารสนเทศของห้องสมุด	แหล่งความ	แปรปรวน	df	SS	MS
3.4	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	3.578	1.789	1.894
	สารการเรียนรู้สังคมศาสตร์	ภายในกลุ่ม	501	473.279	.945	
	ศาสนา และวัฒนธรรมมีน้อย	รวม	503	476.857		
	ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ					
3.5	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	8.103	4.051	3.87*
	สารการเรียนรู้สุศึกษาและ	ภายในกลุ่ม	501	523.699	1.045	
	พลศึกษามีน้อยไม่เพียงพอแก่	รวม	503	531.802		
	ความต้องการ					
3.6	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	7.088	3.544	3.37*
	สารการเรียนรู้ศิลปะ	ภายในกลุ่ม	501	526.786	1.051	
	มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความ	รวม	503	533.873		
	ต้องการ					
3.7	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	5.406	2.703	2.582
	สารการเรียนรู้การงานอาชีพ	ภายในกลุ่ม	501	524.562	1.047	
	และเทคโนโลยีมีน้อยไม่	รวม	503	529.968		
	เพียงพอแก่ความต้องการ					
3.8	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่ม	ระหว่างกลุ่ม	2	1.311	.655	.630
	สารการเรียนรู้	ภายในกลุ่ม	501	521.243	1.040	
	ภาษาต่างประเทศมีน้อยไม่	รวม	503	522.554		
	เพียงพอแก่ความต้องการ					
3.9	หนังสือเก่า ส้าสมัย	ระหว่างกลุ่ม	2	4.831	2.416	1.962
		ภายในกลุ่ม	501	616.883	1.231	
		รวม	503	621.714		
3.10	หนังสือตำราที่ตรงกับรายวิชา	ระหว่างกลุ่ม	2	9.405	4.703	4.23*
	ต่าง ๆ ให้บริการไม่เพียงพอ	ภายในกลุ่ม	501	556.523	1.111	
		รวม	503	565.929		

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการของ ห้องสมุด	แหล่งความ แปรปรวน				
		ระหว่างกลุ่ม	df	SS	MS	F
3.11	หนังสืออ่านเพิ่มเติมรายวิชา ต่าง ๆ ให้บริการไม่เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม	2	1.511	.756	.752
		ภายในกลุ่ม	501	503.725	1.005	
		รวม	503	505.236		
3.12	วารสารวิชาการมีจำนวนไม่ เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม	2	5.234	2.617	2.672
		ภายในกลุ่ม	501	490.639	.979	
		รวม	503	495.873		
3.13	นิตยสารบันเทิงมีจำนวนไม่ เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม	2	3.286	1.643	1.610
		ภายในกลุ่ม	501	511.331	1.021	
		รวม	503	514.617		
3.14	หนังสือพิมพ์มีจำนวนไม่ เพียงพอ	ระหว่างกลุ่ม	2	5.014	2.507	2.343
		ภายในกลุ่ม	501	535.968	1.070	
		รวม	503	540.982		
3.15	วิธีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ มีจำนวนน้อย	ระหว่างกลุ่ม	2	7.668	3.834	3.05*
		ภายในกลุ่ม	501	628.547	1.255	
		รวม	503	636.214		
3.16	วิธีดี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้ มีจำนวนน้อย	ระหว่างกลุ่ม	2	8.473	4.236	3.59*
		ภายในกลุ่ม	501	590.567	1.179	
		รวม	503	599.040		
3.17	ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของ หนังสือ มีจำนวนน้อย	ระหว่างกลุ่ม	2	9.091	4.545	3.91*
		ภายในกลุ่ม	501	582.338	1.162	
		รวม	503	591.429		
3.18	จำนวนคอมพิวเตอร์ที่ เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ ให้บริการในห้องสมุดมี จำนวนน้อย	ระหว่างกลุ่ม	2	5.524	2.762	2.157
		ภายในกลุ่ม	501	641.570	1.281	
		รวม	503	647.093		

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ข้อ	ปัญหาการใช้บริการ		แหล่งความ				
	สารสนเทศของห้องสมุด	แหล่งความ	แปรปรวน	df	SS	MS	F
3.19	สมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดมีความล่าช้า	ระหว่างกลุ่ม		2	7.383	3.691	3.29*
		ภายในกลุ่ม		501	561.044	1.120	
	รวม		503	568.427			
	ระหว่างกลุ่ม		2	4.940	2.470	4.01*	
	ภายในกลุ่ม		501	308.117	.615		
	รวมด้านทรัพยากรสารสนเทศ	รวม		503	313.056		
4. ด้านผู้ใช้บริการ							
4.1	ไม่มีความรู้ในการใช้เครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม		2	13.164	6.582	5.50*
		ภายในกลุ่ม		501	598.764	1.195	
		รวม		503	611.929		
4.2	ไม่มีเวลาใช้ห้องสมุด	ระหว่างกลุ่ม		2	11.678	5.839	5.11*
		ภายในกลุ่ม		501	571.434	1.141	
		รวม		503	583.111		
4.3	ไม่มีความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี	ระหว่างกลุ่ม		2	12.785	6.392	4.47*
		ภายในกลุ่ม		501	715.642	1.428	
		รวม		503	728.427		
		ระหว่างกลุ่ม		2	11.090	5.545	6.64*
		ภายในกลุ่ม		501	418.337	.835	
รวมด้านผู้ใช้บริการ		รวม		503	429.427		
		ระหว่างกลุ่ม		2	4.347	2.174	4.52*
		ภายในกลุ่ม		501	240.541	.480	
รวมทั้งหมด				503	244.888		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.20 แสดงว่าการเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดตามตัวแปรระดับชั้นเรียนโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.8

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนประสบปัญหาแตกต่างกันเพียง 2 ด้านคือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และด้านผู้ใช้บริการ

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนประสบปัญหาในเรื่องต่อไปนี้แตกต่างกันคือ สถานที่ตั้งของห้องสมุดอยู่ไกลเกินไป หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้สุศึกษาและพลศึกษามีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ หนังสือตำราที่ตรงกับรายวิชาต่าง ๆ ให้บริการไม่เพียงพอ วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์มีจำนวนน้อย วีซีดี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้ มีจำนวนน้อย ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือมีจำนวนน้อย สมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดมีความล่าช้า ผู้ใช้ไม่มีความรู้ในการใช้เครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด ผู้ใช้ไม่มีเวลาใช้ห้องสมุด ผู้ใช้ไม่มีความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี

เพื่อให้ทราบว่านักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นเรียนต่างกันคู่ใดบ้างที่ประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ ดังได้แสดงรายละเอียดในตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.21 การเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดตามตัวแปรระดับชั้นเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ		ระดับชั้นเรียน			
ข้อ	ของห้องสมุด	ม.6	ม.5	ม.4	
		ม.6	ม.5	ม.4	
		\bar{X}	2.92	3.17	3.23
1. ด้านสถานที่					
1.1	สถานที่ตั้งของห้องสมุด อยู่ไกลเกินไป	ม.6	ม.5	ม.4	
		2.92	3.17	3.23	
			0.31*	0.06	
			0.25	-	
			-	-	
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ					
		ม.6	ม.5	ม.4	
		\bar{X}	2.94	2.94	3.23
3.2	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	ม.6	ม.5	ม.4	
		2.94	2.94	3.23	
			0.29*	0.29*	
			0.00	-	
			-	-	
			3.23		
			ม.5	ม.6	ม.4
		\bar{X}	2.94	2.95	3.21
3.3	หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ	ม.5	ม.6	ม.4	
		2.94	2.95	3.21	
			0.27	0.26	
			-	0.01	
			-	-	
			3.21		

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ					
ข้อ	ของห้องสมุด		ระดับชั้นเรียน		
			ม.6	ม.5	ม.4
		\bar{x}	2.83	2.96	3.14
3.5	หนังสืออ่านประกอบใน	ม.6	2.83	0.31*	0.18
	กลุ่มสาระการเรียนรู้	ม.5	2.96	0.13	-
	สุขศึกษาและพลศึกษา	ม.4	-		
	มีน้อยไม่เพียงพอแก่		3.14		
	ความต้องการ				
			ม.6	ม.5	ม.4
		\bar{x}	2.88	2.93	3.15
3.6	หนังสืออ่านประกอบ	ม.6	2.88	0.27	0.22
	ในกลุ่มสาระการ	ม.5	2.93	0.05	-
	เรียนรู้สุขศิลป์มีน้อย	ม.4	-		
	ไม่เพียงพอแก่ความ		3.15		
	ต้องการ				
			ม.5	ม.6	ม.4
		\bar{x}	3.02	3.02	3.28
3.15	วิธีดี หรือ ดีวิธี	ม.5	3.02	0.26	0.26
	ภาพยนตร์มีจำนวน	ม.6	3.02	-	0.00
	น้อย	ม.4	3.28	-	
			ม.6	ม.5	ม.4
		\bar{x}	2.94	3.08	3.27
3.16	วิธีดี หรือ ดีวิธี	ม.6	2.94	0.33*	0.19
	สารคดี ความรู้	ม.5	3.08	0.14	-
	มีจำนวนน้อย	ม.4	3.27	-	

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ		ระดับชั้นเรียน			
ข้อ	ของห้องสมุด	ม.6	ม.5	ม.4	
		\bar{x}	2.92	3.10	3.26
3.17	ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบ	ม.6	2.92	0.34*	0.16
	ของหนังสือ	ม.5	3.10	0.18	-
	มีจำนวนน้อย	ม.4	3.26	-	
		\bar{x}	3.27	3.35	3.56
3.19	สมรรถนะของเครื่อง	ม.6	3.27	0.29*	0.21
	คอมพิวเตอร์ในห้อง	ม.5	3.35	0.08	-
	สมุดมีความล่าช้า	ม.4	3.56	-	
		\bar{x}	2.98	3.04	3.22
		ม.6	2.98	0.24*	0.18
		ม.5	3.04	0.06	-
	รวมด้านทรัพยากร	ม.4	-		
	สารสนเทศ		3.22		
4. ด้านผู้ให้บริการ					
		\bar{x}	2.80	2.96	3.20
4.1	ไม่มีความรู้ในการใช้	ม.6	2.80	0.40*	0.24
	เครื่องมือช่วยค้น	ม.5	2.96	0.16	-
	ทรัพยากรสารสนเทศ ใน	ม.4	-		
	ห้องสมุด		3.20		

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ					
ข้อ	ของห้องสมุด		ระดับชั้นเรียน		
			ม.6	ม.5	ม.4
		\bar{X}	2.83	2.94	3.19
	ม.6	2.83		0.36*	0.25*
	ม.5	2.94		0.11	-
	รวมด้านผู้ใช้บริการ	ม.4	3.19	-	-
<hr/>					
		\bar{X}	3.00	3.09	3.23
	ม.6	3.00		0.23*	0.14
	ม.5	3.09		0.09	-
	รวมทั้งหมด	ม.4	3.23	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 แสดงว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยรวมพบว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ โดยรวมมากกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาด้านผู้ใช้บริการ โดยรวมมากกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ ในเรื่อง หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการมากกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาโดยรวมด้านผู้ใช้บริการในเรื่อง ไม่มีความรู้ในการใช้เครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด มากกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

1.1.3 เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1

1.1.4 เพื่อเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

1.1.5 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1

1.1.6 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 ภาคเรียนที่ 1 ซึ่งเป็นโรงเรียนรัฐบาล 13 โรงเรียน ปีการศึกษา 2554 รวมกันทั้งสิ้นประมาณ 8,491 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็ก โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นโควตา จากการกำหนดนักเรียนจากโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษชั้นละ 20 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ชั้นละ 30 คน และโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กชั้นละ 8 คน รวมทั้งสิ้น 552 คน ซึ่งมากกว่าจำนวนขั้นต่ำที่กำหนดในตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน
- ตอนที่ 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด
- ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บข้อมูลนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 552 คน โดยใช้แบบสอบถาม ได้แบบสอบถามคืนมา 504 ฉบับ

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความครบถ้วน และประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคำนวณสำเร็จ โดยวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้ค่าร้อยละ
- 2) การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นรายชื่อ รายด้าน และผลรวมทั้งหมด
- 3) เปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด และปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดตามขนาดของโรงเรียน และระดับชั้นเรียนโดยใช้ F-test หากพบความแตกต่าง จะทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffé's Method)

1.3 สรุปการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1” สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาทั้งหมด จำนวน 504 คน เป็นนักเรียนเพศชาย 179 คน เพศหญิง 325 คน

1.3.2 การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการใช้ในระดับมาก 2 ข้อ ตามลำดับคือ ห้องคอมพิวเตอร์ และ ห้องสมุดโรงเรียน จากทั้งหมด 16 ข้อ ส่วนแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนที่มีการใช้ระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไปจากมากไปหาน้อยคือ ห้องแนะแนว ห้องสมุดสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ศูนย์กีฬาและนันทนาการ ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สังคมศาสตร์ ศาสนา และ วัฒนธรรม และห้องบริการอินเทอร์เน็ตภายในห้องสมุดโรงเรียน ตามลำดับ

1.3.3 เปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมทั้งหมด และรายข้อทุกข้อแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทุกข้อ

1.3.4 เปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมและรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และใหญ่พิเศษ เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษในเรื่องต่อไปนี้ จำนวน 8 ข้อ จากทั้งหมด 16 ข้อ คือ ห้องสมุดโรงเรียน ห้องโสตทัศนศึกษา ห้องแนะแนว ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ห้องสมุดสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สังคมศาสตร์ ศาสนา และ วัฒนธรรม ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา ห้องสมุดสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี และอุทยานวิทยาศาสตร์

1.3.5 เปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมทั้งหมดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.2 แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามี 2 ข้อ คือ ห้องแนะแนว และสวนพฤกษศาสตร์ที่ใช้แตกต่าง จากทั้งหมด 16 ข้อ

1.3.6 เปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน จำแนกตามระดับชั้นเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนในเรื่องของการใช้ห้องแนะแนวมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ต่างเพียงข้อเดียว จากทั้งหมด 16 ข้อ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้ห้องแนะแนวมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

1.3.7 การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการใช้ในระดับมากเพียง 1 ข้อ จากทั้งหมด 18 ข้อ คือ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร ส่วนแหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่มีการใช้ระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไปจากมากไปหาน้อยคือ ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ร้านอินเทอร์เน็ตของเอกชน และห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัดตามลำดับ

1.3.8 เปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.3 แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่ามี 2 ข้อ คือ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร และศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่ไม่แตกต่าง จากทั้งหมด 18 ข้อ

1.3.9 เปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนโดยรวมมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้แหล่งการเรียนรู้รายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ 15 ข้อ จากทั้งหมด 18 ข้อ ในเรื่องต่อไปนี้ คือห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนเรศวร ห้องสมุดโรงเรียนอื่น ๆ ร้านอินเทอร์เน็ตของเอกชน ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน สวนสัตว์

วัดราชบูรณะ วัดนางพญา วัดจุฬามณี อุทยานแห่งชาติกุสอยดาว อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ อุทยานแห่งชาติแก่งเจ็ดแคว และอุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง

1.3.10 เปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนจำแนกตามระดับชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.4 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีการใช้แตกต่างกันเพียง 2 ข้อ จากทั้งหมด 18 ข้อ คือ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน และ สวนสัตว์

1.3.11 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการใช้ในระดับมาก 6 ข้อ จากมากไปหาน้อยคือ วิซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ ซีดี เพลง หนังสือแบบเรียน หนังสือพิมพ์ วารสารบันเทิง และหนังสืออ่านประกอบ ส่วนทรัพยากรสารสนเทศที่มีการใช้ระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไปจากมากไปหาน้อยคือ วิซีดี หรือ ดีวีดี เพลง คาราโอเกะ หนังสือสารคดี หนังสือเรื่องสั้น และวิซีดี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้ หนังสือพจนานุกรมอังกฤษ-ไทย หนังสือนวนิยายไทย วารสารวิชาการ หนังสือนวนิยายแปล ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ จุลสาร หนังสือสารานุกรมสำหรับเยาวชน หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 และกฤตภาค

1.3.12 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดจำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.5 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามี 2 ข้อ จากทั้งหมด 20 ข้อ คือ หนังสือพิมพ์ และ วิซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ ที่ใช้ไม่แตกต่างกัน

1.3.13 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ 11 ข้อ จากทั้งหมด 20 ข้อ ในเรื่องต่อไปนี้ หนังสือสารคดี หนังสือเรื่องสั้น หนังสือสารานุกรมสำหรับเยาวชน หนังสือสารานุกรมวัฒนธรรมไทย หนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 วารสารวิชาการ จุลสาร กฤตภาค วิซีดี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้ วิซีดี หรือ ดีวีดี เพลง คาราโอเกะ ซีดีที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ

1.3.14 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดจำแนกตามระดับชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมทั้งหมดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.6 แต่เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่ามีการใช้แตกต่างกัน 4 ข้อ จากทั้งหมด 20 ข้อ คือ หนังสือเรื่องสั้น หนังสือสารานุกรมวัฒนธรรมไทย วิชิตี หรือ ดิวิดี เพลง คาราโอเกะ และซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ

1.3.15 เปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด จำแนกตามระดับชั้นเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดรายข้อมากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเรื่องของหนังสือเรื่องสั้น วิชิตี หรือ ดิวิดี เพลง คาราโอเกะ และ ซีดีที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ

1.3.16 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และด้านผู้ใช้บริการ รวมทั้งรายข้อทุกข้อของทั้ง 4 ด้าน ประสบปัญหาอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกัน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไปจากมากไปหาน้อย มีดังนี้

ด้านสถานที่ ได้แก่ สถานที่ตั้งของห้องสมุดไกลเกินไป และห้องสมุดคับแคบ ที่นั่งไม่เพียงพอ

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ ได้แก่ สมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดมีความล่าช้า จำนวนคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ให้บริการในห้องสมุดมีจำนวนน้อย หนังสือตำราที่ตรงกับรายวิชาต่างๆ ให้บริการไม่เพียงพอ หนังสืออ่านเพิ่มเติมรายวิชาต่างๆ ให้บริการไม่เพียงพอ หนังสือเก่าล้าสมัย วิชิตี หรือ ดิวิดี ภาพยนตร์มีจำนวนน้อย วิชิตี หรือ ดิวิดี สารคดี ความรู้ มีจำนวนน้อย และ ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือมีจำนวนน้อย นิตยสารบันเทิงมีจำนวนไม่เพียงพอ หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีน้อย ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีน้อย ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีน้อย ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ และหนังสือพิมพ์มีจำนวนไม่เพียงพอ

ด้านผู้ให้บริการ ได้แก่ ไม่มีเวลาใช้ห้องสมุด

1.3.17 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่ต่างขนาดกันประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยรวมทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.7 แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่านักเรียนประสบปัญหาเกือบทุกข้อแตกต่างกัน ยกเว้นเรื่องสมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดมีความล่าช้า และไม่มีเวลาใช้ห้องสมุด

1.3.18 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด จำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า ว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก ประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยรวมมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก ประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ 8 ข้อ จากทั้งหมด 29 ข้อ ในเรื่องต่อไปนี้เป็นสถานที่ตั้งห้องสมุดอยู่ไกลเกินไป โต๊ะ เก้าอี้ เก่าชำรุด หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยีมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ หนังสือตำราที่ตรงกับรายวิชาต่างๆ ให้บริการไม่เพียงพอ วิซีดี หรือ ดีวีดี สารคดีความรู้ มีจำนวนน้อย นักเรียนไม่มีความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี ห้องสมุดคับแคบที่นั่งไม่เพียงพอ ห้องสมุดมีแสงสว่างไม่เพียงพอ

1.3.19 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดจำแนกตามระดับชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นเรียนต่างกันประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด โดยรวมทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.8 แต่เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่านักเรียนประสบปัญหาแตกต่างกันเพียง 2 ด้านคือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และด้านผู้ให้บริการ

1.3.20 เปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด จำแนกตามระดับชั้นเรียนเป็นรายคู่ที่พบความแตกต่าง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาการใช้บริการของห้องสมุดโดยรวมและรายข้อมากกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 คือ ประสบปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ ประสบปัญหาด้านผู้ให้บริการ ประสบปัญหาด้านทรัพยากรสารสนเทศ ในเรื่องหนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ด้านผู้ให้บริการ ในเรื่องไม่มีความรู้ในการใช้เครื่องมือช่วยค้นทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด

2. อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

2.1 วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

2.1.1 การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน พบว่านักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิลาสินี เทพวงศ์ (2547) ที่พบว่านักเรียนมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ นักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนในระดับมาก 2 ข้อ คือ ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องสมุดโรงเรียน การที่นักเรียนใช้ห้องคอมพิวเตอร์ และห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก แสดงให้เห็นว่านักเรียนต้องการใช้ห้องคอมพิวเตอร์ค้นหาข้อมูลทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตตามที่ต้องการในรูปแบบสื่อออนไลน์ได้อย่างกว้างขวาง ไร้พรมแดน เป็นการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะนักเรียนสามารถค้นคว้าได้ตลอดเวลา อีกทั้งต้องการใช้อีเมลล์ในการส่งงานให้กับอาจารย์ผู้สอน หรือส่งข้อมูลระหว่างเพื่อน การใช้เฟลคบุ๊กในการสนทนา อัพเดทข้อมูลส่วนตัว ดูหนัง ฟังเพลง เล่นเกม การทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน ทำการบ้าน พิมพ์งาน เป็นต้น ส่วนห้องสมุดโรงเรียน ซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศหลากหลายรูปแบบไว้บริการนั้น มีประโยชน์ต่อนักเรียนในการเรียน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ และข้อมูลต่าง ๆ ที่ต้องการได้จากห้องสมุด เป็นแหล่งส่งเสริมการอ่าน นักเรียนส่วนใหญ่เข้ามาค้นหาข้อมูลประกอบการทำรายงาน ใช้บริการยืม-คืนหนังสือ ใช้คอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตในการค้นหาข้อมูล หาข่าวจากหนังสือพิมพ์ในการทำรายงานวิชาภาษาไทย การเข้าเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ที่ครูนำเข้าห้องสมุด นอกจากนั้นยังมีการใช้ห้องแนะแนวเนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ต้องการปรึกษาอาจารย์แนะแนวเกี่ยวกับแนวทางในการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา ปรึกษาปัญหาด้านการเรียน ปัญหาส่วนตัว เช่น ผลการเรียน ครอบครั้ว ทุนการศึกษา แนะนำช่องทางการประกอบอาชีพ เป็นต้น ส่วนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-5 ใช้ห้องแนะแนวเพื่อปรึกษาปัญหาด้านการเรียน การศึกษา ปัญหาส่วนตัว การรับคำแนะนำปัญหาวัยรุ่น การเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย ปัญหาการคบเพื่อน ปัญหาครอบครั้ว เช่น พ่อแม่หย่าร้าง ฐานะยากจน ตลอดจนการขอทุนการศึกษา

(สัมภาษณ์ณัฏฐา อุทธิยา 2555 นักเรียนโรงเรียนพิชญ์โลกพิทยาคม และ ณัฏฐณิชา พิมพ์จันทร์ 2555 นักเรียนโรงเรียนจ่านกร้อง เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2555)

2.1.2 การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน พบว่านักเรียนมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าส่วนใหญ่มีการใช้ในระดับปานกลาง ยกเว้นเพียง 1 ข้อ ที่มีการใช้ในระดับมาก คือ วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร เนื่องจากเป็นวัดที่มีประวัติความเป็นมาอันยาวนาน เป็นโบราณสถานที่สำคัญ และเป็นທີ່เคารพสักการะของประชาชนในจังหวัดพิษณุโลก ประชาชนคนไทย ส่วนแหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียนที่มีการใช้ระดับปานกลางที่มีค่าเฉลี่ยเกิน 3.00 ขึ้นไปจากมากไปหาน้อย คือ ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ร้านอินเทอร์เน็ตของเอกชน และห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด เนื่องจากศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเป็นตำนานประวัติศาสตร์ไทย และเป็นถิ่นกำเนิดของพระนเรศวร ดังนั้น นักเรียนจึงจำเป็นต้องศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ไทย ความเป็นมา ประวัตินของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ปลูกฝังการรักสถาบันมหากษัตริย์ โดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ ส่วนร้านอินเทอร์เน็ตของเอกชน นักเรียนส่วนใหญ่ใช้บริการหลังจากเลิกเรียนแล้ว เพื่อหาข้อมูลเพิ่มเติมทำรายงาน เล่นเกมเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ การสนทนาออนไลน์ เล่นเกม พิมพ์งาน สืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต อีกทั้งรายได้ของผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 – 10,000 บาท สามารถสนับสนุนนักเรียนให้ใช้บริการร้านอินเทอร์เน็ตของเอกชนในการค้นหาข้อมูลได้ เป็นต้น ส่วนการใช้ห้องสมุดประชาชนนั้นเนื่องจากบ้านของนักเรียนแต่ละคนจะอยู่ในชุมชนใกล้กับห้องสมุดประชาชนจึงทำให้สะดวกในการใช้บริการด้านต่าง ๆ เช่น การอ่านหนังสือ การใช้อินเทอร์เน็ต นัดกลุ่มเพื่อนดูหนังสื่อ การใช้แฟลชบุ๊ก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิลาสินี เทพวงศ์ (2547) ที่พบว่านักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน ระดับปานกลาง 2 ข้อ ได้แก่ ร้านเอกชนที่บริการอินเทอร์เน็ต และอินเทอร์เน็ตที่บ้าน (สัมภาษณ์ณัฏฐา อุทธิยา 2555 นักเรียนโรงเรียนพิชญ์โลกพิทยาคม และ ณัฏฐณิชา พิมพ์จันทร์ 2555 นักเรียนโรงเรียนจ่านกร้อง เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2555)

2.2 วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

2.2.1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.1 โดยนักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมมากกว่านักเรียนใน

โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ และนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งอาจมีสาเหตุเนื่องจากนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีแหล่งการเรียนรู้จำกัดทำให้นักเรียนต้องแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ทำให้มีความถี่ในการใช้แหล่งการเรียนรู้มากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับนักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ที่มีแหล่งการเรียนรู้มากกว่าและอยู่ใกล้แหล่งการเรียนรู้มากกว่าทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้น้อยกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิลาสินี เทพวงศ์ (2547) ที่พบว่านักเรียนโรงเรียนขนาดต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้เพื่อการเรียนรายวิชาต่าง ๆ และเพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมของนักเรียนโดยรวมแตกต่างกัน โดยนักเรียนโรงเรียนขนาดกลางและขนาดเล็กมีการใช้มากกว่านักเรียนโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

2.2.2 จำแนกตามระดับชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนโดยรวมทั้งหมดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.2 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในแตกต่างกัน 2 ข้อคือ ห้องแนะแนว และสวนพฤกษศาสตร์ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียนในเรื่องของการใช้ห้องแนะแนวมากกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งอาจมีสาเหตุเนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในช่วงใกล้จะจบการศึกษาจึงต้องการใช้ห้องแนะแนวเพื่อรับคำปรึกษาจากอาจารย์แนะแนวในเรื่องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา หรือการประกอบอาชีพ ตลอดจนคำปรึกษาแนะนำในเรื่องอื่น ๆ ตามที่นักเรียนต้องการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการตัดสินใจ

2.3 วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

ผลการวิจัยพบว่านักเรียนใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่ามีการใช้ในระดับมาก 6 ข้อ ตามลำดับคือ วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ ซีดี เพลง หนังสือแบบเรียน หนังสือพิมพ์ วารสารบันเทิง และหนังสืออ่านประกอบ แสดงให้เห็นว่านักเรียนโดยเน้นความบันเทิง การพักผ่อนหย่อนใจ ก่อน แล้วจึงตามด้วยวิชาการโดยค้นคว้าเพิ่มเติมจากหนังสือแบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ เพื่อใช้ประโยชน์ในการเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉิมพันธ์ พลเวียงพล (2543) ที่พบว่า ทรัพยากรสารสนเทศที่นักเรียนใช้มากที่สุดคือ หนังสือ

2.4 วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

2.4.1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนขนาดต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.5 เมื่อพิจารณาการเป็นรายข้อพบว่าส่วนใหญ่มีการใช้แตกต่างกันยกเว้นเพียง 2 ข้อ คือ หนังสือพิมพ์ และ วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ ที่ใช้ไม่แตกต่างกัน นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ ซึ่งอาจมีสาเหตุเนื่องจากทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีจำนวนจำกัด ทำให้นักเรียนต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดบ่อยกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ แต่ที่มีการใช้ไม่แตกต่างกัน 2 ข้อ คือ หนังสือพิมพ์ และ วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ อาจมีสาเหตุเนื่องจากห้องสมุดมีหนังสือพิมพ์บริการเป็นประจำทุกวัน และนักเรียนต้องการรู้ข่าวสารข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์จากหนังสือพิมพ์เหมือนกัน นอกจากนี้ช่วงอายุของนักเรียนซึ่งอยู่ในวัยเดียวกันจึงมีความสนใจเหมือนกัน ในเรื่องวีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ ซอ ฟังเพลง และนักเรียนสามารถยืมไปดูที่บ้านได้ จึงทำให้การใช้ไม่แตกต่างกัน

2.4.2 จำแนกตามระดับชั้นเรียน พบว่านักเรียนที่ศึกษาระดับชั้นเรียนต่างกันมีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดโดยรวมทั้งหมดไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.6 แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อจะพบว่ามีการใช้แตกต่างกัน 4 ข้อ คือ หนังสือเรื่องสั้น หนังสือสารานุกรมวัฒนธรรมไทย วีซีดี หรือ ดีวีดี เพลงคาราโอเกะ และซีดีที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ โดยนักเรียนที่ศึกษาอยู่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดรายข้อมากกว่านักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเรื่องของหนังสือเรื่องสั้น วีซีดี หรือ ดีวีดี เพลง คาราโอเกะ และ ซีดีที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ ซึ่งอาจมีสาเหตุเนื่องจากนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ผ่านการใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทต่าง ๆ ในห้องสมุดมาหลายปีแล้วประกอบกับใกล้จะจบการศึกษาจึงทำให้นักเรียนหันไปให้ความสนใจด้านอื่นแทน เช่น การเตรียมตัวศึกษาต่อ หรือการเตรียมตัวออกไปประกอบอาชีพ เป็นต้น จึงทำให้ใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุดน้อยกว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4

2.5 วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 เพื่อศึกษาปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

2.5.1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่านักเรียนมีปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกด้านคือ ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และด้านผู้ใช้บริการ มีปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อของแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านมีปัญหาทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้ อาจจะเป็นเพราะการศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ยังเป็นการเรียนการสอนในชั้นเรียน โดยอาจารย์ผู้สอนจะเป็นผู้ค้นคว้าหาข้อมูลมาสอนนักเรียน นักเรียนยังไม่ได้รับการฝึกฝนให้ใช้ห้องสมุดมากเท่าที่ควรเมื่อเทียบกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัย จึงทำให้นักเรียนมีปัญหาการใช้บริการทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางเท่านั้น อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยรายข้อพบว่า มีข้อที่ควรนำมากล่าวถึง คือ ห้องสมุดคับแคบ ที่นั่งไม่เพียงพอ สมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดมีความล่าช้า จำนวนคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตที่ให้บริการในห้องสมุดมีจำนวนน้อย หนังสือตำราตรงกับรายวิชาต่าง ๆ ให้บริการไม่เพียงพอ หนังสืออ่านเพิ่มเติมรายวิชาต่าง ๆ ให้บริการไม่เพียงพอ หนังสือเก่าล้าสมัย หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ที่เป็นเช่นนี้อาจจะเกี่ยวข้องกับงบประมาณที่ห้องสมุดได้รับ ซึ่งมีจำนวนไม่เพียงพอที่จะนำมาพัฒนาห้องสมุดให้ได้มาตรฐานและเป็นไปตามที่นักเรียนต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของพยอม ยุวสุต (2541) และวิลาสินี เทพวงศ์ (2547) ที่พบว่า หนังสือพิมพ์ไม่เพียงพอแก่ความต้องการ ห้องสมุดมีขนาดเล็กคับแคบ ส่วนในด้านผู้ใช้บริการนั้นพบว่า ไม่มีเวลาใช้ห้องสมุดที่เป็นเช่นนี้อาจจะเป็นเพราะการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นการเรียนการสอนในห้องเรียนจึงทำให้นักเรียนไม่มีเวลาที่จะค้นคว้าเพิ่มเติมจากห้องสมุด

2.5.2 จำแนกตามระดับชั้นเรียน พบว่าการเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดตามตัวแปรระดับชั้นเรียน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.8 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนประสบปัญหาแตกต่างกันเพียง 2 คือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และด้านผู้ใช้บริการ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 อาจมีสาเหตุเนื่องจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เป็นช่วงเริ่มต้นการศึกษาในระดับมัธยมปลายทำให้มีความต้องการค้นคว้าเข้าใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดมากกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 เพื่อใช้ประกอบในการเรียนทำให้ประสบปัญหามากกว่า

2.6 วัตถุประสงค์ข้อที่ 6 เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

2.6.1 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่านักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกันประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยรวมทั้งหมดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.7 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนประสบปัญหาเกือบทุกข้อแตกต่างกัน ยกเว้นเรื่องสมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องสมุดมีความล่าช้า และไม่มีเวลาใช้ห้องสมุด นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก ประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยรวมมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก ประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดรายข้อมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ ในเรื่องต่อไปนี สถานที่ตั้งห้องสมุดอยู่ไกลเกินไป โต๊ะ เก้าอี้ เก่าชำรุด หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระงานอาชีพและเทคโนโลยีมีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ หนังสือตำราที่ตรงกับรายวิชาต่างๆ ให้บริการไม่เพียงพอ วิธีดี หรือ ดีวีดี สารคดีความรู้ มีจำนวนน้อย นักเรียนไม่มีความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี ห้องสมุดคับแคบที่นั่งไม่เพียงพอ ห้องสมุดมีแสงสว่างไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุเนื่องจากนักเรียนในโรงเรียนขนาดกลาง/เล็ก มีการใช้ทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดมากกว่านักเรียนในโรงเรียนขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ เพื่อใช้ประกอบการเรียน และมีความสนใจแสวงหาความรู้จึงทำให้ประสบปัญหาการใช้ทรัพยากรสารสนเทศมากกว่า

2.6.2 จำแนกตามระดับชั้นเรียน พบว่านักเรียนที่ศึกษาในระดับชั้นเรียนต่างกันประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยข้อ 4.8 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่านักเรียนประสบปัญหาแตกต่างกันเพียง 2 ด้านคือ ด้านทรัพยากรสารสนเทศ และด้านผู้ใช้บริการ นักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ประสบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดโดยรวมมากกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ซึ่งอาจมีสาเหตุเนื่องจากนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 มีความต้องการ และมีความสนใจที่จะใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุดเพื่อเตรียมความพร้อมในการเริ่มต้นในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมากกว่านักเรียนที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และ 6

3. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงการใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียน การใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ตลอดจนปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่ามีความข้อเสนอแนะเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด ตลอดจนบริการสารสนเทศของห้องสมุดให้สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญแก่ห้องสมุดในการจัดสรรงบประมาณด้านต่าง ๆ อย่างเพียงพอ

3.1.2 ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญกับห้องสมุดโดยจัดให้มีครูบรรณารักษ์ที่มีวุฒิทางด้านบรรณารักษศาสตร์หรือสารสนเทศศาสตร์ และสนับสนุนการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน

3.1.3 บรรณารักษ์ควรจัดหาทรัพยากรสารสนเทศของห้องสมุดให้เพียงพอับความต้องการ บรรณารักษ์ควรเสนอรายชื่อหนังสือให้กับคณะครูในกลุ่มสาระวิชาต่าง ๆ เพื่อร่วมกันคัดเลือกหนังสือให้ตรงกับความสนใจ และความต้องการของครูและนักเรียน

3.1.4 บรรณารักษ์และครูผู้สอนรายวิชาต่าง ๆ ควรร่วมมือกันนำนักเรียนเข้าใช้ห้องสมุดโดยครูผู้สอนจัดทำแผนการสอน ครูบรรณารักษ์จัดทำตารางการเข้าใช้ห้องสมุดให้กับนักเรียนระดับชั้นต่าง ๆ

3.1.5 บรรณารักษ์ควรจัดบริการด้านต่าง ๆ ทั้งด้านวิชาการและความบันเทิงให้เป็นห้องสมุดมีชีวิต

3.1.6 ครูผู้สอน ครูบรรณารักษ์ ตลอดจนผู้ปกครองและชุมชน ควรร่วมมือส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในโรงเรียนและภายนอกโรงเรียน และนำความรู้ที่ได้จากแหล่งการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

3.2.1 ควรศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนในโรงเรียนในสังกัดอื่น เช่น โรงเรียนในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนเอกชน เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ (2536) *คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร
กระทรวงศึกษาธิการ
- กนกวรรณ พัฒนเดช (2550) “ปัญหาและความต้องการในการใช้ห้องสมุดโรงเรียนสารสาสน์
วิเทศบางบัวทอง” ภาคนิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
- กุหลาบ ปั่นลายนาค (ม.ป.ป.) *การปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน* พิมพ์ครั้งที่ 2
กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- เกียรติวิโรจน์ ชื่นเรณู (2547) “การใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนสาระงานอาชีพ
และเทคโนโลยีตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขต
พื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- คณาจารย์ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ (2547) *การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด* พิมพ์ครั้งที่ 3
กรุงเทพมหานคร ทริปเฟล เซเว่น มัลติเทค
- จ่านง หอมแยม (ม.ป.ป.) *ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบที่ใช้ในการปฏิบัติราชการ*
กรุงเทพมหานคร ไฮเอ็ดพับลิชซิ่ง
- เฉลียว พันธุ์สีดา (2539) *คู่มือการบริหารงานห้องสมุดโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร ต้นอ้อ แกรมมี
ชนัญชิตา สุวรรณเลิศ (2548) “การพัฒนาฐานข้อมูลแหล่งเรียนรู้จังหวัดมหาสารคามสำหรับศูนย์
สารสนเทศอีสานสิรินธร สำนักวิทยบริการ” *วารสารสารนิเทศ* 12, 1-2
(มกราคม – ธันวาคม) : 59-65
- ชัยยศ อิ่มสุวรรณ (2544) *การศึกษาตามอัธยาศัยแนวความคิดและประสบการณ์* กรุงเทพมหานคร
ศูนย์ส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน กระทรวงศึกษาธิการ
- ชัยวัฒน์ วรรณพงษ์ (2535) “การพัฒนาชุดฝึกปฏิบัติสำหรับครูเรื่องการสร้างแบบงานแผนงานใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา” *วารสารการวิจัยทางการศึกษา* 22, 1 (มกราคม – มีนาคม): 130
- ชุติมา ประภากรกุล (2550) “การใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดการเรียนการสอนสาระเศรษฐศาสตร์
ในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามงclair”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ณัฐณิชา พิมพ์จันทร์ (2555,21 สิงหาคม) นักเรียนโรงเรียนจ่านกร้อง สัมภาษณ์โดย
พัชรี แซ่เล่า โรงเรียนจ่านกร้อง ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
- ณัฐฐา อูทชียา (2555, 21 สิงหาคม) นักเรียน โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม สัมภาษณ์โดย
พัชรี แซ่เล่า โรงเรียนพิษณุโลกพิทยาคม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
- ณิชนันท์ พลเวียงพล (2543) “องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการใช้ห้องสมุดของนักเรียน
มัธยมศึกษา โรงเรียนอุดรพิทยานุกูล จังหวัดอุดรธานี” การศึกษาอิสระปริญญา
ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ดวงกมล อุ่นจิตติ (2550) *สารนิเทศและการศึกษาค้นคว้า* ชลบุรี มหาวิทยาลัยบูรพา
- ไทยแพคเกจทัวร์ (2555) “พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจำทวี” ค้นคืนเมื่อวันที่ 24 สิงหาคม จาก
<http://www.thatpackaagetour.com>
- บุญธรรม ปานเพชร (2546) “การใช้แหล่งการเรียนรู้ในชุมชนของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด
สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดสุรินทร์” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตศึกษา สถาบันราชภัฏสุรินทร์
- ปริญญา ไตรพรหม (2552) “การพัฒนาแนวทางการส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้สำหรับ
สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพระนครศรีอยุธยา ภูมิศึกษา
:โรงเรียนวัดท่าใหม่ โรงเรียนวัดศรีวังค์และโรงเรียนวัดลาดระโงง” วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ปาจริย์ แก้วยอด (2552) “รูปแบบและการพัฒนาระบบห้องสมุดโรงเรียนมัธยมสังกัดสำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- พยอม ยุวะสุด (2541) “การใช้ห้องสมุดและสารนิเทศของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอน
ปลาย ในอำเภอเมือง เขตการศึกษา 5” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- พวา พันธุ์เมฆา (2525) *ห้องสมุดโรงเรียน : ทฤษฎีและปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร อักษรสยาม
การพิมพ์

- _____ และสุจิตรา หังสพฤกษ์ (2545) “การออกแบบการวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์”
 ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวิจัยทางสารสนเทศศาสตร์* หน่วยที่ 3
 นนทบุรี สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พิกุล วงศ์ก้อม (2542) *ห้องสมุดโรงเรียน* บุรีรัมย์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
- ภิญญาพร นิตยะประภา (2535) *ห้องสมุดโรงเรียน* กรุงเทพมหานคร โอเดียนสโตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ (2538) *การใช้ห้องสมุดและ
 ทักษะการเขียน*. พิมพ์ครั้งที่ 3 สงขลา ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- ภูธร ดีมาก (2544) “การจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ห้องสมุดของครูบรรณารักษ์ โรงเรียน
 มัชฌมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตร
 มหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*
- รัฐจวน อินทรกำแหง (2531) *ห้องสมุดโรงเรียน* พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร
 มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ราชบัณฑิตยสถาน (2525) *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525* กรุงเทพมหานคร
 นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- _____. (2531) *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2531* กรุงเทพมหานคร
 นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์
- ลมูล รัตตากร (2539) *การใช้ห้องสมุด* พิมพ์ครั้งที่ 8 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- วัชรวิวรรณ วัชรบัว (2535) “ปัญหาการจัดกิจกรรมการใช้ห้องสมุดในโรงเรียนมัธยมศึกษา
 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11” *วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
 สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์และสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
 มหาสารคาม*
- วัลลภ สวัสดิวัลลภ, และคณะ (2541) *สารนิเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า* พิมพ์ครั้งที่ 3 นครปฐม
 สถาบันราชภัฏนครปฐม
- วิชาการ, กรม (2536) *คู่มือการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียนระดับประถมศึกษา* กรุงเทพมหานคร
 กระทรวงศึกษาธิการ

- วิลาสินี เทพวงศ์ (2547) “การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4 โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สกุล จันดี (2550) “แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน” ค้นคืนเมื่อวันที่ 5 สิงหาคม จาก <http://www.nfe.go.th/0405/NFE - note/27.htm>
- สามารถ รอดสำราญ (2546) “การใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการเรียนการสอนของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดเพชรบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สิริยุพา ศกุนตะเสถียร (2545) “การบริหารการใช้แหล่งเรียนรู้ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครปฐม” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
- สีปาน ทรัพย์ทอง (2554) “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับทรัพยากรสารสนเทศ” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ หน่วยที่ 1 หน้า 1-11-1-37 นนทบุรี สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ (2542) *การใช้บริการห้องสมุดและการเขียนรายงานการค้นคว้า* พิมพ์ครั้งที่ 12 กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- สุกานดา ดีโพธิ์กลาง, และคณะ (2542) *ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า* พิมพ์ครั้งที่ 3 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- อรรคเดช โสสองชั้น (2555) “นวัตกรรมทางการศึกษา” ค้นคืนวันที่ 23 สิงหาคม จาก <http://ceit.sut.ac.th>
- อรุณรัตน์ วงศ์ฉายา (2552) “การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดและจิตสาธารณะในวิชากิจกรรมการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่” งานวิจัยคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อาภากร ชาติโลหะ (2547) *ทรัพยากรสารสนเทศเพื่อการศึกษาค้นคว้า* ชลบุรี พี.เค.กราฟฟิค พรินต์

อาอี๊ยะ มาระมาต (2551) “การใช้สารสนเทศเพื่อการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสตูลและจังหวัดสงขลา” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสารสนเทศศาสตร์ บัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

Aanu, E. M. and Olatoye, R. A. (2011) “Use of Library Resources, Study Habit and Science Achievement of Junior Secondary School Students” Dissertation Abstracts Educational Research (2141-5161); Jul 2011, Vol. 2 Issue 7, p1265-1269, 5p, 5 Charts.

Bleidt, Shirley A. (2011) “How Students Utilize and Perceive Their School Library” Dissertation Abstracts American Secondary Education; Summer 2011, Vol. 39 Issue 3.

Chung, Jin Soo. (2003) “Information Use and Meaningful Learning” Thesis (Ph.D.) University of Maryland College Park. Abstract Online. Pub. No. AAT3094470 Retrieved March 19, 2007, from Dissertation Abstract Online <http://thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>.

Clabo, Carrie Anna. (2002). “A Study of the Library Use Practices of High School Students in Three East Tennessee Counties.” Thesis (Ed.D.) East Tennessee State University. Abstract Online. Pub. No. AAT 3042412 Retrieved December 12, 2003, from Dissertation Abstracts Online <http://www.lib.umi.com/dissertations/fullcit/3042412>.

Clark, Christina. (2010) “Linking School Libraries and Literacy: Young People's Reading Habits and Attitudes to Their School Library, and an Exploration of the Relationship between School Library Use and School Attainment” Dissertation Abstracts National Literacy Trust.

Darvish, Hamid R. (2011) “A Study of the Information Services on Turkish High Schools” Dissertation Abstracts In World Conference on Educational Technology Researches - 2011, Procedia - Social and Behavioral Sciences.

Sei-Ching, Joanna Sin (2012) “Modeling the Impact of Individuals' Characteristics and Library Service Levels on High School Students' Public Library Usage: A National Analysis” Dissertation Abstracts In Library and Information Science Research.

Silseth, Kenneth (2012) "The Multivoicedness of Game Play: Exploring the Unfolding of a Student's Learning Trajectory in a Gaming Context at School" Dissertation Abstracts International Journal of Computer-Supported Collaborative Learning, v7 n1 p63-84 Mar 2012.

Socias, Miguel (2007) "The Distribution of Teaching and Learning Resources in California's Middle and High Schools" Dissertation Abstracts Regional Educational Laboratory West.

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย

1. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริสุภา เอมหยวก

สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
วุฒิการศึกษา	ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ	- ผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม - ประธานโปรแกรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสารสนเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

2. ชื่อ ผู้ช่วยศาสตราจารย์น้อย กันซังทอง

สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
วุฒิการศึกษา	ศศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ	- รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ - อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์

3. ชื่อ นางสาวบุญทิวี เกษนาวา

สถานที่ทำงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
วุฒิการศึกษา	กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์)
ประสบการณ์หรือความชำนาญ	- หัวหน้าภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และ สารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ - หัวหน้าศูนย์วิทยบริการ สำนักวิทยบริการและ เทคโนโลยีสารสนเทศ - อาจารย์ผู้สอนหลักสูตรบรรณารักษศาสตร์

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง การใช้แหล่งการเรียนรู้ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 4
โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้แหล่งการเรียนรู้ภายใน และภายนอกโรงเรียน การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด ข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้ประโยชน์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ต่อไป ขอให้นักเรียนตอบตามความเป็นจริง

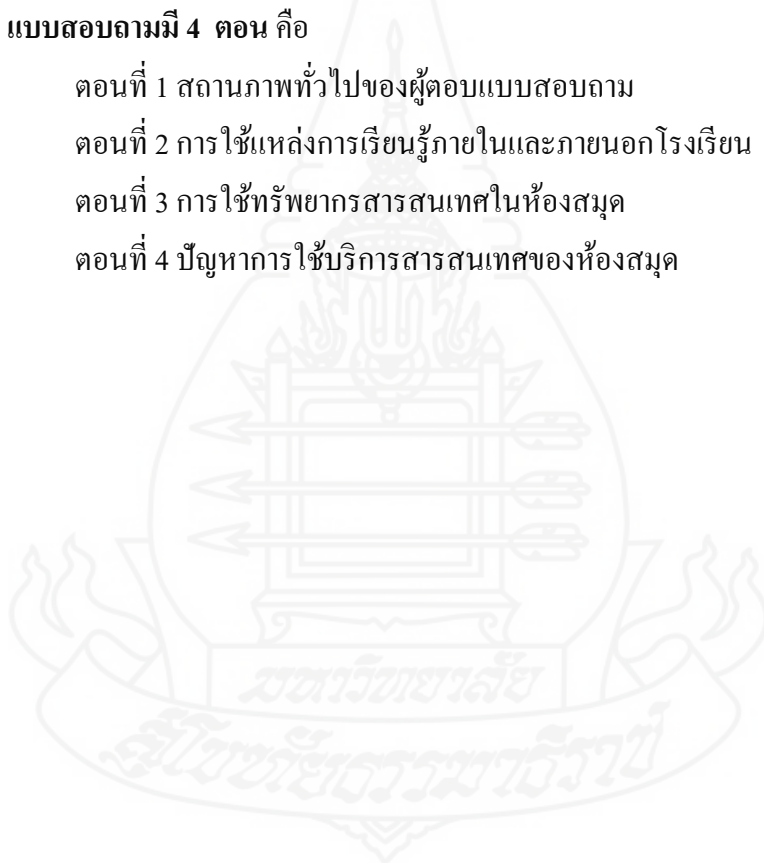
2. แบบสอบถามมี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน

ตอนที่ 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด

ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด

ตอนที่ 1
สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าคำตอบที่ตรงกับความเป็นจริงตามสถานภาพของท่าน

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. ระดับชั้นเรียน
 มัธยมศึกษาปีที่ 4 มัธยมศึกษาปีที่ 5 มัธยมศึกษาปีที่ 6
3. ระดับคะแนนเฉลี่ย
 ต่ำกว่า 1.50 1.50 - 2.50 2.51 - 3.50 3.51 - 4.00
4. ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางจากบ้านมาโรงเรียน
 ต่ำกว่า 30 นาที 30 นาที - 1 ชั่วโมง 1 ชั่วโมงขึ้นไป
5. รายได้ของผู้ปกครองต่อเดือน
 ต่ำกว่า 5,000 บาท 5,000 - 10,000 บาท
 10,001 - 30,000 บาท มากกว่า 30,000 บาท

ตอนที่ 2 การใช้แหล่งการเรียนรู้ภายในและภายนอกโรงเรียน

2.1 ในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนรายวิชาต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	ระดับการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ห้องสมุดโรงเรียน					
2. ห้องคอมพิวเตอร์					
3. ห้องบริการอินเทอร์เน็ตภายในห้องสมุดโรงเรียน					
4. ห้องโสตทัศนศึกษา					
5. ห้องแนะแนว					
6. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ภาษาไทย					
7. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์					
8. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์					
9. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สังคมศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรม					
10. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา					
11. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ศิลปะ					
12. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี					

แหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน	ระดับการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
13. ห้องสมุดสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ					
14. สวนพฤกษศาสตร์					
15. อุทยานวิทยาศาสตร์					
16. ศูนย์กีฬาและนันทนาการ					

2.2 ในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนใช้แหล่งการเรียนรู้ต่าง ๆ ภายนอกโรงเรียน เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนรายวิชาต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	ระดับการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด					
2. ห้องสมุดประชาชนเฉลิมราชกุมารี ห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ					
3. สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยี สารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ พิบูลสงคราม (ห้องสมุด)					
4. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยนครสวรรค์					
5. ห้องสมุดโรงเรียนอื่น ๆ					
6. ร้านอินเทอร์เน็ตของเอกชน					
7. ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน					
8. พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านจำที					
9. สวนสัตว์					
10. วัดราษฎร์					
11. วัดนางพญา					
12. วัดพระศรีมหาธาตุวรมหาวิหาร					

แหล่งการเรียนรู้ภายนอกโรงเรียน	ระดับการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
13. วัดจุฬามณี					
14. ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช					
15. อุทยานแห่งชาติกุสอยดาว					
16. อุทยานแห่งชาติน้ำตกชาติตระการ					
17. อุทยานแห่งชาติแก่งเจ็ดแคว					
18. อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง					

ตอนที่ 3 การใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด

ในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนใช้ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด โรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าประกอบการเรียนรายวิชาต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ทรัพยากรสารสนเทศ	ระดับการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. หนังสือสารคดี (เป็นหนังสือที่ให้ความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ เช่น หนังสือความรู้ทั่วไป)					
2. หนังสือแบบเรียน					
3. หนังสืออ่านประกอบ (เป็นหนังสือที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน มีความรู้ในเรื่องเกี่ยวกับเนื้อเรื่องในตำรา)					
4. นิตยสารนิยายไทย					
5. นิตยสารนิยายแปล					
6. นิตยสารเรื่องสั้น					
7. นิตยสารนุกรมไทยสำหรับเยาวชน					
8. นิตยสารนุกรมวัฒนธรรมไทย					
9. นิตยสารพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542					
10. นิตยสารพจนานุกรม อังกฤษ – ไทย					

ทรัพยากรสารสนเทศ	ระดับการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
11. หนังสือพิมพ์					
12. วารสารวิชาการ (เป็นสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องที่มีเนื้อหาวิชาการ เช่น วารสาร Computer Today วารสารวิทยาศาสตร์ เป็นต้น)					
13. วารสารบันเทิง (เป็นสิ่งพิมพ์ต่อเนื่องที่มีเนื้อหาเน้นความบันเทิง เช่น สกุลไทย ดิฉัน ขวัญเรือน เป็นต้น)					
14. จุลสาร (เป็นสิ่งพิมพ์ขนาดเล็กที่ทำขึ้นในวาระพิเศษ มีความยาวไม่มาก โดยทั่วไปพิมพ์แจกเป็นอภินิมิตนาการ)					
15. กฤตภาค (เป็นสิ่งพิมพ์ที่ได้จากการตัดข่าว บทความในหนังสือพิมพ์ หรือวารสารติดปะไว้บนกระดาษ มีการให้หัวเรื่อง จัดเก็บใส่แฟ้มเรียงไว้ในตู้)					
16. วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์					
17. วีซีดี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้					
18. วีซีดี หรือ ดีวีดี เพลง คาราโอเกะ					
19. ซีดี เพลง					
20. ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ					

ตอนที่ 4 ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด

ในรอบปีที่ผ่านมา นักเรียนพบปัญหาการใช้บริการสารสนเทศของห้องสมุด โรงเรียนที่นักเรียนศึกษาอยู่ในแต่ละข้อต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องขวามือให้ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ ของห้องสมุด	ระดับปัญหาการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. ด้านสถานที่					
1.1 สถานที่ตั้งของห้องสมุดอยู่ไกลเกินไป					
1.2 ห้องสมุดคับแคบ ที่นั่งไม่เพียงพอ					
1.3 ห้องสมุดมีแสงสว่างไม่เพียงพอ					
1.4 บรรยากาศห้องสมุดไม่เอื้ออำนวย ในการใช้บริการ					
1.5 โต๊ะ เก้าอี้เก่า ชำรุด					
1.6 อากาศภายในห้องสมุดร้อนอบอ้าว					
2. ด้านบุคลากร					
2.1 อาจารย์บรรณารักษ์ไม่ช่วยแนะ แหล่งข้อมูล					
2.2 บุคลากรห้องสมุดขาดมนุษยสัมพันธ์ที่ดี					
2.3 บุคลากรมีน้อยไม่เพียงพอในการให้บริการ					

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ ของห้องสมุด	ระดับปัญหาการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
3. ด้านทรัพยากรสารสนเทศ					
3.1 หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทยมีน้อยไม่เพียงพอ แก่ความต้องการ					
3.2 หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระ การเรียนรู้คณิตศาสตร์มีน้อยไม่เพียงพอ แก่ความต้องการ					
3.3 หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระ การเรียนรู้วิทยาศาสตร์มีน้อยไม่เพียงพอ แก่ความต้องการ					
3.4 หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศาสตร์ ศาสนา และวัฒนธรรมมีน้อยไม่เพียงพอ แก่ความต้องการ					
3.5 หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระ การเรียนรู้สุขศึกษาและพลศึกษา มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ					
3.6 หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ศิลปะมีน้อยไม่เพียงพอ แก่ความต้องการ					
3.7 หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ					

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ ของห้องสมุด	ระดับปัญหาการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
3.8 หนังสืออ่านประกอบในกลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ มีน้อยไม่เพียงพอแก่ความต้องการ					
3.9 หนังสือเก่า ล้าสมัย					
3.10 หนังสือที่ตรงกับรายวิชาต่าง ๆ มีให้บริการไม่เพียงพอ					
3.11 หนังสืออ่านเพิ่มเติมรายวิชาต่าง ๆ มีให้บริการไม่เพียงพอ					
3.12 วารสารวิชาการมีจำนวนไม่เพียงพอ					
3.13 นิตยสารบันเทิงมีจำนวนไม่เพียงพอ					
3.14 หนังสือพิมพ์มีจำนวนไม่เพียงพอ					
3.15 วีซีดี หรือ ดีวีดี ภาพยนตร์ มีจำนวนน้อย					
3.16 วีซีดี หรือ ดีวีดี สารคดี ความรู้ มีจำนวนน้อย					
3.17 ซีดี ที่เป็นส่วนประกอบของหนังสือ มีจำนวนน้อย					
3.18 จำนวนคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อ อินเทอร์เน็ตที่ให้บริการในห้องสมุด มีจำนวนไม่เพียงพอ					
3.19 สมรรถนะของเครื่องคอมพิวเตอร์ ในห้องสมุดมีความล่าช้า					

ปัญหาการใช้บริการสารสนเทศ ของห้องสมุด	ระดับปัญหาการใช้				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
4. ด้านผู้ใช้บริการ					
4.1 ไม่มีความรู้ในการใช้เครื่องมือช่วยค้น ทรัพยากรสารสนเทศในห้องสมุด (ค้นด้วยคอมพิวเตอร์ บัตรรายการ)					
4.2 ไม่มีเวลาใช้ห้องสมุด					
4.3 ไม่มีความรู้ในการใช้สื่อเทคโนโลยี (วีซีดี ดีวีดี อินเทอร์เน็ต)					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพัชรี แซ่เล่า
วัน เดือน ปีเกิด	8 มิถุนายน 2519
สถานที่เกิด	อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์
ประวัติการศึกษา	ศศ.บ. บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม 2542 ปวศ. ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2545
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนเทศบาลบ้านกล้วย อำเภอเมือง จังหวัดชัยนาท
ตำแหน่ง	ครูผู้ช่วย

